

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat

Helyi Esélyegyenlőségi Program

2024-2029



Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk	8
Célok	8
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	9
2. Stratégiai környezet bemutatása	10
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	12
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	43
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	68
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	75
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	85
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	96
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	97
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	98
1. A HEP IT részletei	98
Jövőképünk.....	98
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	98
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	104
3. Megvalósítás	112
3.1 A megvalósítás előkészítése	112
3.2 A megvalósítás folyamata	112
3.3 Monitoring és visszacsatolás	114
3.4 Nyilvánosság.....	114
3.5 Kötelezettségek és felelősség	115
3.6 Érvényesülés, módosítás.....	115
4. Elfogadás módja és dátuma	116

Bevezetés

Összhangban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Törvény), a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet) rendelkezéseivel, valamint a Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” című dokumentummal Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat) Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség biztosítása érdekében szükséges feladatokat.

Az Önkormányzat vállalja, hogy az elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Programmal (a továbbiakban: HEP) összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Budapest X. kerülete a Duna pesti oldalán található, területe 32,54 km². Itt található a főváros mértani középpontja. A kerületet két fő közlekedési út fővárosi kivezető szakasza fogja közre: északon a 30-as, délen a 4-es út. Tömegközlekedése a kettős és hármas metróvonalak megépülése óta, valamint a vasúti hálózat sűrűsége okán kivételesen jó helyzetben van. A zöldterületek nagysága is egyedülálló, hisz számos park található itt, közöttük a Népliget, mely a főváros egyik legnagyobb összefüggő zöldfelülete.

Kőbánya neve a középkorra visszanyúló kőfejtésre utal. Ezt a területet már a XIII. században Kőérként említik, ennek emlékét őrzi a mai napig a Kőér utca. A Kőbánya nevet a XVII. században kezdték használni. A X. kerület mai területének kialakulása mintegy évszázados folyamat volt. 1873-ban lépett hatályba a Pest-Buda-Óbuda egyesítéséről szóló 1872. évi XXVI. törvény, ekkor vált önállóvá Kőbánya mint a főváros X. kerülete. Az egyesítést követően az elfogadott városrendezési terv a kerületet ipari körzetnek jelölte ki, így folyamatosan zsugorodott a művelhető területek mérete, és nőtt a gyárak száma. Napjainkban a szőlőművelésre már csak a Csösztorony és néhány utcanev – Szőlővirág, Szőlőhegy, Venyige, Vörösdinka – emlékeztet.

Geológiai adottságai révén kelt életre a kőbányászat, a téglagyártás, a szőlőművelés, majd a sörgyártás. Ezen területek fontos szerepet játszottak abban, hogy a XX. század fordulójára Kőbánya ipari jellegű településsé fejlődött. A kerület címe is utal a bányászatra, a szőlőművelésre és a sörgyártásra. A XIX-XX. század fordulóján még nem mutatott városias képet a kerület. 1880-ban mindösszesen 436 ház állt itt, és 1890-ben is csak 1348. A növekvő iparosodás igen sok addig falun élőt idevonzott. Az idevándorlás magával hozta a lakhatási problémákat. A lakáshiány ösztönözte a vállalatokat arra, hogy munkásaik számára megoldást találjanak, így lakásépítésbe kezdtek. Az első, fabarakkokból álló telepet 1886-ban építették fel a Jászberényi úton, a Fővárosi Tanács kezdeményezésére.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

Az első világháborút követő trianoni döntés értelmében az elcsatolt területekről menekült emberek befogadása nagy feladat elé állította Kőbányát. Először vagonokban, majd az 1914-ben szükségkórházként létesült, és 1920-ban átalakított barakképületben helyezték el az idevándorlókat. A lakásínség csökkentésére az 1920-as, 1930-as években több lakótelep épült, többek között a Ceglédi úton, a Pongrácz úton, majd a Jászberényi úton és a Bihari utcában. A Jászberényi úti úgynevezett Városszéli telep a mai napig is meghatározó része a kerületnek, míg az Augusztia főhercegnőről elnevezett telepet 1968-ra sikerült teljesen felszámolni.

Az egészségügyi ellátás ezekben az években jelentősen javult, hisz 1931-ben saját kórházat kapott a kerület. Ez a kórház a mai napig működik, Budapesti Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézet (a továbbiakban: Bajcsy-Zsilinszky Kórház) néven. A második világháború idején a katonai parancsnokság alá vont gyárakban nőtt a foglalkoztatottak száma. 1945 januárjában a koalíciós pártok képviselőiből megalakult a nemzeti bizottság, melynek fő feladata az élet újraindítása volt. A nemzeti bizottság kiemelkedő érdeméért kell megemlíteni, hogy Kőbányán minden más kerületnél korábban kapták meg az itt élők a himlő és diftéria elleni védőoltást, megnyitották az iskolákat, megszervezték a közellátást, és újraindították a gyárakat. Elsőként indult el a postai szolgáltatás, és az első adók is itt folytak be a fővárosban. 1945 februárjában már 31 gyárban 17 ezer munkás dolgozott.

Az 1950-60-as években az ipar szerkezete átalakult a kerületben, csökkent a vasipar, nőtt a villamossági, híradástechnikai, vegyipari és élelmiszeripari gyárak jelenléte. Az 1970-es években Kőbánya ipara foglalkoztatta a legtöbb embert a fővárosban. Megkezdődött a nyomortelepek felszámolása és az új lakótelepek építése. Az 1970-es években a városközpont nagyszabású átalakítása révén a kerület két fő utcája, tengelye elveszítette jelentőségét, és az addig megszokott városképtől idegen, magasházas rendszer vette át az uralmat. A kerület ipari tevékenysége a rendszerváltást követően folyamatosan csökkent. Gyárak alakultak át, szűntek meg, így a „Kőbánya, az ipari kerület” megszokott jelző is elvesztette jelentőségét. A folyamatos fejlesztéseknek – városrehabilitáció, oktatás, kulturális élet fejlesztése, szociális gondoskodás – köszönhetően a ma már rosszízű ipari jelzőt felváltotta egy pozitív, a kerület életét tartalommal megtöltő „Kőbánya, az élő város” mottó.

Az önálló kerületként létrejött Kőbánya előljáróságának elhelyezése kezdetben magánházakban történt. Az 1850-es évek elején az új törvényi szabályozás jelentősen kibővítette az előljáróságok hatáskörét, megnövelte a feladataikat, ezáltal jelentős mértékben megnövekedett az ügyfélforgalom is. A növekvő ipar, az egyre szaporodó cégek, egyesületek, intézmények is a feladatok növekedését okozták. Új cselekvést kívánó jelenségek is felbukkantak: a nagyarányú szegénység, a magyar nyelv hiányos tudása, az iskolázatlanság, a be- és kiköltözések magas száma. Ezen felszaporodott feladatok miatt – mivel az addigi ingatlanbérleti szerződés lejárt közelgett, és nem volt a kerületben alkalmas, bérelhető ingatlan – új, önálló irodaház építése fogalmazódott meg.

A hivatal épületét a mai Szent László téren az 1875-ben megnyílt iskola, és az akkor már tervekben elkészült templom között építették fel. Ez volt az első olyan épület Budapesten, mely kifejezetten az előljáróság elhelyezése céljából épült. A 10 hónap alatt elkészült épületet 1896. április 14-én vehették birtokba a helyiek. Az állandóan bővülő feladatok az épület folyamatos bővítését indokolták, ennek okán 1925-ben emeletréépítésről döntött a főváros, majd az 1901 tavaszán átadott plébánia is az előljáróság kezelésébe került.

Napjainkban az ellátott feladatok sokrétűsége miatt a Kőbányai Polgármesteri Hivatal (a továbbiakban: Polgármesteri Hivatal) több épületben működik. A jelenkor igényei megkövetelik, hogy a 21. század követelményeinek megfelelő ügyfélszolgálattal várja a kerület vezetése a helyi lakosokat. Ennek és a törvényi előírásnak eleget téve az Önkormányzat felépített egy teljeskörűen akadálymentesített ügyfélszolgálati irodát, mely 2017 februárjában nyitotta meg kapuit a kerületi

lakosok előtt a Budapest X. kerület, Állomás utca 26. szám alatt. Az ügyfélközpontban a Polgármesteri Hivatal nagy ügyfélforgalmat bonyolító szervezeti egységei kaptak helyet.

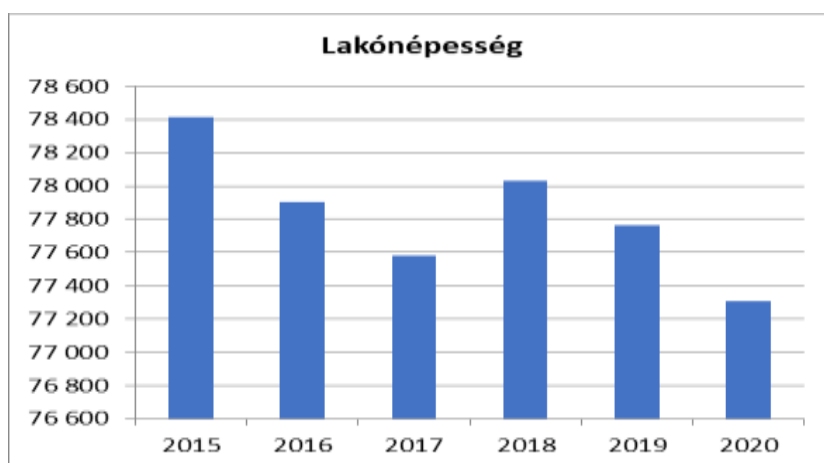
A népesség alakulása

Kőbánya lakosainak, helyzetének vizsgálatához elengedhetetlen a népesség alakulásának ismerete. A következő táblázat és az alatta látható grafikon az elmúlt évek lakosságszámát mutatja. Látható, hogy 2015 és 2020 között közel azonos a népességszám. A 2021. évben a lakosság száma 76 915 fő, 2022-ben 73 389 fő volt, ami jelentős csökkenést jelent a 2015-ös bázisévhez viszonyítva.

1. táblázat – A lakónépesség száma az év végén

(TEIR adatbázis, KSH Tstar)

Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő	Változás
2015	78 414	bázis év
2016	77 906	99,35%
2017	77 579	99,58%
2018	78 030	100,58%
2019	77 764	99,66%
2020	77 308	99,41%

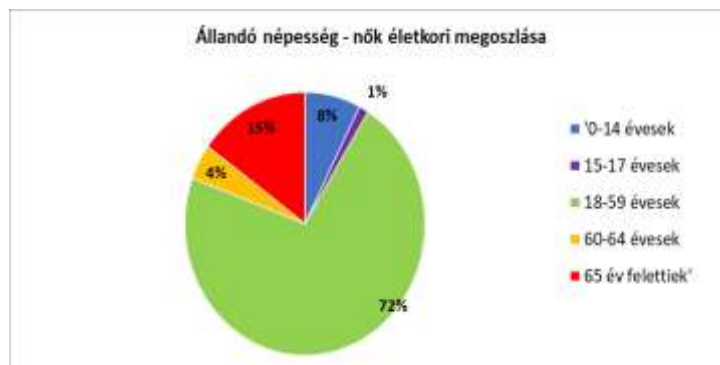
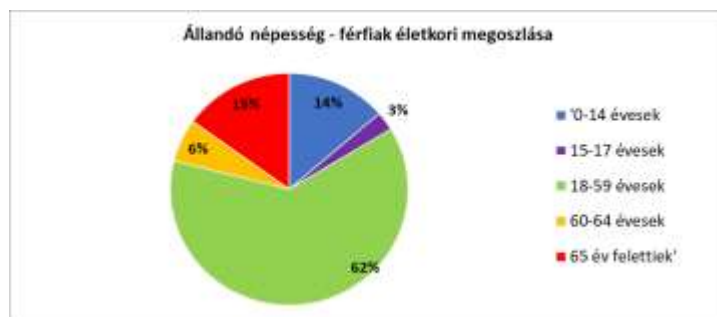


A következő táblázatban az állandó népesség nemek szerinti megoszlása található a 2018-as évben. A statisztikai adatokból látható, hogy a 0-17 év közötti korosztálynál a nemek megoszlása közel hasonló. A 18 év feletti korosztálynál szignifikánsan magasabb a nők száma, mint a férfiaké.

2. táblázat – Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint

(TEIR adatbázis, KSH Tstar)

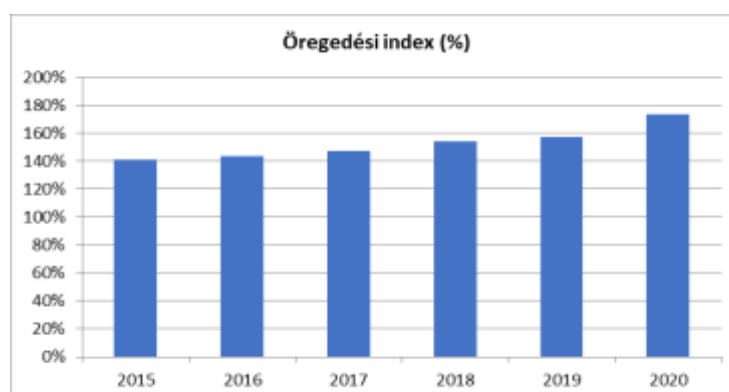
Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2018)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
Állandó népesség száma	34 159	38 748	72 907	46,85%	53,15%
0-2 évesek	1900		1900	2,61%	
0-14 éves	4680	4521	9200	6,42%	6,20%
15-17 éves	898	784	1682	1,23%	1,08%
18-59 éves	21 392	43 200	64 592	29,34%	59,25%
60-64 éves	2049	2606	4655	2,81%	3,57%
65 év feletti	5140	9029	14 169	7,05%	12,38%



A harmadik táblázat a kerület öregedési indexét mutatja meg. Az öregedési index azt jelenti, hogy 100 fő 14 év alatti lakosra mennyi 65 éven felüli jut. A táblázatból és a grafikonból látható, hogy Kőbányán a 65 év feletti lakosság a magasabb létszámú, így elöregedő kerületről beszélünk. Ha a táblázatban szereplő adatokat összevetjük, úgy látható az is, hogy a 65 év felettek aránya növekedést mutat, a 0-14 év közöttiek száma – ha kis mértékben is – csökken. 2021-ben a 65 év feletti lakosok száma 14 221, a 0-14 éves korosztály száma 8626. A 2022-es évben a 65 év feletti lakosok száma 13 998, a 0-14 év közöttiek száma 8369. Az utolsó két év adatai szerint csökkent mind a 65 év feletti lakosok száma, mind a 0-14 éves korosztályba tartozó lakosok száma. Öregedő népesség esetén az idősek fokozottabb ellátására van szükség.

3. táblázat – Öregedési index
(TEIR adatbázis, KSH Tstar)

Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2015	13 626	9665	140,98%
2016	13 782	9602	143,53%
2017	13 846	9386	147,52%
2018	14 169	9201	153,99%
2019	14 364	9130	157,33%
2020	15 402	8874	173,56%



A következő táblázatban és grafikonon a belföldi vándorlások változásait követhetjük.

4. táblázat – Belföldi vándorlások

(TEIR adatbázis, KSH Tstar)

Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő)
2015	0,75
2016	-3,21
2017	1,11
2018	0,14
2019	-4,54
2020	-7,39



Látható, hogy 2016-ban jelentősen megemelkedett az elvándorlók száma, a 2017-es évben azonban többen költöztek a kerületbe. A beköltözés volt jellemző a 2018-as évre is. A következő két évben jelentős volt az elvándorlás, 2020-ban kiugróan magas. A 2021. évben ismét csökkent az elvándorlók száma, ekkor az 1000 állandó lakosra vetített szám -5,02 fő volt. A negatív egyenleg mutatja, hogy a kerületünkben az elvándorlás a jellemző. Biztató ugyanakkor, hogy a 2021-es év adata (-5,02), valamint a 2022. év adata (-2,46) alapján csökkent az elvándorlók száma.

A következő táblázat és grafikon mutatja be, hogy miként változott kerületünkben a 2015. és 2020. év közötti időszakban az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített aránya.

5. táblázat – Természetes szaporodás

(TEIR adatbázis, KSH Tstar)

Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő)
2015	-3,02
2016	-2,26
2017	-4,54
2018	-3,97
2019	-4,22
2020	-5,55



2021. évben a mutató -6,95, 2022-ben -6,81. A fenti adatok is azt támasztják alá, hogy kerületünk elöregedő kerület, hiszen az élve születések száma nem haladja meg a halálozások számát.

Értékeink, küldetésünk

Az Önkormányzat a Törvénnyel összhangban törekszik

- a) az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség követelményeinek érvényesítésére,
- b) a hátrányos megkülönböztetés megszüntetésére, valamint
- c) a jogvédelem biztosítására a hátrányos megkülönböztetésben szenvedő, emberi méltóságában sértett személyek esetében.

Már gyerekkortól kezdve hatékony prevencióval kell kialakítani, majd erősíteni a megkülönböztetés tilalmát, az egyenlő bánásmódot, az emberi méltóság tiszteletben tartását, a társadalmi szolidaritást. A HEP célja, hogy Kőbánya minden lakója részére elérhetővé tegye a közszolgáltatásokat, biztosítsa az idősek, a fogyatékkal élők és a hátrányos helyzetű polgárok esélyegyenlőségét az élet minden területén.

A HEP-ben helyi szinten összefoglaljuk az esélyegyenlőség célcsoportjait, jelenlegi helyzetüket, a velük kapcsolatos célokat és feladatokat, valamint meghatározzuk a HEP megvalósításához szükséges felelősöket.

Általánosságban megfogalmazható, hogy a hátrányos megkülönböztetés a halmozott problémákkal küzdő családokat érinti elsősorban. A problémák gyakran egymásból fakadnak, láncreakcióban követik egymást. Ennek visszaszorításához egy erős és hatékony ellátórendszer szükséges, amelyben egyidejűleg jelen van a szakmaiság, az empátia és a jó kommunikáció. Ezen ellátórendszer kiépítése fontos mind a politikai, mind a szakmai vezetés számára, mert ennek segítségével visszaszorítható a hátrányos megkülönböztetés.

Célok

A HEP átfogó célja

Az Önkormányzat a HEP elfogadásával érvényesíteni kívánja

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- a szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (a tankerülettel).

További cél a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges cél számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

Cél továbbá a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni és feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

Fontos cél meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (a továbbiakban: HEP IT) tartalmazza.

A HEP IT célja

Cél a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából. Meg kell határozni továbbá annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

A HEP helyzetelemzése

A helyzetelemzés a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet rendelkezéseivel összhangban a HEP részletes leírását, adatelemzési tábláit, tartalmi kifejtését foglalja össze.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény negyedik módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A HEP elkészítése a Törvény előírásai, valamint a vonatkozó más jogszabályok és iránymutatások figyelembe vételével történt meg.

A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a Törvény végrehajtási rendelete a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete határozza meg.

A HEP elkészítését segítette a Belügyminisztérium honlapján megjelent „Módszertani Útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” című dokumentum.

Különös figyelmet fordítottunk továbbá

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.),
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.),
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Flt.),
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: nemzetiségi törvény),
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.),
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.),
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.),
- a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (a továbbiakban: Fot.)

előírásaira.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésénél figyelembe vettük továbbá

- a szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II. 20.),
- az egészségügyi alapellátás közzeteiről szóló 30/2012. (VI. 25.),
- a lakásokról és a nem lakás céljára szolgáló helyiségekről szóló 32/2012. (IX. 24.)
- az Önkormányzat sporttal kapcsolatos feladatairól szóló 18/2012. (IV. 23.),
- a helyi közművelődésről szóló 25/2012. (V. 23.),
- a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló 22/2012. (V. 23.)
- a „Kőbánya számít Rád” szociális alapú tanulmányi ösztöndíjról szóló 39/2011. (X. 24.),
- a nevelési-oktatási intézményekben biztosított gyermekétkeztetés igénybevételének módjáról és a térítési díjak mértékéről szóló 26/2011. (IX. 1.)
- az Önkormányzat által fenntartott óvodákban fizetendő tandíjról szóló 30/2013. (VIII. 30.)
- a védőoltások támogatásáról szóló 16/2015. (VI. 25.)

önkormányzati rendeleteket.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózáspolitikai alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiáról, valamint végrehajtásának a 2012-2014. évekre szóló kormányzati intézkedési tervéről szóló 1430/2011. (XII. 13.) Korm. határozat], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II.-t [a Magyar nemzeti társadalmi felzárkózási stratégia II., Az egész életen át tartó tanulás szakpolitikájának keretstratégiája, a Köznevelés-fejlesztési stratégia, továbbá a Végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégia elfogadásáról szóló 1603/2014. (XI. 4.) Korm. határozat], 2021-ben elkészült a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 [a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 végrehajtásának a 2021–2024. évekre szóló kormányzati intézkedési tervéről szóló 1619/2021. (IX. 3.) Korm. határozat, a továbbiakban: MNTFS 2030], amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózáspolitikai fő irányait.

További meghatározó stratégiák:

- Új Roma Stratégia (2019-2030)
- Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)
- „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
- Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)
- Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
- Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózáspolitikai helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózáspolitikai tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió is.

A Törvény 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az Szt. 92. § (3) bekezdése előírja, hogy a kétezer fő feletti települések és kerületek a szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készítenek.

A szolgáltatástervezési koncepció célja:

- a szociális ellátások szervezésének, tervezésének kerületi szintű összehangolása,
- a lakosságszám és korösszetétel figyelembevételével a szolgáltatások iránti igények meghatározása a jogszabályban előírt ellátási kötelezettség teljesítésének végrehajtásával.

Az Önkormányzat Képviselő-testülete a Kőbányai Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió elfogadásáról szóló 368/2015. (X. 22.) KÖKT határozatával elfogadta a Kőbányai Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiót. A koncepció összhangban áll a HEP-pel, és nagymértékben támaszkodik a Központi Statisztikai Hivatal adataira, valamint a szociális intézmények ellátotti adatbázisára. A koncepciónak a fejlesztés irányaira vonatkozó részeibe beépült a kerület intézményvezetőinek javaslata.

A koncepció célja a szociális ellátások tervezésének és szervezésének kerületi szintű összehangolása, a lakosságszám és korösszetétel figyelembevételével a szolgáltatások iránti igények meghatározása, a fejlesztés irányainak kijelölése. Az Önkormányzat szándéka az, hogy a kerületben olyan szolgáltatórendszer jöjjön létre, amely koordináltan működik, és lefedi a társadalmi szükségleteket, valamint a szociális szolgáltatók részére információt nyújt a további fejlesztésekhez. Az Önkormányzat jelenleg készíti a következő koncepciót, melynek célja az eddig kialakult működés pontosítása, a társadalmi szükségletek még szélesebb körű feltérképezése, kiszolgálása, a rászorulóknak célzottabb, hatékonyabb segítése.

Az Önkormányzat településfejlesztési stratégiájának fontos dokumentuma volt az Integrált Városfejlesztési Stratégia, amelyet 2012-ben hagytak jóvá. Ennek figyelembevételével 2015-ben elkészült az Integrált Településfejlesztési Stratégia (a továbbiakban: ITS). Az ezt megalapozó vizsgálat keretében sor került az aktuális társadalmi és gazdasági folyamatok feltérképezésére, hangsúlyosan azon területek elemzésére, amelyek összefüggésben vannak a hazai, illetve az európai uniós szinten meghatározott fő fejlesztési célokkal. A megalapozó vizsgálat alapján

kerültek kidolgozásra a középtávú, operatív jellegű integrált településfejlesztési stratégia átfogó és stratégiai céljai olyan módon, hogy azok illeszkedjenek az Európai Unió 2014-2020-as programozási ciklusához, és a 2020-ig megvalósítani tervezett fejlesztéseket alapozzák meg. 2017-ben megtörtént az ITS felülvizsgálata. Erre a szakpolitikai környezet és a szabályozás változása, valamint az időközben megjelent európai uniós pályázati felhívások tartalmi követelményei – például a szociális problémákkal terhelt területek lehatárolásának megváltozott módszere – miatt volt szükség.

Az elmúlt években a megváltozott építésügyi jogszabályokhoz illeszkedően az Önkormányzat megalkotta és ütemezetten bővítette a kerület egyre több területére kiterjedő, részletes szabályokat tartalmazó és egységes elvekre épülő kerületi építési szabályzatát. Ezen folyamat részeként a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat kerületi építési szabályzatáról szóló 16/2020. (XI. 26.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: KŐKÉSZ) megalkotására került, majd további hét terület beépítésével bővült a KŐKÉSZ hatálya. Ezt követően további 40 önálló kerületi szabályozási terv KŐKÉSZ-szel történő egybefoglalására került sor mintegy 740 hektárra kiterjedően. A cél, hogy a törvényi célkitűzésnek megfelelően egy egységes, a teljes kerületet lefedő kerületi építési szabályzat vonatkozzon Kőbánya teljes közigazgatási területére. A KŐKÉSZ biztosíthatja a részletes szabályokat tartalmazó és egységes elvekre épülő normatív kerületi építési szabályzat létrejöttét, amely a magasabb szintű tervekkel összhangban állapítja meg a helyi építési követelményeket, jogokat és kötelezettségeket, a táj, az épített és a természeti környezet, valamint a környezeti elemek védelmével kapcsolatos területhasználati szabályokat, továbbá az egyes területek felhasználásával, az azokon való építés rendjével és intenzitásával kapcsolatos előírásokat.

Az Önkormányzat a 2016. évtől évi 100 000 Ft összeget tervez a mindenkori költségvetésébe a HEP támogatására, az esetleges nem várt kiadások fedezetére. Ezt a keretet a továbbiakban is fenn kívánjuk tartani.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Az Önkormányzatnak nincsen térségi, társulási kapcsolata.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A HEP elkészítését az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (a továbbiakban: TEIR), a Központi Statisztikai Hivatal, a Nemzeti Munkaügyi Hivatal adatbázisa, valamint az önkormányzati és intézményi statisztikai adatok segítették.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénység mint fogalom használatos a szociológia tudományában, valamint van hétköznapi jelentése is: valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek, és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, az okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányokban, iskolai, képzettség- és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési problémákhoz vezetnek. A szegénység kialakulása a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerőpiaci esélyek szűkülésére, nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni és családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethető vissza.

A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi, és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák nagy többsége ehhez a – mélyszegénység – csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

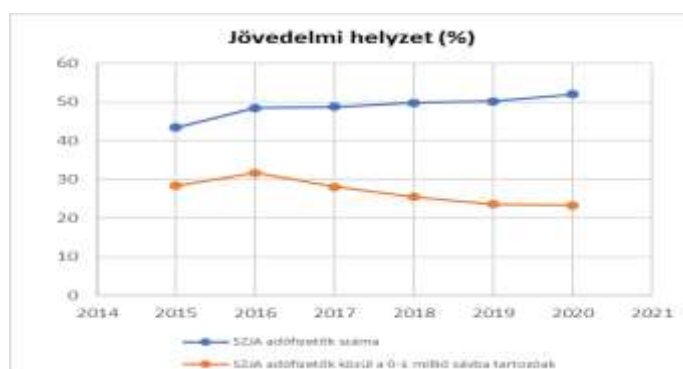
3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Az Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít arra, hogy az egy főre eső jövedelmet segélyezés esetén úgy állapítsa meg, hogy a valóban rászorulóknak, a szegénységben, vagy akár mélyszegénységben élők hozzájussanak a segítség ezen formáihoz. A szegénység elsődleges oka a jövedelemhiány, ezért a segélyezés esetében az elsődleges cél a tartósan munkanélküliek gazdasági aktivitásának növelése. Ennek egyik eszköze a munkaerőpiacra való visszasegítést célzó, személyre szóló, beilleszkedést segítő programok készítése. Másodlagos cél az anyagi segítségnyújtás biztosítása átmeneti vagy rendszeres támogatás biztosításával.

3.1 táblázat – Jövedelmi helyzet

(TEIR adatbázis, KSH Tstar)

Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában	az állandó népesség %-ában
2015	43,41	28,38
2016	48,40	31,67
2017	48,68	28,03
2018	49,81	25,46
2019	50,14	23,60
2020	51,91	23,28



2021-ben az állandó népesség 53,33%-a fizetett személyi jövedelemadót a 0-1 millió forintos jövedelemsávra. A 2022-es adatokra vonatkozóan a TEIR adatbázis nem tartalmaz adatot.

A táblázatból láthatjuk, hogy az állandó népességben növekedik az személyi jövedelemadót fizetők száma, 2021-ben az aktívkorúak (18-65 év) kicsivel több mint a fele fizet ilyen adónemet.

A táblázatból továbbá kiolvasható az is, hogy az aktívkorú állandó népesség nagyságrendileg egyharmada a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozik. A 2022. évre vonatkozóan a TEIR adatbázis nem tartalmaz adatot.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint az Flt.-ben és a Mötv.-ben foglalt feladatok alapján indokolt elemezni a településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

a) Foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete

3.2.1. táblázat – Munkanélküliségi ráta nemek szerint

(TEIR adatbázis, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya	Nők aránya	Összesen
2015	2,70%	3,20%	2,95%
2016	2,11%	2,61%	2,36%
2017	1,57%	2,07%	1,82%
2018	1,27%	1,65%	1,46%
2019	1,16%	1,49%	1,33%
2020	2,11%	2,89%	2,50%



A táblázatból láthatjuk, hogy az adott korosztályban 2015 és 2020 között mindvégig magasabb arányú volt a nők száma a nyilvántartott álláskeresők között. Ez a tendencia mutatkozik meg a 2021-es évben (a nyilvántartott álláskeresők 1,63%-a férfi és 2,34%-a nő) és 2022-ben (a nyilvántartott álláskeresők 1,9%-a férfi és 2,33%-a nő) is. A kerületünkben nyilvántartott álláskeresők száma a keresőképes korosztályt (15-64 év közöttiek) figyelembe véve igen alacsony.

3.2.2. táblázat – Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint
(TEIR adatbázis, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő összesen	1 530	1 209	925	723	646	1 193
20 éves, vagy az alatti	Fő	40,00	22,00	20,00	17,00	11,00	19,00
	%	2,61%	1,82%	2,16%	2,35%	1,70%	1,59%
21-25 év	Fő	99,00	75,00	61,00	51,00	32,00	98,00
	%	6,47%	6,20%	6,59%	7,05%	4,95%	8,21%
26-30 év	Fő	105,00	92,00	78,00	67,00	67,00	110,00
	%	6,86%	7,61%	8,43%	9,27%	10,37%	9,22%
31-35 év	Fő	124,00	119,00	75,00	51,00	67,00	115,00
	%	8,10%	9,84%	8,11%	7,05%	10,37%	9,64%
36-40 év	Fő	230,00	164,00	115,00	96,00	68,00	124,00
	%	15,03%	13,56%	12,43%	13,28%	10,53%	10,39%
41-45 év	Fő	192,00	169,00	143,00	88,00	102,00	180,00
	%	12,55%	13,98%	15,46%	12,17%	15,79%	15,09%
46-50 év	Fő	172,00	130,00	110,00	84,00	84,00	155,00
	%	11,24%	10,75%	11,89%	11,62%	13,00%	12,99%
51-55 év	Fő	193,00	138,00	79,00	76,00	69,00	133,00
	%	12,61%	11,41%	8,54%	10,51%	10,68%	11,15%
56-60 év	Fő	198,00	143,00	108,00	84,00	75,00	119,00
	%	12,94%	11,83%	11,68%	11,62%	11,61%	9,97%
61 éves, vagy afeletti	Fő	177,00	157,00	136,00	109,00	71,00	140,00
	%	11,57%	12,99%	14,70%	15,08%	10,99%	11,74%



A 2020. évben közel a duplájára emelkedett a nyilvántartott álláskeresők száma az előző évhez képest. 2021-ben 937 fő, 2022-ben 988 fő volt a nyilvántartott álláskeresők száma Kőbányán. Tendenciáját tekintve összességében elmondható, hogy a nyilvántartott álláskeresők száma szignifikánsan nem változott.

3.2.3. táblázat – A 180 napnál hosszabb ideje álláskeresők
(TEIR adatbázis, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

Év	A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya	
	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül
	%	%
2015	57,39%	58,88%
2016	50,29%	56,25%
2017	50,92%	57,54%
2018	41,36%	58,53%
2019	31,11%	55,72%
2020	40,57%	61,78%



A vizsgált időszakban a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresőknél a nők száma magasabb a férfiakénál. Ez a tendencia mutatkozik meg 2021-ben (férfiak: 52,44%, nők 63,28%) és 2022-ben (férfiak 48,79%, nők 62,03%). Az adatok azt is megmutatják, hogy a 2019-es visszaesést követően ismét folyamatosan növekszik a 180 napnál hosszabb ideje álláskeresők száma kerületünkben.

b) Alacsony iskolai végzettségük foglalkoztatottsága

3.2.4. táblázat – Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

(TEIR adatbázis, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		Általános iskolai végzettség		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	1531	46	3,00%	453	29,59%	1032	67,41%
2016	1209	25	2,07%	325	26,88%	859	71,05%
2017	925	22	2,38%	229	24,76%	674	72,86%
2018	723	17	2,35%	184	25,45%	522	72,20%
2019	646	10	1,55%	164	25,39%	472	73,07%
2020	1193	29	2,43%	375	31,43%	789	66,14%



2021-ben a 8 általános iskolánál alacsonyabb iskolai végzettségű nyilvántartott álláskeresők száma 29 fő, az általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma 316 fő, az ennél magasabb végzettségűek száma 592 fő. Ezek az adatok 2022-ben: 8 általánosnál alacsonyabb iskolai végzettségű nyilvántartott álláskeresők száma 41 fő, az általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma 319 fő, az ennél magasabb végzettségűek száma 628 fő.

- c) Közfoglalkoztatás, a közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei

3.2.5. táblázat – Foglalkoztatáspolitikai

(TEIR adatbázis, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatottak száma	Közfoglalkoztatottak száma
	Fő	(Éves átlag - Fő)
2015	216	193
2016	303	215
2017	178	98
2018	138	56
2019	165	40
2020	1258	35



A táblázatból látható, hogy az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatottak száma a 2015. évhez képest nagyságrendileg többszörösére nőtt, a közfoglalkoztatottak száma ezzel szemben csökkent. Ezen létszámban mostanra további csökkenés tapasztalható, 2021-ben 32 fő, 2022-ben 22 fő.

A mélyszegénységben élők, valamint a végzettség nélküliek nem képesek az inaktivitásból önállóan kilépni. A tartós inaktivitás, az alacsony jövedelmi helyzet olyan „rossz köröket” eredményez, amelynek megtörése intézményi támogatás nélkül nem lehetséges. A közfoglalkoztatás segítheti a mélyszegénységben élőket az inaktivitásból való kilépésre.

Az Önkormányzat a KÖKERT Kőbányai Kerületgondnoksági és Településüzemeltetési Non-profit Közhasznú Kft.-t (a továbbiakban: Kőkert Kft.) bízta meg a kerületi közfoglalkoztatás szervezésével, lebonyolításával. 2009-től az „Út a munkába” programmal kezdték meg a feladatellátást, mely 2010-ben zárult le. 2011-ben az „Új közfoglalkoztatási terv 2011” indult el. A Kőkert Kft. a X. kerületi közfoglalkoztatás elősegítése érdekében a következő pályázatokon vett részt: értékteremtő közfoglalkoztatás – 8 óra/munkanap, TÁMOP 1.1.3. szerinti foglalkoztatás – 8 óra/munkanap, OFA közmunkaszervező foglalkoztatása – 6 óra/munkanap, foglalkoztatás a téli közmunka program keretében – 6 óra/munkanap.

A Kőkert Kft. a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program 8.1.1-17/2015/2016/0001 munkaerőpiaci program 50 év felettieknek pályázaton is részt vett, amelyen 11 fő foglalkoztatására nyertek lehetőséget. A 11 fő napi 8 órás foglalkoztatása megvalósult, és a pályázat lejártát követően mind a 11 fő a Kőkert Kft. főállású munkavállalója lett.

A közfoglalkoztatottak száma évről évre csökken annak ellenére, hogy a Kőkert Kft. pályázatokon folyamatosan részt vesz. 2017-2018-ban 11 fő, 2018-2019-ben 11 fő volt a közfoglalkoztatottak száma. A megengedett 25 fős létszámot feltölteni nem tudták, ennek valószínűsíthető oka az orvosi alkalmatlanság, illetve a munkaerőpiacon történő elhelyezkedés. A közfoglalkoztatottak számának alakulása: 2020-ban 13 fő, 2021-ben 8 fő, 2022-ben 2 fő, 2023-ban 0 fő volt a Kőkert

Kft.-nél. Kőbányán más, kerületi illetőségű közfoglalkoztatás nincsen. A TEIR-ben szereplő statisztikai adatok valószínűsíthetően országos lefedettségű vállalatok, cégek, szervezetek kőbányai illetőségű közfoglalkoztatottjait jelenti.

- d) A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok

Az Önkormányzat által tervezett beruházások az elérhető európai uniós forrásoktól függően ütemezetten indíthatók. A foglalkoztatáshoz való hozzáférés egyenlő esélyét elősegíti, hogy minden európai uniós forrásból finanszírozandó beruházás esetén közbeszerzéssel kerül kiválasztásra a beruházás előkészítésének és megvalósításának valamennyi szereplője.

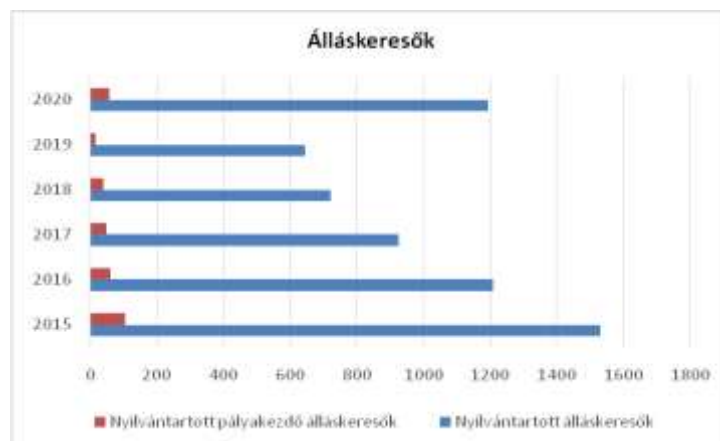
Az Önkormányzat a Friss Diplomás Kft.-vel közösen 2023 novemberében megrendezte az Első Kőbányai SzakmaFesztet a Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központban (a továbbiakban: Kőrösi), ahol nyolc nagyvállalat (a Robert Bosch Kft., a Ceva-Phylaxia Oltóanyagtermelő Zrt., a Continental Automotive Hungary Kft., a Dreher Sörgyárak Zrt., az Egis Gyógyszergyár Zrt., a Richter Gedeon Zrt., a HUNGEXPO Zrt., a HUNGAROPHARMA Zrt.), valamint az Önkormányzat több mint 100 szakmájával ismerkedhettek a látogatók. A rendezvény több mint 1000 álláslehetőséggel segítette a pályakezdő fiatalokat, az éppen munkanélkülieket, és azokat az érdeklődőket, akik munkahelyváltás előtt vagy közben keresték fel a rendezvényt. A különböző szakmák bemutatása és állásajánlatok mellett pályaeorientációs és karrieresetek, interaktív játékok, SzakmaFeszt útlevél, szimulációk tették teljessé a börszét.

- e) Fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

3.2.6. táblázat – Pályakezdő álláskeresők száma

(TEIR adatbázis, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma
	Fő	Fő
2015	1530	107
2016	1209	63
2017	925	51
2018	723	40
2019	646	18
2020	1193	60



A táblázatból látható, hogy a regisztrált munkanélküliek közül a nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma alacsonyabb 10%-nál. A 2020-as évet kivéve a nyilvántartott pályakezdő

álláskereső száma fokozatosan csökkent. Ez a csökkenő tendencia követhető nyomon a pályakezdő álláskeresőknél: 2021-ben (33 fő) és 2022-ben (32 fő).

A kerületben működő Bárka Kőbányai Humánszolgáltató Központ (a továbbiakban: Bárka) prevenciók tevékenységgel és folyamatos fejlesztő pedagógiai tevékenység mellett önkéntesek és egyetemi hallgatók bevonásával segíti a rászoruló gyermekek, fiatalok eredményes iskolai beilleszkedését, a köznevelési intézményekben történő benntmaradását és tanulási nehézségeik korrekcióját, valamint azon gyermekek, fiatalok pótvizsgára való felkészítését is, akik év közben már kapcsolatban álltak velük.

A kerületben működő Civil Ifjúsági Kör Kőbányáért Egyesület (a továbbiakban: CIKK Egyesület) 2013 májusától 2014 áprilisáig a Radar Ifjúsági Információs és Tanácsadó Irodában (a továbbiakban: Radar) Tanodát indított, mely 45 általános és középiskolai diák felzárkózását segítette, valamint ingyenesen igénybe vehető pszichológiai, diákjogi, továbbtanulási és munkaügyi tanácsadással segítette a hozzáfordulókat.

A Radarban állandósultak a fiatalok számára igénybe vehető szolgáltatások, illetve a szolgáltatások személyi feltételei is megszilárdultak. Állandó szolgáltatások a következők:

- tanulmányi felzárkóztatás, korrepetálás,
- jogi-diákjogi, illetve pszichológiai tanácsadás,
- ismerkedés a munka világával: önéletrajzírás, pályaaorientációs és továbbtanulási tanácsadás,
- információnyújtás a fiatalok számára a kedvezményekről, diákmunka lehetőségekről, krízisellátó helyekről.

2017 szeptemberében indult újra a Tanoda programsorozat. A program fő célja a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkózási esélyeinek növelése, az oktatási esélykülönbségek, továbbá az iskolai lemorzsolódás csökkentése, a résztvevők számára célok, pályaaorientációs lehetőségek megmutatása, átadása, valamint a készségeik és képességeik kibontakoztatásának segítése. A személyre szabott fejlesztési program célja, hogy a bevont tanulók iskolai eredményei javuljanak. Ezt fejlesztőpedagógusok bevonásával, egyéni fejlesztési tervek készítésével, azok félévenkénti felülvizsgálatával, korrigálásával kívánják elérni.

2014 óta a Radarban elérhető szolgáltatások folyamatosan bővülnek az aktuális igényeknek és érdeklődésnek megfelelően. Az önkéntesség népszerűsítése érdekében és az Eurodesk partnerségnek köszönhetően a CIKK Egyesület lehetőséget kínál az Erasmus+ különféle programjaiban való részvételre annak érdekében, hogy a fiatalok kipróbálhassák magukat olyan élethelyzetben is, melyre például iskolai vagy munkaközösségben nincs lehetőségük.

A 2021-es év nagyrészt a COVID-19 járvány hatása alatt telt. A járvány miatt kényszerűen csökkent az iroda látogatottsága, de egyedi jelleggel pályázati, életviteli és pszichológia jellegű tanácsadásra igény szerint sor került. A személyi állomány inkább a szakmai kapcsolatok bővítésére és mélyítésére fordította energiáit. A szakmai munkatársak részt vettek drogprevenciók stratégia készítésében, drogterápia konferencián, pályázati fórumokon és emberi jogi konferencián.

Az új személyi állomány 2022-től újfajta célkitűzéseket fogalmazott meg. Elsődleges céljuk, hogy minél több gyerekkel, illetve fiatallal megismertessék a tevékenységüket, valamint, hogy a fiatalok ötleteit, kezdeményezéseit felkarolják és életre keltsék. Az ifjúsági központ fellendítése érdekében februártól kezdve folyamatosan programokkal, kezdeményezésekkel várják az érdeklődőket, sőt arra ösztönözik a fiatalokat is, hogy éljenek azon lehetőséggel, hogy itt a saját ötleteiket, kezdeményezéseiket is megvalósíthatják.

A korábbi tapasztalatok azt mutatják, hogy az ilyen jellegű működés számos sikeres programot eredményezett, sok érdekes program valósult meg (karaoke, kirándulások, társasjáték-délután, kőbányai sportszolgáltatások igénybevétele stb.).

A problémás helyzetű fiatalok jelenléte a Radarban visszaszorult, így részükre továbbra is alacsony küszöbű szolgáltatást biztosítanak. Az alacsony küszöbű szolgáltatást végzők nem támasztanak magas követelményeket az igénybe vevőkkel szemben, a szolgáltatás igénybevételének szinte nincs feltétele. Így a viselkedési problémák ártalmait csökkentő és pszicho-szociális támogatást, életviteli tanácsadást nyújtó programok, szolgáltatások, melyek térítés nélkül, könnyen elérhetőek, akár a szolgáltatás kihelyezésével, mobilizálásával is sokak által igénybe vehetőek. Az ellátás során nincsenek szigorú elvárások, a szolgáltatást igénybevevő akár nevének (adatainak) közlése nélkül is kaphat segítséget. A Radarban leggyakoribb az életviteli és munkaügyi kérdésekben, valamint a pályaválasztás területén végzett tanácsadói tevékenység.

- f) Munkaerőpiaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerőpiaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok

A Bárka munkavállalási és pályorientációs tanácsadással segíti a hozzáforduló álláskeresőket, pályaválasztás, valamint a továbbtanulás előtt álló fiatalokat, gyermekeket és szüleiket.

1. önkormányzati táblázat – A Bárka álláskereső szolgáltatásának ügyfélforgalma

(Bárka)

Év	Ügyfélforgalom (fő)
2015	70
2016	94
2017	327
2018	134
2019	100
2020	149
2021	204
2022	81

Az ügyfélforgalom száma nagyban függ attól, hogy a Bárka tudja-e egész évben biztosítani a szolgáltatást. Ezen a területen többször történt személyi változás, és a hiányzó szakember helyét a Bárka nem minden esetben tudta azonnal betölteni.

Az elmúlt években a munkavállalási tanácsadás pályorientációs tanácsadással bővült. A tapasztalatok azt mutatják, hogy mindkét szolgáltatást elsősorban az alacsonyabb szocioökonómiai státuszban lévő családok veszik igénybe. Az ügyfelek elhelyezkedését akadályozó problémák legtöbbször az alacsony iskolázottságra, hiányos szociális kompetenciákra, egészségügyi (fizikai és pszichés) okokra, valamint a megváltozott munkaerőpiaci helyzethez szükséges készségek (pl. infokommunikációs eszközhasználat) hiányára vezethetők vissza. A munkavállalási tanácsadás, mint szolgáltatás ezen hátrányok csökkentésére fókuszál. Több esetben szükségessé válhat pályakorrekció megváltozott munkaképesség vagy egyéb okok miatt, de a munkaerőpiacról tartósan kiesett aktív korú igénybe vevők és a másodállást keresők is megjelennek a tanácsadáson. A tanácsadás sikerességét sok esetben nehezíti az ügyfelek mentálisan leromlott állapota, mely nagy mértékben nehezíti elhelyezkedésüket, az álláskereséshez nélkülözhetetlen kitartásukat és kudarctűrő képességüket. Folytatódott az évekkel korábban megkezdett együttműködés a Zuglói Család- és Gyermejköltségi Állás-les Munkaközvetítő Irodával, ahonnan konkrét álláslehetőségeket kínálnak az ügyfelek számára. Az együttműködés lehetőséget biztosít a tanácsadó munkatársak közötti tapasztalatszerésre. Jelenleg egy mentálhigiénés végzettséggel is rendelkező kolléga nyújtja

ezt a szolgáltatást, ennek köszönhetően a sikeres elhelyezkedéshez nélkülözhetetlen mentális támogatást is biztosítani tudja az álláskeresési technikák mellett.

A pályaorientációs tanácsadás az iskoláskorú gyermekeket célozza meg, a gyermekek szülei számára is segítséget nyújt azonban abban, hogy el tudjanak igazodni a szakmaválasztás rejtelmeiben. Mind a tanköteles, mind a már nem tanköteles, de még nem nagykorú gyermekek iskolai sikertelenségeire fókuszált az ellátás. Az egyéni pályaorientációs tanácsadásban résztvevő gyermekek jelentősebb része a gyermekjóléti alapellátásban gondozott családokból érkezik családsegítői delegálás útján. A gyermekek további tanulmányainak az elősegítése hozzájárul ahhoz, hogy versenyképes szaktudás kerüljön a birtokukba, amely lehetővé teszi, hogy sikeresen tudjanak a későbbiek folyamán bekapcsolódni a nyílt munkaerőpiacra.

g) Mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Az Önkormányzat nem rendelkezik statisztikával a saját fenntartású intézményekben foglalkoztatott mélyszegénységben élő, illetve a roma munkavállalókra vonatkozóan. E témakörben statisztikai adatgyűjtés nem lehetséges.

2015 szeptemberében 33 kérdéses kérdőívben vizsgáltuk a Polgármesteri Hivatalban, valamint az Önkormányzat által fenntartott intézményekben dolgozó munkatársak életkörülményeit. A visszaküldött kérdőívek intézményi megoszlása:

2. önkormányzati táblázat – visszaérkezett kérdőívek száma (Polgármesteri Hivatal)

Intézmény	Összlétszám	Visszaküldött kérdőívek száma	Arány
Polgármesteri Hivatal	450 fő	211	46,8%
Bölcsődék	223 fő	70	31,4%
Óvodák	450 fő	238	52,8%
Iskolák	811 fő	33	4,1%
Egyéb intézmények	276 fő	75	27,2%
Összesen:	2210 fő	627	28,4%

A kérdőív elemzéséből látható volt, hogy a kerületi közszférában foglalkoztatottak nem tartoznak a mélyszegénységben élők közé. A dolgozók nagy része a középosztályhoz tartozik, de jelentős megtakarítással nem bírnak, a fizetés általában a napi létfenntartásra, a rezsikifizetésére elég. A szöveges válaszokból kitűnik, hogy az itt dolgozók a számlák, a hiteltörlesztés kifizetését tartják elsődleges célnak. Sokan inkább nem nyaralnak, nem mennek színházba, kulturális eseményekre, fodrászhoz, kozmetikushoz annak érdekében, hogy ne legyen köztartozásuk.

Az alacsonyabb fizetésű – többnyire fizikai – munkavállalóknál előfordul, hogy a számlák kiegyenlítése is nehézségbe ütközik, de ezt többnyire családi, baráti segítséggel, kölcsönrel oldják meg.

Az Önkormányzatnál bevezetett színházlátogatás, valamint a helyi közösségnek szóló ingyenes rendezvények azt a hiányt – kulturális programok látogatása – töltik ki, mely a kérdőívek értékelésekor szignifikánsan megmutatkozott. Érdemes és hasznos ezen programokat a következő öt évre szóló HEP IT-be beemelni, mert ezen programok biztosításával az Önkormányzat növeli a közszférában dolgozók megbecsülését, és ezáltal a komfortérzetét is.

A romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatásáról nincsen adat, a saját fenntartású intézményekben a különböző munkakörök betöltésének sohasem feltétele a nemzetiségi hovatartozás, ezzel kapcsolatban nincs megkülönböztetés a

munkavállalókat tekintve, valamint nemzetiségi hovatartozás szerinti nyilvántartás sincs ezen intézményekben.

h) Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkoztatási diszkrimináció elsősorban a munkahelyi felvételnél, másodsorban az elbocsátásoknál érezteti hatását. Mértéke és a munkaerőpiaci státusz között erős korreláció található. A nem foglalkoztatottak csoportja (munkanélküliek és inaktívak együtt) és azokon belül a roma származású nem foglalkoztatottak szenvedték el legnagyobb valószínűséggel a hátrányos megkülönböztetést eddigi életútjuk során. A munkaerőpiacról való korai kiszoruláshoz leginkább az egészségi állapottal, a származással és az életkorral összefüggő foglalkoztatási diszkrimináció járul hozzá.

Nincsen kerületi statisztika arra vonatkozóan, hogy a munkakeresők mekkora arányát érte a munkafelvétel során diszkrimináció, ezért ebben a témakörben elemzés nem lehetséges.

i) Digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár (a továbbiakban: FSZEK) két könyvtárat – a X/4-es Kőbányai Könyvtár (a továbbiakban: Kőbányai Könyvtár), valamint a X/3-as Újhegyi Könyvtár (a továbbiakban: Újhegyi Könyvtár) – működtet Kőbányán. A Kőbányai Könyvtárban 1998 óta van internet-hozzáférési lehetőség. Ettől az időtől kezdve 2016-ig folyamatosan tartottak a szépkorúaknak internet-használói tanfolyamot. Az 1998 és 2015 között az internetre kíváncsiak és ahhoz affinitást érzők végezték el a tanfolyamot. A 2015. évben az érdeklődés erőteljesen visszaesett, részben a korábbi évek fokozott érdeklődése miatt, részben pedig az internethez való hozzáférés általánosabbá válása miatt. A meghirdetett tanfolyamokra már nem volt igény, így azokat megszüntették. Az ezt követő időszakban személyes segítséget – igény és kérés esetén – megadják azon könyvtárlátogatóknak, akik ezt igénylik. A könyvtárosok segítenek az internethasználatban, lehetőséget biztosítanak nyomtatásra, fénymásolásra is. A számítógépes asztalok kerekesszékekkel is használhatók. A felszabadult oktatóhelyiséget a Kőbányai Könyvtár a számítógépes tanfolyam megszűnése után a gyermekek szolgálatába állította, hiszen az ő jelenlétük erőteljesen megnövekedett az azóta eltelt időszakban.

A FSZEK teljes hálózatában hozzáférhetőek azok az adatbázisok, melyek részben a kutatást szolgálják, részben pedig elektronikus hozzáférést biztosítanak közkedvelt periodikákhoz. Mivel a magazinok olvasgatása igen közkedvelt tevékenység az idősebb olvasóik körében, a digitalizált dokumentumok megismertetésével ezen szolgáltatás állandó elérésére is igyekeznek az olvasókat rávenni. Ennek egyik fontos oka, hogy ezen korosztály körében is egyre jelentősebb az okoseszköz-használat, mely eszközökkel e szolgáltatásokat már a nyitvatartási időn kívül is igénybe veheti bárki.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az Szt. 2015. március 1-jétől hatályba lépett változása jelentősen átalakította a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszerét. A finanszírozás rendszerének átalakulása mellett élesen elválasztásra kerültek az önkormányzat és a járási kormányhivatal segélyezéssel kapcsolatos feladatai.

Az Önkormányzat 2016. március 1-jétől a korábbi jövedelemhatárok emelésével jelentősen bővítette az egyes szociális ellátásokra, illetve támogatásokra jogosultak körét, valamint egyes ellátások összege is emelkedett. Az Önkormányzat bevezette az egészségügyi támogatást, mely a

gyógyászati segédeszközökön túl az egészségi állapot megőrzését, illetve javítását szolgáló egészségügyi eszközre vagy szolgáltatásra is kérhető támogatás. Ezen felül ápolási támogatással is segíti a rászorulókat.

Az Önkormányzat a fenti ellátásokon túl évek óta biztosítja minden kőbányai lakcímmel rendelkező gyermek számára a tanévkezdési támogatást, segíti a nyugdíjasok üdülési lehetőségeit és a karácsony közeledtével gondoskodik a rászoruló személyek és családok megajándékozásáról.

Az Szt. felsorolja azokat a területeket, amelyeken „különösen” javasolja a támogatást a krízishelyzetbe került személyek számára.

Eszerint települési támogatás nyújtható különösen:

- a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,
- a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,
- a gyógyszerkiadások viseléséhez,
- a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.

Az Szt. által meghatározott egyetlen kötelezettség az, hogy az Önkormányzat a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.

Az Önkormányzat a szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II. 20.) önkormányzati rendeletében továbbra is igyekszik a lakosság részére minél szélesebb körű támogatást biztosítani. A Képviselő-testület szándéka szerint a támogatások jelentős részét természetbeni támogatásként biztosítja, ezáltal az egyes ellátások sokkal célzottabbá válnak. Természetbeni juttatásként biztosítja az Önkormányzat az erdei iskola vagy más óvodai, iskolai tábor támogatását, a települési támogatás szolgáltatóhoz történő utalását, valamint a tűzifa biztosítását.

A munkaerőpiacra való visszasegítés időben elhúzódó folyamat, hiszen az aktív korúak ellátásában részesülők jelentős része évek óta inaktív, ráadásul a tartós munkanélküliség okaként vagy következményeként összetett problémákkal küzd. Mindezek miatt a probléma rendezése nem azonnal és nem kizárólag egy szervezettől várható. Eredményt csak úgy lehet elérni, ha ebben a sokszereplős modellben a különböző szervezetek saját szolgáltatásaikkal – egymásra épülve, egymást kiegészítve – járulnak hozzá a nem foglalkoztatottak munkaerőpiaci helyzetének javításához. Megfelelő feladatelosztással elkerülhető a párhuzamos szolgáltatások működtetése, a szakterületek közötti kompetenciahatárok elmosódása, az érintettek felesleges terhelése. A Bárka munkatársai szükség szerint minden ügyfél részére tájékoztatást nyújtanak a pénzügyi és szociális ellátások formáiról, és segítik az azokhoz való hozzáférést is.

Az Önkormányzat a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó, hátralékot felhalmozó személyek részére települési támogatást nyújt. A szolgáltatás lényege, hogy a közüzemi díjakkal, lakhatási költségekkel és lakáshitellel adós családokon, embereken segítsen. A Bárka adósságkezelője az adóssal közösen hátralékrendezési tervet készít. Az adós számára az együttműködés a folyósítást követő 12 hónapig kötelező. Az együttműködés során az adós köteles havonta legalább egy alkalommal az adósságkezelővel személyesen találkozni és tájékoztatni a hátralékrendezési tervben foglaltak végrehajtásáról. Ezzel elkerülhetővé válik az újabb hátralék felhalmozása.

3.3.1. táblázat – Passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök – Álláskeresők ellátásai I.
(TEIR adatbázis, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	1530	2,78%	294	19,22%
2016	1209	2,22%	298	24,65%
2017	925	1,70%	295	31,89%
2018	723	1,32%	243	33,61%
2019	646	1,19%	232	35,91%
2020	1193	2,25%	326	27,33%



A nyilvántartott álláskeresők száma 2021-ben 937 fő, 2022-ben 988 fő volt. Ezen két év adata visszaesést mutat a 2020. évi adathoz (1193 fő) viszonyítva. Az álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma a 2020-as évhez viszonyítva nem mutat jelentős különbséget: 2021-ben 202 fő, 2022-ben 316 fő részesült ebben az ellátási formában.

3.3.2. táblázat – Passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök – Álláskeresők ellátásai II.
(TEIR adatbázis, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

Passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök – Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	457	29,87%	n.a.	0,00%	751	49,08%
2016	291	24,07%	n.a.	0,00%	589	48,72%
2017	214	23,14%	364	39,39%	509	55,03%
2018	172	23,79%	257	35,56%	415	57,40%
2019	134	20,74%	204	31,51%	366	56,66%
2020	239	20,03%	229	19,21%	565	47,36%

A szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma 2021-ben 254 fő, 2022-ben 210 fő volt. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma 2021-ben 282 fő, 2022-ben 235 fő volt. Az ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma 2021-ben 557 fő, 2022-ben 526 fő volt. Ezen adatok a kerület keresőképes lakosságának összlétszámát tekintve (2021. évben a 18-64 év közötti lakosság száma 45 262 fő, a 2022. évben a 18-64 év közötti lakosság: 44 811 fő) nem mutatnak kiugró változást.

3.3.3. táblázat – Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás
(TEIR adatbázis, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (fő)
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	164
2018	186
2019	185
2020	178



Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos létszáma 2021-ben 169 fő, 2022-ben 157 fő volt. A korábbi évek adataihoz viszonyítva ez a szám csekély csökkenést mutat.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó terület elemzése történik meg kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, a veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. Emellett részletezésre kerülnek a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzők, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférés.

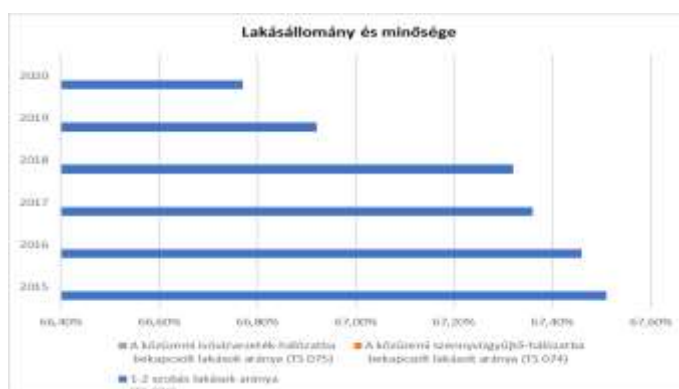
A lakásokról és a nem lakás céljára szolgáló helyiségekről szóló 32/2012. (IX. 24.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Lakásrendelet) alapján az önkormányzati lakások bérbeadása az Önkormányzathoz benyújtott kérelem alapján történik, mely az érintett hozzájárulásával lakásigénylési nyilvántartásban kerül rögzítésre, és a beérkezéstől számított egy évig érvényes.

a) Bérlakás-állomány

3.4.1. táblázat - Lakásállomány

(TEIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok)

Lakásállomány						
Év	Lakásállomán	Épített lakások száma	Épített lakások száma 1000 lakásra	1-2 szobás lakások aránya	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya
	y db				db	db
2015	38 749	102	3	67,51%	n.a.	n.a.
2016	38 771	25	1	67,46%	n.a.	n.a.
2017	38 830	60	2	67,36%	n.a.	n.a.
2018	38 867	37	1	67,32%	n.a.	n.a.
2019	39 511	646	16	66,92%	n.a.	n.a.
2020	39 792	282	7	66,77%	n.a.	n.a.



2021-ben 39 923 lakás volt Kőbányán, az épített lakások száma 282 volt. Az épített lakások száma 1000 lakásra vonatkoztatva 3,41, az 1-2 szobás lakások aránya 66,66%. 2022-re vonatkozóan az adatbázisban nem található adat.

Arra vonatkozóan nincs adat, hogy a kerületi lakásállomány hány százaléka van a közüzemi szennyvízgyűjtő-, illetve a közüzemi ivóvízhálózatba bekötve. Az önkormányzati lakások 100%-a a közüzemi ivóvízhálózatba be van kötve, amely alól jelenleg a Budapest X. kerület, Fehér út 2. szám alatti lakóház (11 lakás található benne) képez kivétel, amely nincs bekötve a közüzemi szennyvízgyűjtő hálózatba. Az itt található lakásokat a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. a lakók elhelyezését követően kivonja az önkormányzati lakásállományból.

3.4.2. táblázat – Bérlakás és szociális lakásállomány
(Kőbányai Vagyonkezelő Zrt.)

Bérlakás és szociális lakás állomány							
Év	Lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2015	38 749	n.a.	2305	681	2 00	681	0
2016	38 771	n.a.	337	669	2322	669	0
2017	38 830	n.a.	2535	660	2518	660	0
2018	38 867	n.a.	2529	602	2512	602	0
2019	39 511	n.a.	2536	603	2520	603	0
2020	39 792	n.a.	2344	333	2329	333	0



b) Szociális lakhatás

Az Önkormányzat a Lakásrendelet keretei között – szociális, illetve piaci alapon, elsődlegesen szociális alapú lakbérrel adja bérbe a lakásait. A szociális lakbért továbbra is a jövedelmi és vagyoni viszonyok határozzák meg.

Az elmúlt időszakban az önkormányzati bérlakás iránti kérelmek száma megsokszorozódott. Évről évre egyre több ügyfél kér segítséget az Önkormányzattól a lakásproblémája megoldásához. Az Önkormányzat lehetőségei is korlátozottak, így anyagi forrás hiányában nem áll módjában megfelelő számú önkormányzati lakást építeni, illetve felújítani. Kőbányán a bérlakások állapota – részben a lakóépületek adottságai miatt (sok a régi építésű, szigetelés nélküli épületben lévő lakás), részben a bérlők által elmulasztott karbantartási kötelezettségek miatt – igen leromlott. A jó állapotú téglalakások jelentős részét az elmúlt évtizedekben a bérlők megvásárolták. A megmaradt, többnyire földszintes épületekben kisméretű, korszerűtlen lakások vannak, amelyek nagy részét a korabeli építkezés miatt az alulról vizesedés jellemzi. A lakóépületek és lakások

szigetelésére több 10 millió Ft-ot költött az Önkormányzat az elmúlt években, de a szigetelés nélküli lakások többségében a problémát még nem sikerült orvosolni. A lakások és lakóépületek műszaki állapota összességében az elmúlt évekhez képest jelentősen nem változott, az épületek egy részében csak részleges felújítás (tetőfelújítás, víz- és szennyvízvezeték-rendszer részleges cseréje) valósult meg, új lakásépítés nem történt.

Az önkormányzati bérlakásállomány jellemzően a kerületben élő, alacsonyabb jövedelemmel rendelkező réteg egy jelentős részének biztosít lakhatást. Tekintettel arra, hogy az Önkormányzat gazdasági helyzete nem teszi lehetővé a lakások felújítását, bevezetésre került a helyreállítási kötelezettséggel történő bérbeadás. Az adott lakás műszaki állapotáról és a helyreállítási kötelezettség tartalmáról információt szerezhetnek az érdeklődők. Az elnyert lakás felújítását a bérlőnek a műszaki leírásban szereplő tartalommal 6 hónap alatt kell teljesítenie. A felújítás ideje alatt a lakásba beköltözni nem lehet. A helyreállítási munkálatok befejezését követően a műszaki átvétel után köthető meg a lakhatásra irányuló lakásbérleti szerződés.

Az önkormányzati tulajdonú szükséglakásokat, valamint a komfort nélküli lakásokat (ha azok komfortosítása műszakilag nem megoldható) a megüresedést követően az Önkormányzat kivonja a lakásállományból, önállóan már nem adhatók bérbe, csak esetlegesen lakásbővítési céllal hasznosíthatóak. A szükséglakások állománya 2012. évtől kezdődően fokozott csökkenést mutat.

A Bárka Gyermek Átmeneti Otthona (a továbbiakban: Átmeneti Otthon) biztosítja a krízishelyzetbe került anyák és gyermekeik ideiglenes lakhatását, ellátását.

Az Átmeneti Otthon célja, hogy azoknak a családban élő gyerekeknek, akik átmenetileg ellátás nélkül vagy elhelyezés hiányában gondozás, nevelés, lakhatás nélkül maradnak, valamint akiknek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett, teljeskörű testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésüket elősegítő ellátást biztosítson, ideiglenesen pótolja a szülői gondoskodást. A jelenleg hatályos szabályozások értelmében ez a szolgáltatás maximum 12 hónap, amely 6 hónappal, illetve a tanítási év végéig meghosszabbítható.

c) Egyéb, lakás célra használt nem lakás célú ingatlanok

Lakás céljára nem lakás célú helyiséget a 2017. évtől nem adott bérbe az Önkormányzat.

d) Lakhatást segítő támogatások

3.4.3. táblázat – Lakhatást segítő támogatások

(TEIR adatbázis, KSH Tstar)

Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma
	Fő	Fő
2015	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.
2017	3199	336
2018	3034	584
2019	4206	660
2020	4340	602



A táblázatból látható, hogy 2020-ig folyamatosan növekedett mind a települési támogatásban, mind az egyéb, lakhatást segítő önkormányzati támogatásban részesítettek száma. A 2021-es évben mindkét adat csökkent, települési támogatásban 3837 fő, míg egyéb lakhatást segítő támogatásban 559 fő részesült.

e) Eladósodottság

A települési támogatást a megszűnt lakásfenntartási támogatás helyett biztosítja az Önkormányzat. Lakhatási települési támogatás a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhőszolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, illetve a tüzelőanyag költségeihez igényelhető. A támogatás havi összege 8-10 000 Ft között kerül megállapításra a család összjövedelmének és a lakásfenntartási költség becsült összegének arányától függően. A támogatást az Önkormányzat legfeljebb egy éven keresztül minden hónapban elutalja a közüzemi szolgáltató részére.

A Bárka adósságkezelési szolgáltatása a szociálisan rászoruló személyek részére nyújtott lakhatást segítő támogatás, mely a Bárka Család- és Gyermejjóléti Szolgálat (a továbbiakban: Szolgálat) által vehető igénybe. A szolgáltatás lényege, hogy az adós családoknak segítséget nyújtson az adósság visszafizetésében. A támogatás az adósság visszafizetéséhez járul hozzá, míg az ehhez kapcsolódó tanácsadás segíti a családokat a felelős háztartásgazdálkodás kialakításában annak érdekében, hogy elkerüljék az újabb adósságcsapdát.

A Bárka munkatársai szükség szerint az ügyfelek részére tájékoztatást nyújtanak a pénzügyi és szociális ellátások formáiról és segítik az azokhoz való hozzáférést is. Az elmúlt években – feltételezhetően a világjárványnak és az inflációnak köszönhetően – megnőtt azoknak az érdeklődőknek a száma, akik adóssággal kapcsolatos problémában kértek segítséget. Tekintettel arra, hogy ez a szolgáltatás jelentős anyagi támogatást jelent az igénylő számára, ezért a feltételrendszer is szigorúbban szabályozott, mint egy egyszeri vagy kisebb összegű támogatás esetében. Ezeknek a feltételeknek nem mindenki tud vagy akar megfelelni, emiatt jellemzően kevesebben részesülhetnek ebben a támogatásban, mint ahányan rászorulnának. Az együttműködés hiánya sokszor arra vezethető vissza, hogy a rászoruló családok nem tudják vállalni a rendszeres számlafizetést, illetve többen elutasítják a hosszabb távú együttműködési kötelezettséget, és inkább részletfizetésről szóló megállapodást kötnek a közüzemi szolgáltatókkal.

A szolgáltatás személyre szabott, a család egyéni teherbíró képessége szerint közösen határozzák meg a célokat, lehetőségeket. Az ügyfelek között vannak egyedül élők, de többségük kisgyermeket nevelő családok, akiknek kiemelten fontos, hogy a gyermekük megfelelő körülmények között nevelkedhessen, ezért számukra sokat jelent, hogy segítséget kapnak lakhatásuk megőrzéséhez. Ez a szolgáltatás is kiemelt célként kezeli a lakhatás megtartását. A Bárka Család- és Gyermejjóléti Központ (a továbbiakban: Központ), az Önkormányzat, valamint a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. is delegál ügyfeleket ezen szolgáltatásra.

A hátralékrendezéshez elsődlegesen igénybe vehető eszközök a települési támogatás és a Hálózat Alapítvány által nyújtott támogatás. A települési támogatás az önkormányzati rendeletben szabályozott feltételek teljesülése esetén vehető igénybe, a Hálózat Alapítvány szintén saját feltételrendszeréhez köti a támogatás megítélését. A fentiekén kívül 2023-ban a Nyugodt Szív Alapítvány által nyújtott pénzbeli támogatások is hozzájárultak az ügyfelek közüzemi adósságainak kiegyenlítéséhez. A Nyugodt Szív Alapítvány önkéntes jelentkezés alapján tudott több ízben pénzbeli segítséget nyújtani. A támogatási lehetőségek szélesebb körűek (hátralékrendezéstől akár albérleti támogatásig), elsősorban a lakhatás megoldása és megmentése a cél.

2022-ben több mint 70 család vett részt valamilyen formában adósságkezelési tanácsadáson, közülük többen jutottak konkrét támogatáshoz, akár kombinált formában, míg mások a számukra nyújtott információkkal önállóan rendezték hátralékukat, akár részletfizetés formájában.

3. önkormányzati táblázat – A hátralékrendezés statisztikája

(Bárka)

	Hátralékrendezésben részesülő családok száma	A támogatás összege
2015	82	14 059 000 Ft
2016	71	21 280 000 Ft
2017	37	10 639 000 Ft
2018	21	6 038 000 Ft
2019	19	2 451 921 Ft
2020	13	3 337 729 Ft
2021	14	2 815 113 Ft
2022	8	2 076 339 Ft

f) Lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Az Önkormányzat tulajdonában álló lakások többsége a kerületen belül található. A nem lakóövezetben lévő lakóépületek egy részének kiürítése a kerületfejlesztési koncepció, illetve a lakóépületek műszaki állapota miatt már a 2017. évben megkezdődött. A kiürítésre és bontásra ítélt épületekben lakó bérlőket az Önkormányzat cserelakásban helyezi el, vagy a bérlő ez irányú igénye esetén a felek a bérleti jog megváltásáról állapodnak meg.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) A telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői)

A kerületben zajló tényleges folyamatok ismeretében az Önkormányzat két kiemelten kezelendő szegregátumot jelöl meg:

- Gyárdülő városrészben az 1107 Budapest, Bihari utca 8/C épületegyüttese (Balkán utca, Bihari utca, Fertő utca, valamint a MÁV-vasútvonal által határolt terület),
- Kis-Pongrácz telep.

Az önkormányzati lakásállomány színvonalának javítása érdekében a 2010. évben fejeződött be az 1107 Budapest, Bihari út 8. szám alatti épület rehabilitációja. A felújítás keretében az Önkormányzat a kizárólagos tulajdonát képező 73 lakás mindegyikét komfortosította, teljeskörűen felújította. A 2010-es rehabilitáció nem hozta meg a várt, a lakók életminőségének javulásához fűzött reményeket, így a lakóközösség szociokultúrája sem változott.

A kőbányai Kis-Pongrácz lakótelep szociális városrehabilitáció projekt célja az volt, hogy az Önkormányzat megállítsa a kedvezőtlen társadalmi folyamatokat a területen. Az eredmények az alábbiakban foglalhatók össze:

- a lakótelep és környezete társadalmi lecsúszásának tendenciája megállt,
- a szegregáció veszélyének – beleértve a szegregált lakóhely kialakulásának veszélyét is – kitett lakótelep megújult, így egyértelműen kijelenthető, hogy mind társadalmi, gazdasági, mind környezeti, esélyegyenlőségi szempontból a szegregáltság irányába ható tényezők és azok negatív hatásai csökkentek, illetve megszűntek,
- a részben akadálymentesített Pongrácz Közösségi Ház létrehozásával a közösségi együttéléshez, valamint a kulturális programokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítottá vált.

Összességében elmondható, hogy a városrehabilitációs projektnek köszönhetően elindult a fejlődés a Pongrácz-telepen, a helyiek egyre aktívabb szerepet vállalnak fel környezetük, élethelyzetük javítása érdekében.

A Pongrácz Közösségi Ház a Bárka egyik telephelyeként működik. Fő törekvésük, hogy az intézmény a Pongrácz-telep közösségi életének fontos színterévé váljon, valamint folyamatosan megújuló programjaikkal reagáljanak a helyiek igényeire, szükségleteire. Az elmúlt években az emelkedő energiaárak, a magas infláció takarékoskodásra kényszerítette az intézményt, így a változások hatására fizetős szolgáltatásokat vezettek be úgy, hogy az ügyfelek száma lehetőleg ne csökkenjék.

Szakmai meggyőződés, hogy a Pongrácz-telepen, illetve vonzáskörzetében lakók életére pozitív hatással a preventív programjaik vannak, így minden preventív program ingyenes.

A 2023. év rendszeres programjai, eseményei a következők voltak: rendszeres fejlesztő foglalkozások iskolások részére, egészséges életmód, aktív életvitel elősegítése, családi rendezvények.

A 2024-es évben tovább bővítik a preventív programokat: miniprojektek a környezettudatosság, egészséges életmód, fogyatékkal élők, internetezés veszélyei, alkohol-, kábítószer-használat, függőségek, gyászfeldolgozás témakörökben.

Mindemellett a jelenleg futó programjaikat is megtartják, valamint a felzárkóztatást célzó, iskolás korú gyermekeket segítő mentor programot kívánják újra bevezetni.

Sajnos az önkéntes segítő tevékenységet végző egyetemisták száma drasztikusan lecsökkent, így céljuk, hogy elérjék azokat, akik nyitottak az intézménnyel való együttműködésre, és velük együttműködési szerződés keretében közösen dolgoznak.

- b) A telepen/szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezett, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya

Az 1107 Budapest, Bihari utca 8/C lakóépület és környezete a kerület legkritikusabb szegregátuma. Az épületegység belső körfolyosós épület, egy korábbi projekt keretében a lakások komfortos fokozatúak és nagyobb alapterületűek lettek. A szegregátum és közvetlen környezete elhanyagolt, piszkos. A társasházkezelő az ott élők által okozott szemetet, hulladékot nem tudja kezelni, mivel a közösköltség tartozás ezt sem teszi lehetővé.

Bár itt is élnek olyan családok, akik az általános társadalmi normák szerint élnek, de a lakókörnyezet ezen normák betartását nem fogadja el, ezért ezek a családok bezárkóznak, így próbálják függetleníteni magukat a szegregátumban a többség által elfogadott viselkedéstől.

- c) A szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Önkormányzati szempontból nagy problémát jelentett az 1101 Budapest, Hős utca 15/A és 15/B társasház. A vegyes tulajdonban lévő házban az Önkormányzat többségi tulajdonosként volt jelen. Az épület állapota jelentősen és folyamatosan amortizálódott. A felhalmozott közösköltség-tartozás, a függőfolyosók balesetveszélyessé válása, a drogfogyasztás- és terjesztés, a munkanélküliség, az iskolázatlanság tette többek között a területet és a két lakóházat Kőbánya legszegregáltabb területévé.

A mindennapos kiemelt rendőri jelenlét és a rendőri intézkedések sem szüntették meg a droghasználattal- és terjesztéssel kapcsolatos problémákat, így már nem csak a szegregátum közvetlen közelében, hanem a teleptől távolabb fekvő területek is problémásabbá váltak. Az Önkormányzat részére a Kormány az áldatlan állapotok felszámolására 2,1 milliárd Ft összeget biztosított támogatási szerződés alapján, melyet az ingatlan kiürítésére kellett felhasználni. A Magyar Állam az ingatlant 2023 szeptemberében megvásárolta, és a területet a tervek szerint a Terrorelhárítási Központ bővítésére fogja használni.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

- a) Az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A kerületben a következő intézmények nyújtanak egészségügyi alapszolgáltatást, valamint szakellátást:

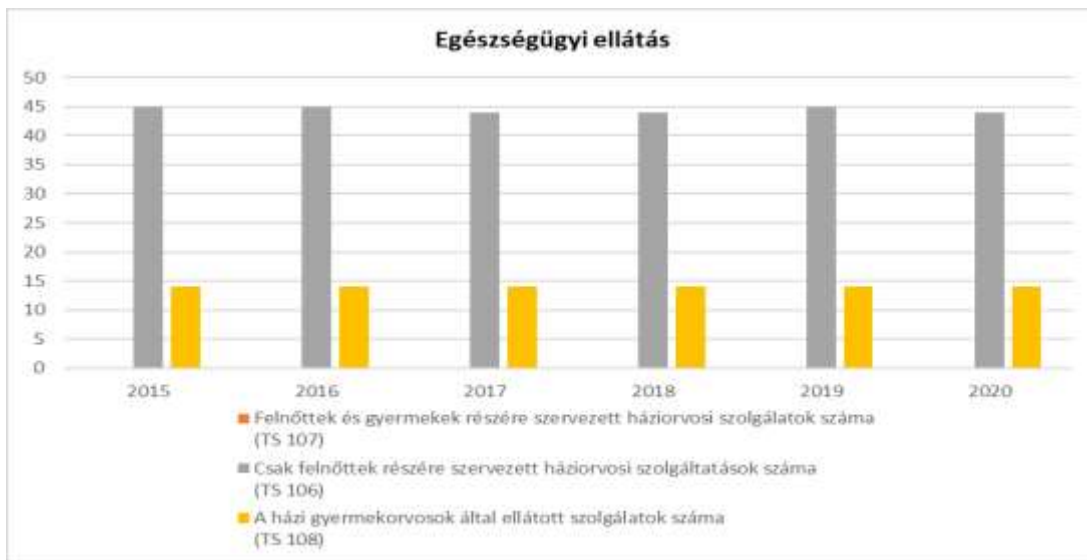
- Bárka,
- Bajcsy-Zsilinszky Kórház.

Budapest Főváros X. kerületében jelenleg 38 felnőtt háziorvosi és 14 házi gyermekorvosi praxis látja el a lakosságot. Az ellátottak a körzetekről, a körzetekhez tartozó ellátási területről a háziorvosi rendelőkben, valamint az Önkormányzat honlapjáról kaphatnak információt.

3.6.1. táblázat – Egészségügyi ellátás

(TEIR, KSH Tstar)

Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma
	db	db	db	db	Fő	Fő
2015	0	45	14	n.a.	n.a.	n.a.
2016	0	45	14	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	44	14	17	1308	275
2018	0	44	14	17	1316	287
2019	0	45	14	17	1307	160
2020	0	44	14	17	1190	163



A csak felnöttek számára szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma 2021-ben: 45, 2022-ben: 43, a házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok 2021-ben és 2022-ben egyaránt 14 volt.

Közgyógyellátási igazolvánnyal 2021-ben 1122 fő, 2022-ben 1188 fő rendelkezett, ápolási támogatásban 2021-ben 171 fő, 2022-ben 159 fő részesült.

A gyógyszerárak száma 2021-ben és 2022-ben nem változott.

A Képviselő-testület döntése értelmében a felnőtt lakosság ügyeleti ellátását feladatellátási szerződés alapján az Inter-Ambulance Zrt. látja el hétfőtől vasárnapig 24 órában, két orvossal. A gyermekügyeleti ellátást a Heim Pál Gyermekkórház 12 órában 20:00 órától 8:00 óráig biztosítja.

A kerületben a felnöttek részére 12, a gyermekek részére 4 fogorvos nyújt fogászati ellátást. A Bárka a fogorvosi ellátás teljeskörű biztosítása érdekében fogászati röntgen és dento-alveoláris sebészeti (szájsebészeti) ellátást is biztosít. A szájsebészeti ellátás jelenleg heti 60 órában működik két szájsebész részvételével.

- b) Prevenációs és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Népegészségügyi szűrővizsgálat keretében emlőszűrésre jogosultak a 45-65 év közötti nők két évente, méhnyakrák szűrésre jogosultak a 25-65 év közötti nők 3 évente. A szűrés szervezését a Budapest Főváros Kormányhivatala Budapest X. kerületi Hivatal Népegészségügyi Osztálya (a továbbiakban: Népegészségügyi Osztály) keretében dolgozó szűrési koordinátorok végzik. A Népegészségügyi Osztály fontos feladatának tekinti a prevenciót, egészségfejlesztést. Oktatási intézményekben, lakosság számára szervezett egészségnapokon, idős otthonokban, nappali klubokban közvetlenül tudja fejleszteni az emberek egészséges életvitellel kapcsolatos ismereteit. A Népegészségügyi Osztály egészségfejlesztéssel kapcsolatos tevékenysége évről évre növekszik.

- c) Fejlesztő- és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A Bajcsy-Zsilinszky Kórház Kardiológiai Rehabilitációs Osztályán és Ambulanciáján zajlik a kerület iszkémiás szívbetegeinek, szívinfarktust, koszorúér-tágítást, szívműtétet kiállott, szívelégtelen idős betegeinek fekvő és ambuláns rehabilitációja. Az osztály 3-as progresszivitási szinten, a legmagasabb I/A finanszírozási osztályba soroltan működik, valamint akkreditációval rendelkezik a Semmelweis Orvostudományi Egyetem szakorvosképzésére. A rehabilitációt megfelelő számú gyógytornász, dietetikus és pszichológus segíti.

A Mozgásszervi Rehabilitációs Osztály a Bajcsy-Zsilinszky Kórház Kőrösi Csoma Sándor úti telephelyén működik 42 ágygal, vegyes profillal. Tevékenységi körében rehabilitációra kerülnek a cerebrovascularis laesion átesettek, az obliteratív érbetegségben szenvedők, illetve emiatt amputáltak, a posttraumás esetek (leggyakrabban csípőtáji törötték, alsó- vagy felső végtagok törései, csigolyatörés utáni állapotok), súlyos mozgáskorlátozottsággal járó reumatológiai betegségben szenvedők, endoprotézis műtéten átesettek, organikus neurológiai kórképekben szenvedők. A mozgásszervi rehabilitáció teammunkában történik, melynek tagjai: mozgásszervi rehabilitációs szakorvos, szakápoló, gyógytornász, gyógymasször, terapeuta, fizioterápiás szakasszisztens, pszichológus, logopédus, dietetikus, ortopéd műszerész, valamint ortopéd cipész. A Rehabilitációs Szakambulancia feladata a rehabilitációra való alkalmasság eldöntése, a visszarendelt betegek hosszútávú követése, gondozása, gyógyászati segédeszközzel történő ellátása, valamint a tanácsadás.

d) Közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A közétkeztetést a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet alapján látjuk el.

Az Önkormányzat által fenntartott bölcsődei, óvodai, általános iskolai, középiskolai közétkeztetést a Kőbányai Egyesített Bölcsődék és a Kórház- és Menzaétkeztetés Zrt. végzi. Az általuk üzemeltetett összes főzőkonyhát a Népegészségügyi Osztály éves munkaterv szerint ellenőrzi. A tállalókonyhák ellenőrzésénél a 70-80%-os lefedettség a cél.

e) Sportprogramokhoz való hozzáférés

A kerületben 2015. június 1-jétől a Kőbányai Kocsis Sándor Sportközpont (a továbbiakban: Sportközpont) a Möt., az Nkt., az Önkormányzat sporttal kapcsolatos feladatairól szóló 18/2012. (IV. 23.) önkormányzati rendelet és a Sportkoncepció alapján látja el feladatát a sportprogramokhoz való hozzáférés területén. Az említett jogszabályok és dokumentumok egyértelműen hangsúlyozzák, hogy a sport mindenkié és a rendezvények mindenki számára nyitottak.

A kerületi sportegyesületek által a Kőbányai Sportszövetség részére megküldött rendezvények megtalálhatók a www.kobanyaisportszovetseg.hu oldalon. A lakosságot érintő szabadidős sportolási lehetőségekről az Önkormányzat honlapján, a Kőbányai Hírekben, valamint facebook oldalán is tájékoztatja az érdeklődőket. A sportprogramokról, a kerületi sportélettel kapcsolatos tudnivalókról a Sportközpont honlapján és facebook oldalán is található információ.

Az Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a lakosság önszerveződő sportolásának megalapozására, és a nehéz szociális helyzetben élők ingyenes sportolási lehetőségeinek bővítésére. Ezt segíti az Óhegy parkban és a Sportligetben kialakított futókör, több saját testsúlyos edzésre lehetőséget biztosító sportpálya és a kültéri fitnesspályák. Jelenleg a kerület 30 pontján, többek között több saját testsúlyos edzőpark, fitness park, pingpongasztalok, kosárlabda- és minifoci pályák, illetve sakkasztalok állnak rendelkezésre.

f) Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A kerületben többek között a következő intézmények, civil szervezetek nyújtanak szociális ellátást:

az Önkormányzat fenntartásában

- Bárka (idősek nappali ellátása, étkeztetés, házi segítségnyújtás)

- Kőbányai Szivárvány Nonprofit Kft. [(a továbbiakban: Szivárvány Kft.) idősek nappali ellátása, demens személyek nappali ellátása, étkeztetés, ápolás, gondozás, átmeneti elhelyezés]

egyéb fenntartó által működtetett

- Baptista Szeretetszolgálat (hajléktalan ellátás, étkeztetés)
- Magyar Vöröskereszt (étkeztetés, nappali ellátás, utcai szociális munka)

civil szervezetek, a teljesség igénye nélkül

- Down Alapítvány
- Félúton Alapítvány
- Érbetegek Rehabilitációja Alapítvány
- Havasi Gyopár Szociális, Egészségügyi, Kulturális Segítő Közhasznú Alapítvány
- Emberbarát Alapítvány
- Mozgássérültek Budapesti Egyesülete
- Szociális Védegylet.

A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és az Önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Ezek az alapszolgáltatások a következők:

- étkeztetés:
Kőbányán az étkeztetést a Bárka és a Szivárvány Kft. szervezi, látja el. Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodnak, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük miatt. Az étkeztetést a lakosság szükségleteinek megfelelően az étel kiszolgálásával egyidejű helyben fogyasztással, elvitelének lehetővé tételével, igény esetén munkaszüneti és pihenőnapon is biztosítják saját főzőkonyháról. Ha az étkezésben részesülő személy egészségi állapota indokolja, a házi orvos, kezelőorvos javaslatára az ellátást igénybe vevő részére diétás étkeztetést nyújtanak.
- nappali ellátás:
A nappali ellátás keretében a Bárka és a Szivárvány Kft. elsősorban a saját otthonukban élő, tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosítanak lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére.
- házi segítségnyújtás:
A házi segítségnyújtás keretében a Bárka gondozói az ellátást igénybe vevőt segítik fizikai, mentális, szociális szükséglete alapján saját környezetében, életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával és fejlesztésével.
- nappali ellátás demens személyeknek:
A Szivárvány Kft. a demens személyek nappali ellátása során az orvosszakértői szerv vagy a Pszichiátriai/Neurológiai Szakkollégium által befogadott demencia centrum vagy pszichiáter, neurológus, geriáter szakorvos demencia kórképet megállapító szakvéleményével rendelkező személyeket látja el.

- ápolást, gondozást nyújtó intézmény:

A Szivárvány Kft.-ben az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi legalább háromszori étkeztetéséről, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, a külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátásáról, valamint lakhatásáról gondoskodnak feltéve, hogy ellátásuk más módon nem oldható meg. Az idősek otthonában a jogszabályban meghatározott gondozási szükséglettel rendelkező, de rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő, az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személyeket látják el, Magyarország közigazgatási területéről.

Az idősek otthonában és az időskorúak gondozóházában a szolgáltatást igénybe vevők részére teljeskörű ellátást biztosítanak. Az étkeztést a bentlakók életkori sajátosságainak, valamint az egészséges táplálkozás követelményeinek megfelelően nyújtják, a szociális étkeztetésre vonatkozó szabályok figyelembevételével. Az intézmény saját főzőkonyhával rendelkezik, amennyiben a lakó egészségi állapota indokolja az orvos által előírt diétás étkeztetést biztosítanak. Az intézmény lakói saját ruházatukat viselik, az ágyneműt és az ágyhuzatot az intézmény biztosítja. Ha a lakó megfelelő mennyiségű és minőségű saját ruházattal nem rendelkezik, a teljeskörű ellátás részeként legalább három váltás fehérneműt és hálóruhát, valamint az évszaknak megfelelő legalább két váltás felső ruházatot és utcai cipőt – szükség szerinti más lábbelit – biztosítanak. A ruházat tisztításáról és javításáról az intézmény mosodája gondoskodik. Az egészségügyi ellátás keretében gondoskodnak az igénybe vevő

- egészségmegőrzését szolgáló felvilágosításáról,
- orvosi ellátásáról az előírt óraszámban,
- szükség szerinti alapápolásáról (szakápolási tevékenységek kivételével),
- szakorvosi, illetve sürgősségi ellátáshoz való hozzájutásáról,
- kórházi kezeléshez való hozzájutásáról,
- a rendeletben meghatározott gyógyszerellátásáról,
- gyógyászati segédeszközök biztosításáról.

A mentális gondozás célja a lelki egészség védelme, az emberi méltóság és a megfelelő életminőség megtartása. A mentálhigiénés ellátás keretében biztosítják

- a személyre szabott bánásmódot,
- a konfliktushelyzetek kialakulásának megelőzése érdekében az egyéni és csoportos megbeszéléseket,
- a szabadidő kulturált eltöltésének feltételeit,
- a szükség szerinti pszichoterápiás foglalkozást,
- az ellátottak családi és társadalmi kapcsolatainak fenntartásának feltételeit,
- a gondozási tervek megvalósítását,
- a hitélet gyakorlásának feltételeit,
- segítik, támogatják az intézményen belüli kis közösségek, társas kapcsolatok kialakulását és működését,
- a lakók életkorának, egészségi állapotának, képességeinek és egyéni adottságainak figyelembevételével a mentálhigiénés ellátás keretében aktivitást segítő fizikai, szellemi és szórakoztató, valamint kulturális tevékenységeket szerveznek.

A demens, illetve egyéb pszichés zavarokkal küzdő lakók számára kiscsoportos pszichoterápiás foglalkozásokat szerveznek. A foglalkozások a demencia szintje (enyhe, közép súlyos, súlyos) szerinti csoportok keretében történnek. A foglalkozások rugalmasak, folyamatosan alkalmazkodnak a lakók fizikai, mentális állapotához.

- átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény:

A Szivárvány Kft. az átmeneti elhelyezést is nyújtó intézményében ideiglenes jelleggel legfeljebb egyévi időtartamra teljeskörű ellátást biztosítanak, mely az átmeneti elhelyezés

különös méltánylást érdemlő esetben az intézmény orvosa szakvéleményének figyelembevételével egy alkalommal egy évvel meghosszabbíthatja. Az idősök gondozóházába azok az időskorúak, valamint azok a 18. életévüket betöltött beteg személyek vehetők fel, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni. Az ellátási terület Budapest közigazgatási területe.

A Szivárvány Kft. az idősök átmeneti ellátását, nappali ellátását és étkeztetését, valamint az átlagos és emeltszintű ápolást, gondozást az Önkormányzattal kötött ellátási szerződés keretein belül látja el. A feladatellátásra az Önkormányzat 217 710 195 Ft összeget biztosított.

A Bárka és a Szivárvány Kft. szociális feladatellátásával a HEP több fejezete is részletesen foglalkozik.

A szociális gondoskodás sarkalatos pontja a hajléktalanellátás. A hajléktalanellátás keretében a 2016. év során az átmeneti szállók éjjeli menedékhelyé alakultak át (1102 Budapest, Bánya u. 37., 1106 Budapest, Jászberényi út 47/E, 1106 Budapest, Gránátos u. 2.). Az 1108 Budapest, Maglódi út 143. szám alatti telephelyen Baptista Szolgáltató Centrumot alakítottak ki, ahol népkonyhát is üzemeltetnek. Fontos kiemelni, hogy valamennyi szállón elvégezték a legszükségesebb felújítási munkálatokat (tisztasági festés, burkolatpótlás, burkolatcsere). A Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei (a továbbiakban: BMSZKI) az 1102 Budapest, Előd u. 9. szám alatti telephelyen a droghasználók részére létrehozta egy védett részleget 15 férőhellyel, amelyet 25 fővel tudnak bővíteni. Az EU-s program keretében 2017. január 1-jétől a Hajléktalanokért Közalapítvány bonyolításával biztosítottá vált a meleg vacsora az éjjeli menedékhelyeken (1106 Budapest, Jászberényi út 47/E) és a BMSZKI-ban.

Az Önkormányzat 2021. június 30. napjával a Bárka LÉLEK-Pont telephelyét megszüntette és az 1108 Budapest, Maglódi út 143. alatti ingatlanon található Lélekház főépületet és a Lélekház „barakk” épületet az Országos Szociális Intézményfenntartó Központ (Baptista Szeretetszolgálat) részére 2021. július 1. napjától határozatlan időre térítésmentesen használatba adta a hajléktalan személyek ellátásával kapcsolatos szociális tevékenység megvalósítása céljából.

A Baptista Szeretetszolgálat által alapított és fenntartott Utcafront Menedék Hajléktalan Személyek és Szenvedélybetegek Integrált Intézménye (1102 Budapest, Bánya u. 1., a továbbiakban: Utcafront) egy komplex esemény megvalósítására törekszik, ahol a kerületi hajléktalan emberek részére melegétel mellett tartósélelmiszer-csomag és ruha is kiosztásra kerül. Az esemény megrendezésének ideje alatt mobil orvosi szolgálat keretein belül elérhető lesz az orvosi tanácsadás, valamint a sebkötyözés a rászorulóknak számára. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület biztosítja az eseményen a Mozdó Tüdőgondozó és Szűrőállomását, az Utcajogász Egyesület ingyenes jogi segítséget nyújt a szociális jogok és a lakhatás terén. A Baptista Szeretetszolgálat önkéntesei által nyújtott szolgáltatások (fodrászat, pedikűr, ajándékkészítés) szintén az esemény részét képezik, és az Utcafront kollégái által megvalósulhat az egyéni esetkezelés, a szociális ügyintézés, valamint baptista lelkészek bevonásával a lelki segítségnyújtás is. A komplex program megvalósítását az Önkormányzat 600 000 Ft összeggel támogatta.

Fontos kiemelni, hogy a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférésben kiemelt szerepe van a Kőrösinek, mivel helyet biztosít kerületi, egészségmegőrzéssel, egészséggel foglalkozó civil szervezeteknek is, például a

- Kőbányai Kőcsont Klub: önszervező csoport, amely a klub tagjainak igyekszik támogatást nyújtani közös kirándulások és más programok által. Kőbánya felnőtt és ifjú lakosainak körében felvilágosító, oktató munkát végez, tájékoztatja az érdeklődőket a csontritkulás és a reuma tüneteiről, okairól, megelőzéséről és gyógyításáról. Kiemelten foglalkozik a mozgás, a helyes táplálkozás és a lelki egyensúly fontosságával. A Kőbányai

Csontritulások és Mozgásszervi Betegek Klubja az Oszteoporózis Betegek Magyarországi Egyesületének X. kerületi klubja.

- Kőbányai Cukorbeteg Klubja: a klub célkitűzése a cukorbetegek tájékoztatása, életmódbeli tanácsadás, vércukorszintmérés, közös programok szervezése.
- Stroke Betegek Klubja: a klub elsődleges célja tisztázni és tudatosítani a stroke-on átesettekben, hogy mit is jelent a betegségük, milyen rizikófaktorok vannak, hogyan lehet ezeket elkerülni, megelőzni az újabb megbetegedést.

g) Drogprevenciók szolgáltatások

A Kőbányai Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (a továbbiakban: KEF) évek óta a gyermekeket célozza meg univerzális programokkal függőségi témakörökben. A nagy létszámot elérő kerületi rendezvények és a felsős általános iskolás tanulók számára szervezett interaktív előadásokkal drog és alkohol tárgykörökben leginkább prevenciók feladatokat lát el. A hátrányos helyzetű gyermekeket motivációs előadásokkal próbálja elérni. Edukációs előadások megtartására is sor került már a Szolgálat által gondozott szülők számára az online biztonság és a drog, droghasználat témakörben.

h) Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Nincs elegendő adat ahhoz, hogy a kerületről átfogó helyzetelemzést nyújtsunk. Az Önkormányzat részére ebben a témában jelzés nem érkezett, valamint ebben a témában adatgyűjtés nem lehetséges.

i) Előnyben részesítési (hátránykompenzáló) juttatások, szolgáltatások a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Az Önkormányzat lehetőségeihez mérten próbálja segíteni a rászorulókat. Ennek érdekében vezette be az ápolási támogatást, valamint az egészségügyi támogatást.

Az ápolási támogatás a beteg és alacsony jövedelemmel rendelkező rászoruló személyek jövedelmét egészíti ki. Az Önkormányzat Közjóléti Bizottsága a pályázó jövedelmi helyzete alapján határozza meg a támogatás mértékét. A 2018. évben 6 000 000 Ft, a 2023. évben 11 500 000 Ft állt rendelkezésre az ápolási támogatás finanszírozására.

2020. évben a szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II. 20.) önkormányzati rendelet módosítására került sor a legkisebb munkabér, a garantált bérminimum emelkedése miatt, mivel a jövedelemhatár akár minimális túllépésével többen elestek a támogatásoktól. Az ápolási támogatás jövedelemhatára családoknál 85 000 Ft-ról 105 000 Ft-ra, egyedül élők esetén 99 750 Ft-ról 120 000 Ft-ra változott. Ezen összegek 2022-ben tovább emelkedtek: családoknál 115 000 Ft-ra, egyedül élőkénél 135 000 Ft-ra. Ez az összeghatár 2023-ban is megmaradt. A támogatás összege 2022-ben módosult: 75 000 Ft-ig az egy főre jutóknál a támogatás összege: 15 000 Ft, a 75 001 Ft-tól pedig 10 000 Ft-ra emelkedett.

A pályázók többsége rendszeresen a megítélt ellátás (12 hónap) lejártát követően él az új pályázati lehetőséggel, van, aki már 3, 4 vagy akár 5 éve folyamatosan részesül a támogatásban. 2020-ban a kialakult pandémiás helyzet nehezítette az ügyfelek számára a pályázat beadását, mivel közvetlen ügyfélfogadáson történő benyújtásra a kihirdetett veszélyhelyzetben nem volt lehetőség. A veszélyhelyzet idején az Önkormányzat a megítélt támogatás lejártát követően automatikusan 3 hónapra meghosszabbította az ellátást.

Az egészségügyi pályázat kiírása együtt történik az ápolási támogatás pályázattal. A Közjóléti Bizottság dönt a támogatás mértékéről, figyelembe véve a pályázó jövedelmi helyzetét, valamint az igényelt összeg nagyságát. A 2020. évben az egészségügyi pályázat jövedelemhatára 114 000 Ft-ról 135 000 Ft-ra, egyedül élő esetében 171 000 Ft-ról 195 000 Ft-ra, majd 2023-ban családosok esetében 145 000 Ft-ra, egyedül élőkénél 205 000 Ft-ra emelkedett. A pályázatra biztosított keretösszeg 2019-ben és 2020-ban 15-15 000 000 Ft volt. 2021-től a pályázható összeg évente 11 000 000 Ft.

3.6.2. táblázat – Népkonyha

(TEIR, KSH Tstar)

Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2015	0
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0

Az Önkormányzat nem üzemeltet népkonyhát, így 2021-ben és 2022-ben sem volt kiosztott ételadag.

Az Önkormányzat 2024. december 31-éig szóló, határozott idejű ellátási szerződést kötött a Magyar Vöröskereszttel az utcai szociális munka és a hajléktalanok nappali ellátása szolgáltatások biztosítása érdekében. 2022-ben 4 885 574 Ft támogatást adott át az Önkormányzat a Magyar Vöröskereszt részére. A támogatási összeg évente az infláció mértékével arányosan emelkedik a rászorulóknak részére napi egyszeri meleg étel biztosítása érdekében.

2023-ban az Önkormányzat 4 000 000 Ft támogatást biztosított az Országos Szociális Intézményfenntartó Központ Intézménye részére a Baptista Szolgáltató Centrum működési feladatainak segítése céljából.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) Közösségi élet színterei, fórumai

3.7.1. táblázat – intézményi ellátottság 2018-as bázis évben

(TEIR, KSH Tstar)

Intézményi ellátottság (2018)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint)	Sportsarnok, sportpálya léte	A települési könyvtárak kikölcsonzótt egységeinek száma	Közművelődési intézmények száma
db	van/nincs	db	db
39	van	153 857	4

b) Közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások

A közösségi élet egyik legfontosabb színtere a kerületben a Kőrösi és telephelyei. Kiemelt feladatai:

- a kulturális esélyegyenlőtlenségek csökkentése a helyi közművelődési feladatellátás és intézményesülés biztosításával (színházi előadások, zenei rendezvények, komplex programok, ünnepi események, kiállítások, képzések, tanfolyamok, klubok szervezése minden korosztály számára),
- a gazdasági versenyképesség növelése, a felnőttképzés és átképzés munkaerőpiaci orientációja (informális és kompetenciafejlesztő tanulási alkalmak megteremtése, kompetencianövelő programok szervezése),

- a társadalmi kohézió erősítése, a kirekesztés elleni küzdelem, az önhibájukon kívül hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása, a kulturális konfliktusok szakszerű kezelése (önszerveződő közösségek segítése, civil fórum, civil szervezetek támogatása, nemzetiségi kultúra bemutatása, testvérvárosi kapcsolatok kulturális területen való erősítése).

A Kőrösi a kerület minden lakosának, minden korosztályának kínál programokat. Szerveznek többek között egészségnapokat, egészségtudatoságra felhívó rendezvényeket, a kőbányai identitást erősítő, hagyományőrző programokat, színházi előadásokat, kiállításokat, tanfolyamokat. A hagyományok mellett nyitottak az új, folyamatosan változó társadalmi igényekre reagáló kezdeményezésekre. A korszerű kulturális szemlélet birtokában, a szolgáltatások fejlesztése mellett az intézmény a változó környezeti feltételeket is figyelembe véve végzi tevékenységét.

A Kőrösi 2015-től a Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Nonprofit Kft. égisze alatt működik. Az Önkormányzat a helyi közművelődésről szóló 25/2012. (V. 23.) önkormányzati rendeletét az átalakításnak megfelelően módosította, valamint ebben rögzítette, hogy a Kőrösi köteles részt venni a HEP megvalósításában.

A Kőrösiben kiemelt jelentőségű a civil szervezeteknek biztosított működési háttér, az ingyenes és kedvezményes színházi előadások az óvodás, az iskolás és a nyugdíjas korosztály részére. A kulturális programokon kívül biztosítja Balatonlellén és Balatonalmádiban a kőbányai iskolások, nyugdíjasok és intézményi dolgozók nyári üdültetését, illetve a lakosság részére az évközi hétvégék kellemes eltöltését. A nyári időszakban működteti a kerületi napközis tábort az általános iskolás gyerekek részére.

A nemzetiségi önkormányzatok közösségi életének színtere 2017. július 1-jétől az Önkormányzat tulajdonában lévő Kőrösi KÖSZI telephelye és a Görög Klub. Az egyházak esetében a közösségi színterek a plébániai, lelkészi közösségi helyiségek, templomok. A kerületi rendezvények esetében (Ökumenikus Imahét, Kórustalálkozó, Szent László Napok, karácsonyi rendezvénysorozat) lehetőségük van tevékenységüket megismertetni az érdeklődő közönséggel.

c) Helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai

A hétköznapi problémák kezelésében nagy szerepe van az adományozásnak, az önkéntes munkának, ezek megszervezésének. Az Önkormányzat közvetlenül nem, de intézményein keresztül fogad adományokat, valamint a civil szervezetek kezdeményezésére indított akciókban szerepet vállal, segít például adományok gyűjtésében, raktározásában. A kerületben működteti a Baptista Szeretetszolgálat az Utcafront Menedék Hajléktalan Személyek és Szenvedélybetegek Integrált Intézményét, akik foglalkoznak adományok fogadásával, azok rászorulókhöz eljuttatásával. A Magyar Vöröskereszt kerületi szervezete is fogad adományokat, hogy azokat a hozzájuk forduló rászorultak részére átadja.

Több kerületi általános iskola is kezdeményezett gyűjtést a rászorulóknak részére. Ezen túl fontos kiemelni az Érbetegek Rehabilitációja Alapítvány tevékenységét, amely évente többször szervez gyűjtést más rászoruló szervezetek részére.

A Szolgálat minden évben adományok közvetítésével is segíti a rászoruló családokat. A Vöröskereszt X. kerületi szervezete havi egy alkalommal, a Református Szeretetszolgálat évi egy-két alkalommal, a Baptista Szeretetszolgálat évi egy alkalommal adományoz tartós élelmiszer-csomagot ügyfelek számára. A Baptista Szeretetszolgálat ezen felül egyéni megkeresések révén is segítséget nyújt a krízisben lévő családoknak tartósélelmiszer-csomaggal. A Szolgálatnak 2022-ben és 2023-ban lehetősége nyílt arra is, hogy az Önkormányzat által

megvásárolt menstruációs termékeket egész évben biztosíthatta azoknak a kőbányai asszonyoknak és lányoknak, akiknek a szociális helyzetük miatt hónapról hónapra vagy átmeneti jelleggel nagy terhet jelentett ezen termékek megvásárlása.

- d) A helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei

A nemzetiségi önkormányzatok kötelező feladatai: kulturális önazonossággal összefüggő programok, kulturális öngazgatás, társadalmi felzárkózást segítő programok, problémák, fejlesztési lehetőségek, valamint a közművelődés ezen belül a hagyományos közösségi kulturális értékek gondozása, a nemzetiségi kultúra értékeinek megismertetése, az ünnepek kultúrájának gondozása.

A Kőbányán működő nemzetiségi önkormányzatok rendkívül változatos, értékteremtő és értékmegőrző kulturális programokat szerveznek kerületünkben. A következőkben önkormányzatonként a teljesség igénye nélkül felsorolás jelleggel mutatjuk be ezen irányú tevékenységüket.

- Kőbányai Bolgár Önkormányzat
kétnyelvű bábelőadás, Görög-Bolgár Performance, táncházak.
- Kőbányai Görög Önkormányzat
Vaszipita rendezvény, zeneoktatás, EPON Görög Nemzeti Ellenállás ünnepség, görög óvodások részére nyelvoktatás, Görög Hagyományőrző Mikulásünnepség, Görög Nemzeti Ünnepről megemlékezés.
- Kőbányai Horvát Önkormányzat
Horvát Kulturális Nap rendezvény, Horvát Zenei és Kulturális Est rendezvény, Horvát Hagyományőrző Tavaszköszöntő, Horvát Kulturális Családi Nap és Gasztronómiai Bemutató Kőbányán, Márton Napi Népszokások, Őszi Horvát Hagyományőrző Kulturális Est, Horvát Hagyományőrző Mikulásünnepség.
- Kőbányai Lengyel Önkormányzat
Szenior-farsang, Lengyel Gyermeknap, kirándulások Lengyelországba, Lengyel Függetlenség Napja, szenior klub, Szenior Wigilia.
- Kőbányai Német Önkormányzat
Képzőművészeti kiállítások.
- Kőbányai Örmény Önkormányzat
Kőfestő szakkör általános iskolában, Örmény Genocídium megemlékezés és filmvetítés, Örmény családi Piknik, Örmény Hagyományőrző Kulturális Est.
- Kőbányai Roma Önkormányzat
lásd a 3.8. pontnál.
- Kőbányai Román Önkormányzat
Ortodox húsvét rendezvény, Román Kulturális és Gasztronómiai Nap.
- Kőbányai Ruszin Önkormányzat
Ruszin Hagyományőrző Anyanyelvi Gyermektábor.

- Kőbányai Szerb Önkormányzat

Tabán Est közösen a Tabán Szerb Folklor Egyesülettel, Szerb Irodalmi, Zenés Kulturális Est, Szerb Hagyományörző Mikulásünnepség, „Népdallá vált műdalok a szerb népdalok tükrében” című rendezvény.

- Ukrán Önkormányzat

Ukrán Karácsony, Ukrán Író-Olvásó Klub működése, Ukrán hagyományörző szakkör működése, Ukrán Hagyományörző Tábor, Ukrán Gasztronómiai Nap, Kőbányai Ukránok focicsapatának budapesti téli nagypályás tornája.

A nemzetiségi önkormányzatok jellemzően kerületünkben tartják rendezvényeiket, de ellátogatnak más kerületbe, vidékre vagy külföldre is a programtól függően. Fontos kiemelni, hogy kulturális területen sokszor közösen szerveznek rendezvényeket, mint pl.: Nemzetiségek Hagyományörző Karácsonyi Ünnepe, Balkán Est, Tavaszvárás Kőbányán, Gasztronómiai Nap.

Rendszeresen részt vesznek a saját, illetve az Önkormányzat által szervezett rendezvényeken, koszorúzásokon, ünnepi megemlékezéseken.

e) Helyi lakossági önszerveződések

Az Önkormányzat nagy hangsúlyt fektet a kerület, az egyes kerületrészek lakosságának összetartozását, összetartását segítő programok szervezésére. Sportrendezvények, ünnepek, jeles napok köré szervezett programok által segíti az itt élők közös tevékenységét, így ösztönzi a lakossági önszerveződés alakulását, fenntartását. Többek között a Pongrácz-telepen lakók maguk is tesznek a lakókörnyezetért, közösen gondozzák, szépítik a házak közötti zöldterületet. Fontos, hogy a helyi lakossági önszerveződés, a lakossági kezdeményezések tovább erősödjenek, hisz ezzel jobban megismerik egymást a helyben lakók, így egymás segítése, a másokra való odafigyelés is erősödik.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Kőbányai Roma Önkormányzat (a továbbiakban: Roma Önkormányzat) éves munkatervében meghatározott feladatainak ellátására, valamint a nemzetiségi törvény alapján közigazgatási szerződést köt az Önkormányzattal. Az Önkormányzat biztosítja a Roma Önkormányzat részére a működéssel kapcsolatos tárgyi és személyi feltételeket, valamint a rendeltetésszerű helyiséghasználatot az Önkormányzat tulajdonában lévő Kőrösi KÖSZI telephelyén.

A Roma Önkormányzat folyamatosan figyelemmel kíséri a pályázati lehetőségeket, több pályázaton is részt vettek. Rendszeresen pályáznak az Önkormányzat által kiírt pályázatokon is. Ezen pályázatok segítségével több rendezvényük is sikerrel valósult meg. A kerületben tartott rendezvényeiket általában a Sportközpontban és a Kőrösiben tartják. A rendezvényeken minden alkalommal sok hátrányos helyzetű roma család vesz részt.

A Roma Önkormányzat kapcsolata a roma lakossággal közvetlen. Alkalmuk volt megszervezni több dropprevenciós előadást a kerületi romák részére. Sorozatos tárgyalásokat folytattak a kőbányai intézményrendszerrel a keretstratégiában szereplő pontok vonatkozásában. Kőbányán igen sok mélyszegénységben élő roma közösség van. A lakóközösségeket, a roma családokat, a szociális helyzetüket jól ismeri a Roma Önkormányzat. A 2020. évi koronavírus-járvány óta telefonon és a facebook oldalukon segítik a hozzájuk fordulókat, ahol különböző egészségügyi, családi, megélhetési és leginkább lakás problémákkal (igénylés, kilakoltatás veszélye, lakáscsere) fordulnak hozzájuk.

A Roma Önkormányzat minden évben a munkatervében megfogalmazott programokat valósítja meg. Ezek az alábbiak a teljesség igénye nélkül:

- Roma Hagyományőrző Gyermeknap,
- tanulmányi kirándulás hátrányos helyzetű roma gyerekek és családok részére,
- részvétel a Kőbányai Rendvédelmi Napokon és a Halmajálison,
- Nemzetiségi Kulturális Nap,
- Gasztronómiai Bemutató és Kőbányai Amatőr Labdarugó Torna,
- Roma Hagyományőrző Családi Nap,
- Roma Hagyományőrző Mikulás rendezvény,
- Nemzetiségek Napja alkalmából karácsonyi ünnepség
- Roma Nap, amelynek keretében drogrevenenciós előadások megtartására is sor került.

Rendezvényeikkel és programjaikkal hozzájárulnak a sokszínű magyarországi roma kulturális örökség kerületi szintű bemutatásához és megismertetéséhez.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
1. A kerületi közszférában dolgozók nagy százalékának nehézséget okoz a kulturális, közművelődési rendezvényeken, eseményeken való részvétel, mert anyagi lehetőségük a napi kiadásokra elegendő.	A kerületi közszférában dolgozók részére térítésmentesen szervezett kulturális, közművelődési programok fenntartása.
2. Sok kerületben élő számára egyre nagyobb nehézséget okoz a kulturális, közművelődési, felvilágosító programokon való részvétel.	A kerületben élők részére térítésmentesen szervezett kulturális, közművelődési, felvilágosító programok fenntartása.
3. A mindenkori bérminimum emelkedésével növekszik az egy főre jutó átlagkereset a családban, és emiatt több rászoruló kieshet a támogatottak köréből.	A mindenkori bérminimumhoz igazodva szükséges megállapítani a támogatásoknál az egy főre jutó értékhatárt oly módon, hogy a valóban rászorulók ténylegesen hozzájuthassanak az önkormányzati segítség különböző formáihoz.
4. A szegregátumokban a roma és mélyszegénységben élő közösségeknek minimális a kitörési lehetősége.	A 2024. évi nemzetiségi választást követően megalakuló roma nemzetiségi önkormányzat hathatós bevonása a HEP folyamataiba.
5. Megnövekedett a tudatmódosítószert fogyasztók száma Kőbányán.	Az Utcafront Menedék Hajléktalan Személyek és Szenvedélybetegek Integrált Intézménye részlegével a meglévő kapcsolat erősítése a szenvedélybetegek segítése érdekében. A KEF programjainak folytatása a hátrányos helyzetű gyermekek részére motivációs előadások szervezésével, edukációs előadások megtartásával a droghasználat témakörében.
6. Megnövekedett Kőbányán a hajléktalan személyek száma.	Országos Szociális Intézményfenntartó Központ – Baptista Szeretetszolgálat hajléktalanokat ellátó részlegeivel, valamint a BMSZKI-vel a meglévő kapcsolat erősítése a hajléktalanok segítése érdekében.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1.a) táblázat – Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2018)
(TEIR, KSH Tstar)

Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint 2018-ban					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma	34 159	38 748	68 987	46,85%	53,15%
0-2 évesek	n.a.		1900	2,61%	
0-14 évesek	4680	4520	9200	6,42%	6,20%
15-17 évesek	898	784	1682	1,23%	1,08%

4.1.b) táblázat – Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2021)
(TEIR, KSH Tstar)

Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint 2021-ben					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma	32 361	36 626	72 907	46,91%	53,09%
0-2 évesek	n.a.		1695	2,46%	
0-14 évesek	4239	4130	9200	6,14%	5,99%
15-17 évesek	927	882	1682	2,62%	1,28%

A két táblázat összehasonlításából látszik, hogy – a 15-17 évesek kivételével – a gyermekkorú népesség száma jelentősen csökkent a 2018-as bázisához viszonyítva.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

A Gyvt. alapján a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet szempontjából meghatározó tényezők a következők: a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül és

- a szülő, a családba fogadó gyám (a továbbiakban: gyám) iskolai végzettsége alacsony (legfeljebb alacsony fokú végzettség),
- a szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága,
- az elégtelen lakáskörülmények,
- a nevelésbe vétel, valamint a tanulói, hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt számára nyújtott utógondozói ellátás.

A jegyző annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában, illetve, ha a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában pénzügyi támogatást folyósít.

A veszélyeztetettség megelőzésében kiemelkedő jelentősége van a veszélyeztetettséget észlelő jelzőrendszer működtetésének, a más alapellátások keretei között történő megelőző tevékenység koordinálásának, az együttműködés megszervezésének.

A Központ feladata, a gyermekek családban nevelkedésének biztosítása, a családból kiemelt gyermekek családba való visszakérülésének elősegítése, valamint a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló és csoportos speciális szolgáltatások, programok biztosításával. Amennyiben a gyermek

védelme az ellátás önkéntes igénybevételével nem biztosított, Budapest Főváros Kormányhivatala X. kerületi Hivatal Gyámügyi Osztálya az ellátás kötelező igénybevételét rendeli el. A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések a következők: védelembe vétel, családba fogadás, ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel, utógondozás.

A hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenység keretében a Központ esetmenedzsereinek feladata a családok összetartó erejének megőrzése, támogatása és az átmenetileg sérült vagy hiányzó családi funkciók helyreállításának elősegítése. Az esetmenedzser az igénybe vevő és az esetkezelésbe bevont szakemberek, szolgálatok és ellátást nyújtók tevékenységét végigkíséri, együttműködésüket koordinálja. Ez egy tervezett, komplex segítő tevékenység. A segítő folyamatba bevont szakemberek elsősorban a Központ szolgáltatásaiban dolgoznak, de szükség szerint egyéb szakemberekhez, szolgáltatásokhoz küldik az érintett családokat.

A Központ feladatellátása a Gyvt. 40/A. § szerinti speciális szolgáltatásokat, az utcai (lakótelepi) szociális munkát, a kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást, mediációt, a gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot, jogi tájékoztatás nyújtását, pszichológiai tanácsadást, családkonzultációt, családterápiát, jelzőrendszeri tanácsadó munkáját, fejlesztő pedagógiai ellátást, szociális diagnózist, óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet foglal magába.

5. önkormányzati táblázat táblázat – A Központ által ellátott gyermekek száma

(Bárka)

Év	Gyermekek száma (fő)
2015	133
2016	146
2017	168
2018	156
2019	139
2020	102
2021	132
2022	160

6. önkormányzati tábla táblázat – A hatósági intézkedéshez kapcsolódó esetmenedzseri tevékenységben érintettek száma korcsoportok szerint 2022. évben

(Bárka)

Kor	Védelembe vett (fő)	Ideiglenes hatállyal elhelyezett (fő)	Nevelésbe vett (fő)	Utógondozott (fő) (szakellátásból kikerült)	Összesen
0-2 év	11	12	14	5	42
3-5 év	19	5	27	8	59
6-13 év	71	14	85	6	176
14-17 év	56	10	52	4	122
18+ év	3	0	0	0	3
Összesen:	160	41	178	23	402

7. önkormányzati táblázat – Speciális szolgáltatások keretein belül végzett tevékenységek és ellátott személyek adatai 2022. évre vonatkozóan

(Bárka)

Tevékenység	Tevékenységek száma	Ellátott személyek száma
Kapcsolattartási ügyelet	55	24
Készenléti szolgálat	72	-
Jogi tanácsadás	215	151
Pszichológiai tanácsadás	583	148
Mediáció	33	25
Család- és párterápia	156	57
Fejlesztőpedagógiai ellátás	264	63

Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatást a Központ kerületben lévő köznevelési intézményekben személyesen jelen lévő szociális szakemberek munkáján keresztül nyújtja, akik a

gyermek, illetve tanulók létszámától függően akár a hét több napján is részt vesznek az intézmény mindennapjaiban. Az óvodai és iskolai szociális segítő elsődlegesen a gyermekek, tanulók veszélyeztetettségének megelőzésével, prevencióval foglalkozik, egyéni, csoportos és közösségi szociális segítő munkát végez a köznevelési intézménybe járó tanulók, szülei, illetve a nevelőtestület munkájának támogatása érdekében.

A 2022-23-as tanévtől, illetve nevelési évtől már valamennyi kőbányai állami és egyházi fenntartású középiskolában, általános iskolában és önkormányzati fenntartású óvodában jelen vannak az óvodai és iskolai szociális segítő munkatársak. Az ellátott köznevelési intézmények nevelőtestületeivel együttműködve a közösségépítő prevenciós tevékenységük, szociális segítő munkájuk egyre inkább az óvodai és iskolai nevelési színterek szerves része. Sok intézményben mindennapos gyakorlattá vált a munkatársak bevonása a nevelőmunkába, számtalan magas színvonalú prevenciós, közösségi szocializációt segítő, pszichoedukációs és közösségépítő foglalkozást vezetnek osztályfőnöki órákon és egyéb keretek között is. Ezek a foglalkozások érintik az érzékenyítés, tolerancia, kortárssegítés területeit is. Az óvodai és iskolai segítők bekapcsolódtak az intézmények közösségi életébe, részt vesznek a rendezvényeiken. A fogadóóráik keretében egyéni tanácsadást folytatnak, ahol mind az érintett tanulók, mind pedig a szülei a legkülönbébb egyéni problémáikkal felkereshetik őket, és a probléma jellegétől függően kapnak helyben egyéni segítséget vagy támogatást a megfelelő ellátáshoz történő hozzáféréshez. Kiemelten foglalkoznak az iskolai környezetben az idegen anyanyelvű vagy eltérő kulturális háttérű tanulók beilleszkedésének segítségével, és a sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülők támogatásával. Sok esetben közreműködésükkel hatékonyabbá vált az intézmények jelzőrendszeri feladatainak ellátása. Az óvodai és iskolai szociális segítő munkatársak a nyári szünetekben is folytatják tevékenységüket, térítésmentes, nyitott játszótéri szabadidős programok szervezésével és lebonyolításával.

A Központ azoknak a gyermekeknek nyújt segítséget pedagógiai szolgáltatásai révén, akik tanulási nehézségeik mellett halmozottan hátrányos helyzetűek, veszélyeztetettek, a tanulás segítése egy út és eszköz e gyermeknek nyújtott közvetlen segítségadásban. Ezek a gyermekek és fiatalok a közvetlen, személyre szabott, egyéni foglalkozások keretében segítséget kapnak tanulási nehézségeik, szocializációs hátrányaik leküzdéséhez, és hozzájárulhat a velük való segítő tevékenység személyiségfejlődésük pozitív kibontakozásához.

A tanév időszaka alatt az esetmenedzserek, illetve családsegítők által delegált gyermekek igény szerint részesülnek fejlesztő, felzárkóztató foglalkozásban. A nyári szünetekben fejlesztőpedagógus tanácsadó munkatársuk javítóvizsgára felkészítő egyéni és csoportos foglalkozásokat vezet elsősorban a gyermekjóléti ellátásban részesülő családok gyermekei számára, de korlátozott számban az iskolai szociális segítők közvetítésével is kerülnek gyermekek a szolgáltatásba. A fejlesztőpedagógiai ellátáshoz kapcsolódó csoportos foglalkozás az évek óta hagyományosan működő Ugróiskola csoport a Pongrác Községi Ház biztosította helyszínén, amely heti egy alkalommal nyújt lehetőséget az iskolába készülő nagycsoportos óvodásoknak. A foglalkozások 5-7 éves korosztály részére biztosított, elsősorban iskola-előkészítő jelleggel. A játékos fejlesztő foglalkozások, amelyek mind mozgás-, mind kognitív-, mind pedig szociális képességfejlesztést tartalmaznak, elősegítik az óvodás gyermekek szocializációját az iskolára, segítenek megelőzni a tanulási problémákat.

A Központtól 2023-ban továbbképzés keretén belül 7 munkatárs vett részt az Esély Budapest Nonprofit Kft. által szervezett Esélyegyenlőségi alapismeretek továbbképzésen, melynek célja a résztvevők (munkahelyi) esélyegyenlőséggel kapcsolatos tudásának fejlesztése [esélyegyenlőségi elmélet és gyakorlat, jogi ismeretek, célcsoportismeret (Élő Könyvtár), munkahelyi esélyegyenlőség].

Az Átmeneti Otthon biztosítja a krízishelyzetbe került anyák és gyermekeik ideiglenes lakhatását, ellátását.

Az Átmeneti Otthon 2014. július 1-jétől ellátási szerződés keretében átmeneti gondozásban részesíti – 2 férőhely erejéig – a Budapest XIV. kerület, Zugló területén életvitelszerűen tartózkodó rászorultakat, a zuglói gyermekjóléti alapszolgáltatást nyújtó szolgáltató támogató javaslatára.

Míg a korábbi években a bekerülő fiatalok ellátásának fő indokaként a hajléktalanság, illetve a nem megfelelő lakhatási körülmények szerepeltek, és a beköltözők negyedét tették ki, addig 2023-ra az okok között megemelkedett a gyakori iskolakerülés, a magatartási problémával küzdő gyermek vagy éppen a gyermekbántalmazás felmerülése.

táblázat – Az Átmeneti Otthon éves statisztikája 2015 és 2022 között

(Bárka)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Férőhelyek száma	14	14	14	14	14	14	14	14
Ellátási napok száma	3608	091	3354	3635	3560	2677	3406	3062
Ellátottak száma	51+3	53+6	42+4	40+3	43+6	33+2	36	37

Az ellátás folyamatos biztosításán túlmenően, szükség esetén lehetőség van az azonnali krízis esetek befogadására. Az átmeneti gondozás során a családgondozó, a törvényes képviselő(k), a gyermek – kora és állapota függvényében – együtt készítik el a gondozási-nevelési tervet, amelyben definiálják az ide vezető problémákat, és kidolgozzák az elvégzendő feladatokat annak érdekében, hogy a gyermek minél hamarabb visszatérhessen a családjához. A krízishelyzetekben gyakran felmerülő elhelyezések szükségessége miatt a betegszoba átalakításával az Átmeneti Otthon alkalmassá vált anya-gyermek együttes elhelyezésére. Ez esetben a gyerek a szülővel együtt részesülhet átmeneti gondozásban addig, amíg egy tartósabb lakhatási megoldás lehetővé válik.

Az Átmeneti Otthon többnyire telt házzal működik. Ennek az ellátásnak köszönhetően sok esetben megelőzhető a gyermek átmeneti nevelésbe (gyermekotthonba) vétele. A Bárka és a gyámhatóság között évek alatt kialakított munkakapcsolati rendszer jól működik. Az intézkedések során a gyermek családban történő nevelése az elsődleges szempont, de nem mindenáron. Ez a veszélyeztetettségre és az igazolatlan hiányzás jelzésére is vonatkozik. Az ellátás kezdeményezői leggyakrabban a Szolgálat és a Központ családsegítői, illetve esetmenedzserei.

Minden egy hónapot meghaladó átmeneti gondozás esetében egyéni gondozási-nevelési terv készül, melynek tervezésén részt vesz az Átmeneti Otthon és a Bárka családgondozója, a törvényes képviselő, valamint kora és állapota függvényében a gyermek. 2016-tól a szakmai team kiegészült a Szolgálat családsegítőjével, valamint a Központ esetmenedzserével. Azoknál az eseteknél, ahol a terv készítésében nagy szerepe volt az iskolai történéseknek – leginkább a magatartásproblémás, sokat hiányzó, csavargó, alulteljesítő gyermek – az Átmeneti Otthon nevelőtanára is részt vett az iskolai feladatok tervezésénél, akinek a feladata többek között a személyes kapcsolattartás az adott oktatási intézménnyel.

Az átmeneti gondozást kiegészítő programok – a teljesség igénye nélkül –:

- az Eltrevaló Egyesület szervezésében és kivitelezésében személyiségfejlesztő kamaszcsoport működése,
- részvétel a Pongrác Községi Házban különböző szabadidős programokon, kézműves és internetes foglalkozásokon,
- ajándékátadással egybekötött karácsonyi ünnepség az év során ellátott összes gyermek és családja számára.

Az Átmeneti Otthon sátrakat, ahhoz való felszereléseket vásárolt, így sáttáborok szervezésére is van már lehetőség.

- a) Veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A gyermek veszélyeztettsége alatt olyan – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapotot értünk, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

4.1.1. táblázat – Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek (TEIR, KSH Tstar)

Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
	Fő	Fő
2015	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.
2017	162	n.a.
2018	156	n.a.
2019	144	358
2020	138	239



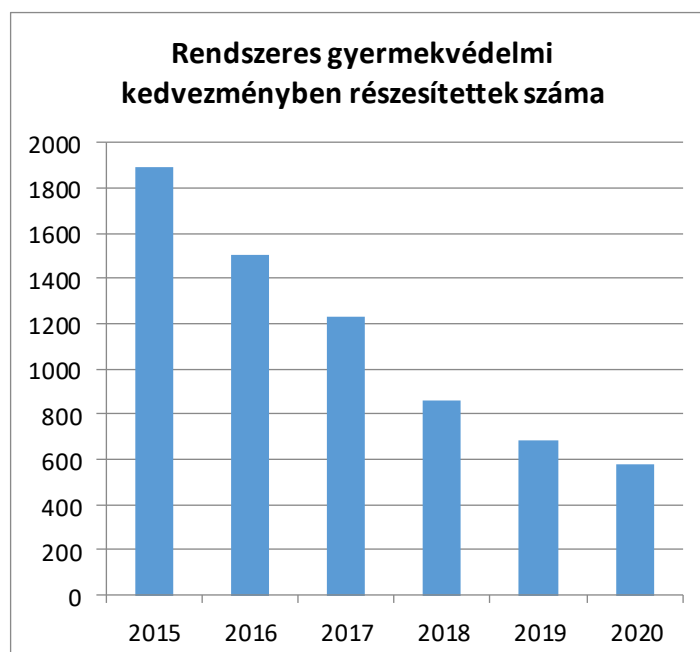
A 2020-as adatokhoz képest ismét növekedett a védelembe vett gyermekek (2021-ben 157 fő, 2022-ben 164 fő) száma. A veszélyeztetett gyermekek száma 2021-ben (187 fő) visszaesést, majd 2022-ben drasztikus emelkedést (421 fő) mutat.

A veszélyeztetettség okai között környezeti, magatartási és anyagi okok szerepelnek, többnyire együttesen. Az anyagi okokból veszélyeztetettek száma az utóbbi években jelentős mértékben növekedett. Ez a rendszerváltást követő társadalmi, gazdasági változásoknak tudható be. A bántalmazás, az elhanyagolás a gyermek-szülő kapcsolat változásai az alkoholizálást kiegészítő drogfogyasztásban, csavargásban mutatkoznak meg.

b) Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

4.1.2. táblázat – Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek
(TEIR, KSH Tstar)

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek havi átlagos száma
	Fő
2015	1897
2016	1505
2017	1229
2018	857
2019	681
2020	579



A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 2021-ben 594 fő, 2022-ben 514 fő volt. Az elmúlt években folyamatosan csökkent a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult családok száma. A csökkenés oka egyrészt az, hogy évek óta nem változott a Gyvt.-ben a jogosultságot meghatározó jövedelmi értékhatár, a rendkívüli alacsony egy főre jutó jövedelem alá egyre kevesebb család esik. A csökkenés másik oka az, hogy a törvényi változás miatt a bölcsődében és az óvodában nyilatkozat alapján a gyermek ingyenesen kapja az étkezést, az általános iskolákban pedig a tankönyveket.

c) A gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete

Az Önkormányzat a gyermekek jogán a következő helyi juttatásokat biztosítja:

- Babakelengye: kerületi lakosok igényelhetik a gyermek egy éves koráig. A juttatásról honlapján és a helyi médiumban tájékoztatja az Önkormányzat a kerületi lakosokat.
- Iskolás gyermeket nevelő családok részére az Önkormányzat 2015-től biztosít vásárlási utalványt. 2015-ben 4970 gyermek részesült a támogatásban. A 2018-as bázisévben 4801 gyermek, 2022-ben 4480 gyermek kapott támogatást. A támogatás összege 2022-től 5000 Ft-ról 8000 Ft-ra emelkedett.
- Évente egyszer – az esztendő bármely időszakában – települési támogatás igényelhető erdei iskola és iskolai tábor költségeihez. A gyermekenként akár 30 000 Ft összegű

támogatást azok a családok kérhetik, amelyekben az egy főre jutó havi nettó jövedelem 125 000 Ft alatt van.

- A jó tanulók szociális alapú ösztöndíjban is részesülhetnek. A tanulmányi eredmény alapján félévente elbírált „Kőbánya Számít Rád” ösztöndíj az általános iskolásoknak havi 7000 Ft, míg a középiskolásoknak 12 000 Ft segítséget biztosít öt hónapon át.
- Kőbánya hosszú ideje minden évben csatlakozik a Bursa Hungarica Önkormányzati Ösztöndíjpályázathoz, ezt a felsőoktatásban nappali tagozaton tanulók és az érettségi előtt álló, felsőoktatásban továbbtanulni vágyó középiskolások választhatják. A nyertes diákoknak havi 10 000 Ft jár a támogatott időszakban. A két ösztöndíjpályázatról az Önkormányzat honlapján, valamint a Kőbányai Hírek önkormányzati lapban tájékoztat az Önkormányzat.

4.1.3. táblázat – Árvaellátás

(TEIR, KSH Tstar)

Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2015	221	229	450
2016	212	213	425
2017	200	189	389
2018	184	182	366
2019	172	167	339
2020	166	165	331



A 2021-es évben árvaellátásban részesült 157 férfi, valamint 164 nő (összesen árvaellátásban részesült 321 fő). 2022-re vonatkozóan a TEIR nem tartalmaz adatot.

d) Ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

9. önkormányzati táblázat – Kedvezményes iskolai étkezésben részesülők 2018-ban és 2023-ban (Önkormányzat)

		Étkezést igénybe vevők száma:				
		Háromszori étkezés	Reggeli+ebéd	Ebéd+uzsonna	Ebéd	Összesen
2018	Normál étkező	980	134	362	796	2272
	Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő	543	33	26	30	632
	Tartós beteg (saját jogon)	110	26	28	67	231
	3 vagy több gyermekes	298	42	82	174	596
	Nevelésbe vett	17	0	0	0	17
	Étkezést igénybe vevő gyermekek száma:					
		Háromszori étkezés	Reggeli+ebéd	Ebéd	Összesen	
2023	Normál étkező	1039	377	734	2150	
	Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő	210	18	6	234	
	Tartós beteg (saját jogon)	178	57	71	306	
	Nagycsaládos	376	98	161	635	
	Nevelésbe vett	15	1	0	16	
	a 106/2022 (III. 12.) Korm. rend. 3§ alapján ingyenes étkezésre jogosult (menekült)	38	4	0	42	
	Étkezést igénybe vevő gyermekek száma:					

A 2018-as bázis év és a 2023-as év összehasonlításából látszik, hogy az étkezést igénybe vevő gyermekek száma csökken.

e) Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete

Az Önkormányzat fenntartásában működő óvodákba járó nem magyar állampolgárságú gyermekek számát 2018-ban és 2023-ban a következő táblázat mutatja.

10. önkormányzati táblázat – Az Önkormányzat fenntartásában működő óvodákba járó nem magyar állampolgárságú gyermekek száma 2018-ban és 2023-ban (Önkormányzat)

Intézmény	Fő 2018	Fő 2023
Kőbányai Aprók Háza Óvoda (Újhegy stny. 5-7.)	17	12
Kőbányai Bóbita Óvoda (Halom u. 7/B)	6	10
Kőbányai Csodafa Óvoda (Újhegy stny. 17-19.)	23	12
Kőbányai Csodapók Óvoda (Mádi u. 127.)	3	5
Kőbányai Gépmadár Óvoda (Gépmadár u. 15.)	6	8
Kőbányai Gesztenye Óvoda (Maglódi út 8.)	6	0
Kőbányai Gézengúz Óvoda (Zágrábi út 13.)	0	11
Kőbányai Gyermekek Háza Óvoda (Kada u. 27-29.)	9	a Csodapók Óvoda tagintézménye
Kőbányai Gyöngyike Óvoda (Salgótarjáni út 47.)	4	9
Kőbányai Hárslevelű Óvoda (Hárslevelű u. 5.)	0	3
Kőbányai Kékvirág Óvoda (Kékvirág u. 5.)	14	a Gézengúz Óvoda tagintézménye
Kőbányai Kincskereső Óvoda (Mádi u. 4-6.)	3	megszűnt
Kőbányai Kiskakas Óvoda (Mádi u. 86-94.)	4	5
Kőbányai Mászóka Óvoda (Ászok u. 1-3.)	14	21
Kőbányai Mocorgó Óvoda (Kőbányai út 38.)	39	32
Kőbányai Rece-Fice Óvoda (Vaspálya u. 8-10.)	8	12
Kőbányai Zsivaj Óvoda (Zsivaj u. 1-3.)	2	3
Összesen	162	143

A táblázatból látható, hogy 2018-ban a kerület nagy lakótelepei közelében található intézményekben (Kőbányai Aprók Háza és a Kőbányai Csodafa Óvoda – Újhegyi lakótelep, a Kőbányai Mászóka Óvoda – Városcsopont panelházai, a Kőbányai Kékvirág Óvoda – Bihari utca,

Üllői út által határolt lakótelep) volt magasabb a külföldi állampolgárságú gyermekek létszáma. A 2023-as évben már csak a Kőbányai Mászóka Óvodában és a Kőbányai Mocorgó Óvodában volt magasabb ezen gyermekek száma. 2018-ban és 2023-ban egyaránt a Kőbányai Mocorgó Óvodában a legmagasabb ez a szám: 39 fő, illetve 32 fő. Ennek oka a Józsefvárosban található piac közelsége. Az óvoda pedagógiai programja kiemelten foglalkozik a külföldi gyermekek segítségével (beilleszkedés, másság elfogadása, magyar nyelv, kultúrák megismerése stb.). Az önkormányzati fenntartású intézményekbe 2018-ban mindösszesen 2062 gyermek járt, ebből 162 fő külföldi állampolgárságú, azaz az összlétszám 7,8%-a. 2023-ban a gyermekek összlétszáma 1691 fő volt, ebből külföldi állampolgárságú 143 gyermek, ez az összlétszám 8,4%-a.

f) Állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező, külföldről visszatért hátrányos helyzetű családban élő gyermekek jellemzői

A külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyermekekről az Önkormányzat nem rendelkezik adattal.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Korábban a kerület két jelentős szegregátuma a Hős utca 15/A és 15/B, valamint a Bihari utca 8/C lakótömbök voltak. Az Önkormányzat a Hős utcai telepet állami segítséggel felszámolta, a területet a Magyar Állam vette át, így ez a szegregátum megszűnt. A Bihari utcai lakótömböknél a gyámhatósági munka során szerzett tapasztalat szerint nem jellemző, hogy az említett telepekről nagyobb számban történt volna meg a védelembé vétel vagy ideiglenes elhelyezés. Az igazolatlan hiányzással érintett gyermekek száma sem nagyobb, mint a kerület más területén. Átmeneti, tartós neveltek számában sincs számottevő különbség.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet tényének megállapítását 2014. szeptember 1-jétől a Gyvt. 67/A. § (1) és (2) bekezdése szabályozza.

A bölcsődei ellátás terén a hátrányos, illetve a halmozottan hátrányos gyermekek száma a szegregátumokhoz közel eső bölcsődében (Kőbányai Gyöngyike Bölcsőde) a legmagasabb. A Kőbányai Egyesített Bölcsőde és tagintézményei több preventív szolgáltatással segítik a kisgyermekes családokat. Ezeket az alábbiakban mutatjuk be a teljesség igénye nélkül.

A gyakorlatként alkalmazott korszerű étkezési szabályok, a cukorfogyasztás csökkentése, a rágásra nevelés és az édes italok helyetti vízzádás önmagában is prevenció értékű. Ezen felül a bölcsődék fontos feladatuknak tekintik a kisgyermekkorban kialakított helyes fogápolási szokásokat. Lehetőség szerint évente 1-3 alkalommal (bölcsődénként változó) minden bölcsődébe járó gyermek fogászati szűrésen vesz részt, az intézménybe kijáró gyermekfogászoknak köszönhetően.

A kerület minden bölcsődéje rendelkezik sóbarlanggal, és mindenhol nagy népszerűségnek örvend ennek használata, mivel a tengeri sós levegőt idéző, felső légúti betegségek megelőzését szolgáló, asztmatikus tüneteket csökkentő gyógyhatású barlang betegségmegelőző tulajdonsága már bizonyított. Minden Somadrin-barlangot üzemeltető intézményben statisztikailag igazolt, hogy a téli időszakban a barlang rendszeres látogatásának hatására a felső légúti megbetegedések száma lényegesen csökkent. A szolgáltatás bevezetésének célja a gyermekek immunrendszerének erősítése, valamint az ellenálló képességük növelése volt.

Kiemelt feladat a gyermekek veleszületett mozgásigényének kielégítése, a mozgásfejlődés elősegítése. A csecsemő világgal való ismerkedése a mozgásfejlődés során tágul, ezért ennek fejlesztéséhez szükséges a megfelelő hely és eszközök biztosítása. A mozgás öröme túl fontos, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek a szabad levegőn. Ennek érdekében a napközbeni játékon túl négy bölcsődében a szabad levegőn altatás is megvalósul. A szobai mozgásfejlesztők megfelelő minőségére és változatos használati lehetőségére külön figyelmet fordít minden bölcsőde. Ahol lehetőség adódott rá, ott tornaszoba kialakítására került sor.

A Kőbányai Apraja Falva Bölcsőde és a Kőbányai Apró Csodák Bölcsőde időszakos gyermekfelügyeletet biztosít azoknak a családoknak, akik csak alkalmanként kívánják igénybe venni a bölcsődét. Térítési díj ellenében lehetőségük van a szülőknek arra, hogy gyermekük felügyeletét akár néhány órára is megfelelően képzett szakemberre bízzák.

Ugyanebben a két bölcsődében játszócsoport is működik. Itt a gyermekek szüleikkel együtt tölthetik el a délelőttiakat. Számukra szakképzett kisgyermeknevelő biztosít változatos tevékenységeket, lehetőséget nyújtva az önfeledt közös játékra.

A Kőbányai Fecskefészek Bölcsőde és a Kőbányai Gyermeksziget Bölcsőde sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek ellátását is vállalta teljes és részleges integrációban. Mindkét bölcsődében lehetőség van térítés ellenében kutyaterápia igénybevételére az SNI-s gyermekek számára heti rendszerességgel. Képzett terapeuta segítségével a fejlesztő foglalkozások szerves részét képezi a kutyaterápia, mely elősegíti a kapcsolatfelvételt, kapcsolat kialakítást, társas helyzetek kezelését. Kedvezően hat a kommunikációra, az érzelmek kimutatására, kezelésére, a szorongásos tünetek oldására.

- a) Védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. táblázat – Védőnői álláshelyek száma

(TEIR, KSH Tstar, Önkormányzat)

Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2015	33	2797	85
2016	35	2734	78
2017	34	2679	79
2018	37	2614	71
2019	34	2537	75
2020	32	2549	80



2021-ben 35 betöltött védőnői álláshely volt a X. kerületben, a 0-3 éves gyermekek száma 2424 fő, így az átlagos gyermekszám védőnőnként csökkent (70 fő).

A védőnői ellátáshoz a hozzáférés sem vagyoni helyzetétől, sem biztosítási jogviszonytól, sem magyar állampolgárságtól nem függ. A védőnő a hatályos jogszabályok szerinti feladatát az ellátási területén lakcímmel rendelkező személyekkel kapcsolatosan köteles ellátni. Ezen felül köteles a védőnői gondozás lehetőségét felajánlani a körzetében életvitelszerűen tartózkodó azon személynek is, akiről tudomást szerez, és ellátása védőnői kompetenciába tartozik.

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 6/B. § (1) bekezdése alapján 2023. július 1. napjától a védőnői ellátásról – a települési önkormányzattal együttműködve – az állam gondoskodik. 2023. július 1-jétől a védőnők munkáltatója a Dél-pesti Centrumkórház – Országos Hematológiai és Infektológiai Intézet (a továbbiakban: Dél-Pesti Centrumkórház). A feladatellátáshoz szükséges ingatlan- és ingó vagyont az Önkormányzat térítésmentesen, külön megállapodás keretében használatba adta a Dél-pesti Centrumkórháznak. Az Önkormányzat a megállapodásban rögzítettek szerint tételes elszámolás után, negyedévente támogatási összeget kap a Dél-Pesti Centrumkórháztól. A védőnői szolgálatok ingatlanjait továbbra is a Bárka üzemelteti. A védőnőkkel a kapcsolat megmaradt, de a munkafolyamatokba a Bárka már nem lát bele. Az ellátottak nem érzékelik a változást, a védőnők munkájukat továbbra is ugyanazon a telephelyen, ugyanolyan munkafeltételekkel végzik.

b) Gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. táblázat – Gyermekorvosi ellátás

(TEIR, KSH Tstar, Önkormányzat)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2015	0	45	14	n.a.	0
2016	0	45	14	n.a.	0
2017	0	45	14	n.a.	0
2018	0	45	14	n.a.	0
2019	0	45	14	n.a.	0
2020	0	45	14	n.a.	0

A gyermekorvosok által ellátott gyermekek létszámára vonatkozóan a Bárkának nincsen statisztikai adatai.

A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma, valamint a felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma nem változott a korábbiakhoz képest 2021. és 2022. évben.

A kerületben 14 házi gyermekorvosi praxis működik teljes létszámmal. Az orvosok életkora ebben a szektorban is közelít a nyugdíjkorhatár felé, ami sok nehézséggel jár. A rendelőkben ellátottak megoszlása nem egyenletes, emiatt nagy mértékű aránytalanságok vannak leterheltségi szempontból. A kerületben minden körzet könnyen és egyszerűen megközelíthető.

Gyermekügyeleti ellátás: az Önkormányzattal kötött feladatátadási szerződés alapján a 14 éven aluli gyermekeket 2016-tól a Heim Pál Országos Gyermekgyógyászati Intézet (a továbbiakban: Heim Pál Gyermekkórház) látja el. Az ambuláns ellátás a kórházi ambulancián, a kijáró ügyelet pedig a Heim Pál Gyermekkórházból történik.

Gyermek fogorvosi alapellátás: a gyermekfogászati praxis két rendelőben (az 1101 Budapest, Kőbányai út 47., és az 1108 Budapest, Újhegyi sétány 13-15.) végzi a tevékenységét. A fogorvosok évente két alkalommal szűrik a 0-18 éves korosztályt.

- c) 0-7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A házi gyermekorvosi rendelőkben a területi védőnők feladata védőnői szűrővizsgálat megtörténte után a gyermekről 5 éves korában a külön jogszabály szerinti „Fejlődési szint megítéléséhez az iskolai felkészítés elősegítésére” megnevezésű orvosi adatlap kiállítása. Az orvos feladata ezen nyomtatvány továbbítása az oktatási-nevelési intézmények számára.

Az Önkormányzat korai fejlesztést biztosít bölcsődében, autista csoportot működtet óvodában, ezekről a későbbiekben részletesen írunk.

- d) Gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások körébe a Gyvt. a gyermekjóléti szolgáltatást, a gyermekek napközbeni ellátását, a gyermekek átmeneti gondozását, valamint a gyermekek esélynövelő szolgáltatásait sorolja.

A Biztos Kezdet Gyerekház, valamint a Tanoda szolgáltatásait igénybe vevőkről az Önkormányzatnak nincsen információja.

- e) Gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás

4.3.3.a) táblázat – Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (TEIR, KSH Tstar)

Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beíratott gyermekek száma
	db	Fő
2015	n.a. *	n.a.
2016	n.a.*	n.a.
2017	594	545
2018	525	581
2019	618	565
2020	618	542



2021-ben a működő önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma 640, az önkormányzati bölcsődékbe beíratott gyermekek száma 539 fő volt. 2022-re vonatkozóan a TEIR nem tartalmaz adatot.

*A TEIR adatbázisban a 2017-től érvényes módszertan alapján szerepelnek az adatok.

4.3.3.b) táblázat – Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma
(TEIR, KSH Tstar)

Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma	Munkahelyi bölcsődébe beíratott gyerekek száma	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma	Családi bölcsődébe beíratott gyerekek száma	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma	Mini bölcsődébe beíratott gyerekek száma	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Bölcsődébe (összes) beíratott gyermekek száma
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	7	3	55	55	n.a.	n.a.	656	603
2018	7	7	36	32	n.a.	n.a.	668	620
2019	7	1	43	43	n.a.	n.a.	668	609
2020	7	1	43	40	0	0	668	583

2021-ben és 2022-ben a működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma, a munkahelyi bölcsődébe beíratott gyermekek száma, a működő mini bölcsődei férőhelyek száma és az ide beíratott gyermekek száma 0 fő. 2021-ben a működő családi bölcsődei férőhelyek száma 28 fő, a beíratott gyermekek száma 27 fő, 2022-ben 30 fő a férőhelyek és 24 fő a beíratott gyermekek száma.

2021-ben a férőhelyek száma 668 fő, a beíratott gyermekek száma 566 fő, 2022-ben a férőhelyek száma 632 fő, a beíratott gyermekek száma 547 fő.

f) Gyermekvédelem

A gyermekjóléti szolgáltatást a Bárka biztosítja a kerületben. 2016. január 1-jétől a jogalkotó a gyermekjóléti alapellátást a kerületekben, városokban, falvakban működő családsegítő szolgálatokhoz rendelte. Ennek értelmében a családsegítő szolgálatok működésében, feladatellátásában nagyfokú változás történt. A Bárka keretén belül a Szolgálat látja többek között a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokat.

A Szolgálat a családsegítés keretében a szociális és/vagy mentálhigiénés problémák, illetve a különböző okok mentén kialakuló krízishelyzetek következtében segítségre szoruló személyeknek, családoknak nyújt szociális segítő szolgáltatást. A gyermekjóléti alapellátás keretében a testi, lelki, értelmi és erkölcsi veszélyeztetettség által érintett kiskorú gyermekek érdekében végez szociális segítő munkát. A Szolgálat küldetésének tartja a hátrányos helyzetben lévő, érdekérvényesítésre kevésbé vagy egyáltalán nem képes csoportok számára olyan szolgáltatásokat biztosítani, amelyek az életminőségük javítását, a társadalmi életben való részvételüket, boldogulásukat, a lehetséges veszélyektől való megóvásukat és a különböző területeken jelentkező hátrányaik csökkentését célozzák.

Az ellátásba bekerülő családok nagy része egy vagy több gyermeket nevel, társadalmi és jövedelmi helyzetüket tekintve vegyes képet mutatnak. Az egyszülős családok többségére jellemző, hogy egyedülálló édesanyák és gyermekeik küzdenek azokkal a mindennapi kihívásokkal, amelyek gyakran a teljes családok teherbíró képességét is erősen próbára teszik. Nem ritka a gyermektartásdíj teljes hiánya is. Ezek a nők mind megélhetésük, mind a munkaerőpiacon való elhelyezkedésük szempontjából hátrányban vannak. A rájuk nehezedő terhek mentális jóllétüket is veszélyezteti, ezért a családsegítésen és a lehetséges támogatásokon túl biztosítják számukra a pszichés ellátást és a jogi tanácsadást. A munkavállalási tanácsadás keretében segítik a családbarát munkahelyeken történő elhelyezkedést.

A gyermekek hátrányos helyzete számos területen megmutatkozhat, a gyermekjóléti alapellátás mindazokat a szakembereket és intézményeket bevonja a gondozásba, akik valamilyen módon hozzá tudnak járulni a hátrányok csökkentéséhez, illetve leküzdéséhez. Emellett maga a családsegítés is számos olyan edukatív elemet tartalmaz, amely a szülők gyermeknevelési

képességeit támogatva hozzájárul gyermekeik testi, lelki, értelmi és erkölcsi fejlődésének biztosításához.

A Szolgálat a szegénységben élők segítése során arra törekszik, hogy az alapvető fizikai szükségleteik biztosítva legyenek, így segítik a pénzbeli és természetbeni támogatásokhoz való hozzájutást.

A roma családok sok esetben a köznevelési intézmények jelzései kapcsán kerülnek a Szolgálat gondozásába, gyermekeik óvodai és iskolai mulasztásainak száma meglehetősen magas. Az oktatáshoz való szülői hozzáállás hiányosságait mutatja az is, hogy viszonylag gyakori a roma gyermekek esetén az iskolai lemorzsolódás. A tapasztalat azt mutatja, hogy a családok egy része megelégszik az általános iskola elvégzésével, gyermekeiket nem motiválják a továbbtanulásra, szakma megszerzésére. A pályaeorientációs tanácsadás egyik fő célja a korai iskolaelhagyás megelőzése, illetve a tanulmányaikat megszakítók iskolapadba való visszaültetése.

A Szolgálat hajléktalanellátást nem végez, ellenben a rendőrségi jelzések kapcsán számtalan hajléktalan személy ügyében nyújtanak segítséget, felkeresik az illetékes ellátó intézményt annak érdekében, hogy megkaphassák a megfelelő szolgáltatást. Ez a Szolgálat külön vállalása, hisz illetékesség hiányában intézkedés nélkül lezárhatnak ezeket az eseteket, ennek ellenére törekednek arra, hogy valamelyik hajléktalan ellátást nyújtó intézménynek vagy utcai szociális munkát végző szolgálatnak továbbítsák a bajba jutott személyekről érkezett jelzést.

A Szolgálat 2022-ben 914 családot gondozott, 576 esetben pszichológiai, 134 esetben jogi tanácsadást végzett. Családlátogatáson több, mint 4000 esetben voltak. Ezen feladatokon túl konzultációt tartanak iskolákban, jelzőrendszeri tájékoztatót iskolákban, óvodákban, bölcsődékben és a rendőrségen.

11. önkormányzati táblázat – A Szolgálatot igénybe vevők problémakörei (Bárka)

Probléma	2017	2022
Életviteli	250	280
Családi, párkapcsolati	290	150
Lelki, mentális	44	84
Gyermeknevelési	452	137
Anyagi	380	211
Foglalkoztatással kapcsolatos	95	57
Egészségkárosodás következménye	42	51
Ügyintézéshez segítségkérés	46	114
Információkérés	26	151
Egyéb	65	3
Összesen:	2076	1238

A 11. táblázat statisztikai adatai kizárólag azokra a családokra vonatkoznak, amelyekkel a Szolgálat együttműködési megállapodást köt (447 család). Az együttműködési megállapodással nem rendelkező családokkal (467 család, illetve háztartás) együtt az ellátottak száma akár kétszerese, háromszorosa is lehet a táblázatban szereplő adatoknak.

A Szolgálat mind a gyermekek, mind a felnőtt korú lakosság veszélyeztetettségét észlelő jelzőrendszert működtet, koordinál. Folyamatos tájékoztatást nyújt a jelzőrendszeri tagok számára arra vonatkozóan, hogy jelzésüket milyen esetekben kell megtenniük, így a HEP által érintett célcsoportok mindegyike gyakran megjelenik a jelzésekben a legkülönbözőbb problémák, nehézségek okán.

A Szolgálat a pszichológiai tanácsadáson az egyéneknek nyújtott tanácsadás mellett 2022 augusztusában önismereti csoportot tartott kamaszoknak. A csoportot 13-17 éves korosztálynak tervezték, olyan fiataloknak, akik elakadásokkal küzdenek szociális szorongás és

érzelemszabályozási nehézségek terén. Az öt alkalmas csoport 9 fő részvételével zajlott, célja a szociális készségek, a feszültségtűrési és stresszkezelési képességek fejlesztése volt. A résztvevők mindegyike veszélyeztetett volt iskolai lemorzsolódás szempontjából, mivel szorongásaik okán és az oktatási rendszerhez való alkalmazkodáshoz szükséges kompetenciák hiányában jellemzően sokat hiányoztak az iskolából. Mind a tanácsadást, mind az önismereti csoportot a Szolgálat pszichológusai tartották.

A Szolgálat szakemberei a nyári és őszi szünetekben rendszeresen kirándulásokat szerveznek az általuk gondozott, rászoruló családokban nevelkedő gyermekeknek. Minden alkalommal megbizonyosodnak arról, hogy a saját kollegák által szervezett kirándulások összehasonlíthatatlanul több előnnyel bírnak akár egy professzionális táborszervező céggel szemben, a közös élmények erősítik a kapcsolatot és a bizalmat a családok és a szakemberek között. A pandémia után ismét lehetővé vált az adventi kézműves program megtartása, melynek keretében a részt vevő családok karácsonyi csomagot is kaptak a Szolgáltatól.

g) Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Krízishelyzetben a Bárka munkatársa felveszi a kapcsolatot az Országos Kríziskezelő és Információs telefonszolgálattal (+36 80 20 55 20, okit@csalad.hu) Amennyiben a probléma súlyossága indokolja, a bántalmazott felet és a gyermekeit védett ház felé irányítja. A telefonszolgáltatást a Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft. tartja fent gyermekek, kapcsolati erőszak, valamint emberkereskedelem áldozatai részére. Az információnyújtás mellett azonnali segítséget nyújt a bántalmazás miatt kialakult válsághelyzet kezelésében, a krízisbe került állampolgárok (elsősorban nők és gyermekek) részére. Rászorultság esetén a klienssel egyeztetve, titkos menedékhelyen történő azonnali elhelyezést is biztosítanak. Az Átmeneti Otthon is biztosít krízishelyzetben lévőknek segítséget.

h) Egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Az iskolák pedagógiai programjában megfogalmazott, éves munkatervben pontosított és ütemezett programokhoz valamennyi érintett tanuló részére a hozzáférés biztosított. Az egészségfejlesztési feladatokat a szaktanárok (testnevelés, biológia) és a védőnő végzi.

A Kőrösi 2011. évi alapítását követően fogalmazta meg küldetését, amelynek alapja, hogy névadójának gondolati követőjeként tevékenysége hiteles, hagyományokat követő, közérdekű kulturális célt szolgál. Vallja, hogy a közművelődés feladata az értékek megteremtésében, azok átadásában, közvetítésében, valamint megőrzésében valósul meg. Szolgálja, gondozza azokat, akik itt találják meg helyüket, különös tekintettel a tehetségeket és a közösségi szerveződéseket. Az általános iskolai korosztály számára nyári napközis tábort szervez, nyári táborokat üzemeltet Balatonlellén. Ingyenes vagy kedvezményes árú színházi előadásokat szervez a kerületi óvodás és általános iskolás gyermekek részére. Tanuszkodát működtet, órarendszerűen úszásoktatást szervez az általános iskolás korosztálynak és tanfolyami rendszerben az óvodáskorúak számára. Balatonalmádiban önkormányzati üdülőt működtet. Kezeli a Kőbányai Helytörténeti Gyűjteményt és üzemelteti az Újhegyi Közösségi Házat.

A sportolási lehetőségek már a közoktatás alsó szintjén, az óvodás rendezvényeken megjelennek, pl.: óvodás sportnapok, versenyek, korcsolyaoktatás, úszásoktatás, falmászásoktatás. A kiemelten támogatott sportegyesületek szakemberei a kerület óvodáiban sportfoglalkozásokat tartanak, a tehetséges gyermekeket tovább irányítják az egyesületekbe, ahol többek között úszás, kosárlabda, labdarúgás, jégkorong sportágakban, valamint küzdősportokban versenyezhetnek. Az általános és középiskolai diáksportban, a diáksport-egyesületekben és az iskolai sportkörökben dolgozó

sportcsoportvezetők kiemelt feladata a hátrányos helyzetű tehetséges fiatalok felkarolása és rendszeres foglalkoztatása.

Az Önkormányzat 2016/2017. tanév végéig azonos mértékben támogatta költségvetéséből a diáksport egyesületek működését. Ezt követően eredményességük alapján évente eredményességi céltámogatást nyújt a diáksportszervezetek számára. A diáksport és versenyrendszerének támogatása lehetőséget biztosít a hátrányos helyzetű gyermekek sportolására is. További segítséget jelent a rászoruló gyermekek részére a Kőbányaért Egyesület által megszervezett és az Önkormányzat által támogatott diáksport tábor, ahol szezononként 130 diák vesz részt. A Sportközpont által szervezett és lebonyolított sportismereti táborba 6 éves kortól jelentkezhetnek a gyermekek. A 2x5 napos turnusokban 8 sportággal ismerkedhetnek meg a táborozók a kőbányai egyesületek edzőinek, sportszakembereinek segítségével. A tehetségek kiválasztása és az egyesületekbe irányításának folyamata helyben történik a tábori foglalkozásokat követően.

A Sportközpont sport, szabadidős és szünidős programjaihoz való hozzáférés során többnyire a szorgalmi időszakban szervezett programokkal, eseményekkel járul hozzá a gyermekek egészséges fejlődéséhez. A diáksportcsoportok is ebben az időszakban végzik feladatukat. Az intézményekben tartott edzések mindenki számára nyitottak. A kerület általános iskolai tanulói számára minden intézményben működik diáksportszervezet, azaz az összes közoktatási intézményben (tizenegy általános- és hét középiskolában) a köznevelési törvény előírásainak megfelelően működik diáksportszervezet (DSE vagy ISK).

i) Gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei)

A kerületben a jogszabályi kötelezettségeknek megfelelően történik a gyermekétkeztetés. Az Önkormányzat többletforrás biztosításával a szünidei étkeztetés során nem kizárólag a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, hanem minden rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára biztosítja a normatív kedvezményt.

j) Eltérő kultúrájú vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok

A nemzetiségi önkormányzatok közös rendezvényeikkel hathatósan segítik az eltérő kultúrájú csoportok egymással történő megismertetését.

Az Önkormányzat minden általa fenntartott intézményében a hátrányos és a nem hátrányos helyzetű gyermekek közös programokon vesznek részt. A Kőbányai Mocorgó Óvodába jár a legtöbb külföldi gyermek. Az óvoda pedagógiai programja kiemelten foglalkozik a külföldi és a migráns gyermekek segítségével: beilleszkedés, másság elfogadása, magyar nyelv, egymás kultúrájának megismerése. A Kőbányai Mocorgó Óvoda KIVI Programja a kínai és vietnámi gyermekek beilleszkedését segítő program, melynek megvalósulásához az Önkormányzat többlettámogatást biztosít.

k) Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az Önkormányzat erre vonatkozóan nem rendelkezik adattal.

l) Előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül

Az Önkormányzat térítésmentesen biztosítja a fertőző agyhártyagyulladás és szepszis elleni négy komponensű védőoltást a 11 éves gyermekek részére. A védőoltások iránti kérelmeket minden év

január 1-jétől február 15-éig lehet benyújtani. Az Önkormányzat a kőbányai házi gyermekorvosokon és az iskolavédőnőkön keresztül éri el az érintett korosztály szüleit, valamint az Önkormányzat honlapján és a Kőbányai Hírek önkormányzati lapban is közzétételre kerül a felhívás. Az igényelt védőoltások száma az érintett korosztály 36-40%-át érinti.

Szintén térítésmentesen biztosítja az Önkormányzat a rotavírus elleni védőoltást, melynek igénylése folyamatos a szülők részéről. Ezt az oltást a szülők a gyermekek 15 hetes koráig kérhetik. Az éves átoltottság nagyságrendileg 70%-os.

2020 októberétől az állam az állami oltások körében a leánygyermek mellett a HPV elleni védőoltást kiterjesztette a fiúgyermek számára is, így ez a támogatási forma az Önkormányzatnál megszűnt. A pandémiás helyzet nehézséget okozott a védőoltások beadásánál. A rotavírus elleni védőoltást (sorozat) a kőbányai gyermekorvosok folyamatosan adták a veszélyhelyzet időszakában is, mivel az oltás beadása időhöz kötött, ha a csecsemő nem kapja meg a védőoltást a megadott időpontokban, akkor nem biztosított a védelem a rota fertőzéssel szemben. Nagyobb problémát jelentett az agyhártyagyulladás elleni, valamint a HPV elleni védőoltás beadása, melyek időszakos oltások. A járvány és az emiatt bezárt oktatási intézmények, az oltás csúszását okozták.

A Kőbányán élő, szociálisan rászoruló, kiemelkedő vagy jó tanulmányi eredményt elérő, illetve a tanulmányi eredményét megtartó vagy javító tanulókat hivatott segíteni a „Kőbánya számít Rád” szociális alapú tanulmányi ösztöndíjpályázat. A pályázat a „Kőbánya számít Rád” szociális alapú tanulmányi ösztöndíjról szóló 39/2011. (X. 24.) önkormányzati rendelet alapján 2011 szeptemberétől nyújt lehetőséget az ösztöndíjra pályázó és a feltételeknek megfelelő tanulók pénzbeli támogatására. A félévenként meghirdetett pályázat iránt az első alkalmak után megnövekedett a tanulók érdeklődése. Az eltelt időszakban közismertté vált a pályázati lehetőség, ezért a pályázók száma magas. A megemelt pályázati összeg lehetővé teszi az érvényes pályázatot benyújtó valamennyi tanuló támogatását. A pályázatot benyújtó fiatalok tanulmányi átlaga kiegyensúlyozottan magas.

12. önkormányzati táblázat – A pályázók száma

(Önkormányzat)

Tanév	Pályázók száma	Érvényes pályázatok száma	Támogatott pályázatok száma
2011/2. félév	53	36	36
2012/1. félév	88	72	36
2012/2. félév	63	50	50
2013/1. félév	105	65	53
2013/2. félév	88	68	39
2014/1. félév	74	56	56
2014/2. félév	81	66	57
2015/1. félév	125	97	65
2015/2. félév	84	69	69
2016/1. félév	115	83	76
2016/2. félév	82	55	55
2017/1. félév	87	73	73
2017/2. félév	62	47	47
2018/1. félév	67	53	53
2018/2. félév	60	51	51
2019/1. félév	64	47	47
2019/2. félév	46	38	38
2020/1. félév	41	23	23
2020/2. félév	41	32	32
2021/1. félév	73	60	60
2021/2. félév	60	49	49
2022/1. félév	64	39	39
2022/2. félév	40	38	38
2023/1. félév	80	66	66
2023/2. félév	71	64	64

A táblázatból látható, hogy az utolsó két tanévben minden érvényes pályázatot benyújtó tanuló elnyerte a támogatást. Az Önkormányzat a 2023. évi költségvetésében 4 500 000 Ft összeget biztosított a tanulmányi ösztöndíjra. A beérkezett érvényes pályázatok által kifizetendő pályázati támogatás magasabb összegű volt, mint a betervezett összeg, így az Önkormányzat – annak érdekében, hogy érvényes pályázatot forráshiány miatt ne kelljen elutasítani – megemelte a pályázatra szánt összeget 5 675 000 Ft összegre.

Az Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít arra, hogy segítse a kerületi óvodák és iskolák erdei táboraik szervezését. A működési költségekhez nyújtott támogatás által csökkenti a részvételi költségeket, ezzel bővíti a programokon résztvevő gyermekek számát, valamint hozzájárul a szervező pedagógusok munkadíjának finanszírozásához. Ezen túl a települési támogatás keretében legfeljebb 30 000 Ft összegig nyújt segítséget a családoknak az erdei iskolában, táborban történő részvételhez.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

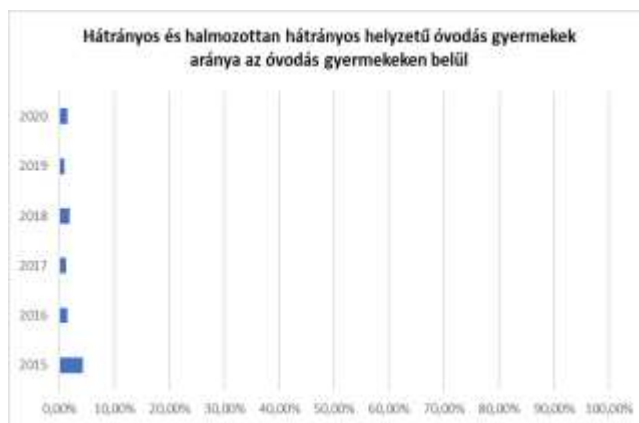
- a) A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei

Az Önkormányzat az általa fenntartott óvodákban biztosítja az SNI-s gyermekek ellátását.

A Kőbányai Gesztenye Óvodában a sajátos nevelési igényű gyermekek megfelelő ellátása érdekében a 2015/2016. nevelési évtől óvodai csoportszám-bővítésre került sor egy autista csoport indításával. A csoportbővítés olyan csoport működését tette lehetővé, ahol a gyermekek részleges integrációja valósul meg az integráció típusa szerint (ez többnyire a lokális és a szociális integrációs forma megvalósulását jelenti), vagyis az épek óvodájában speciális csoport működik és a külön nevelt autizmussal élő gyermekek közös tevékenységekben – például játék – az épekkel együtt vesznek részt.

4.4.a) 1. táblázat – Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek (TEIR, KSH Tstar)

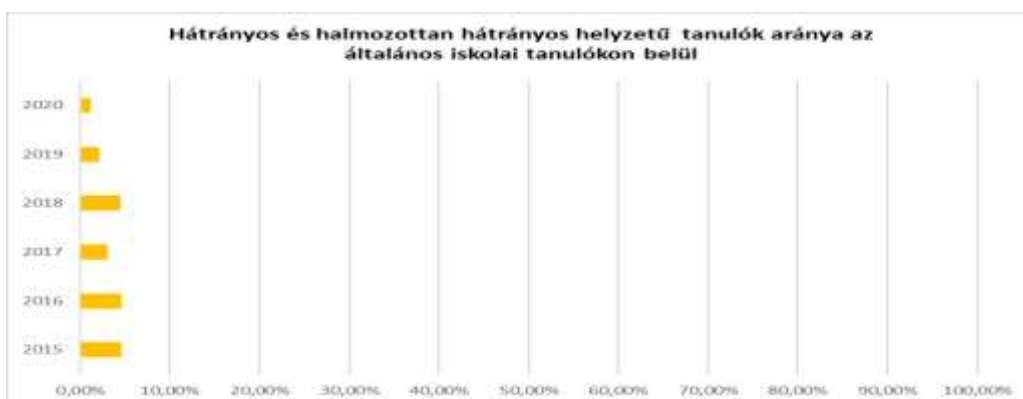
Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beiratott gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül
	Fő	Fő	%
2015	2618	111	4,24%
2016	2613	38	1,45%
2017	2587	30	1,16%
2018	2578	47	1,82%
2019	2526	25	0,99%
2020	2340	34	1,45%



2021-ben az óvodába beíratott gyermekek száma 2251 fő volt, ebből hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű 17 fő. 2022-re vonatkozóan a TEIR adatbázisban nincs adat. Az Önkormányzat statisztikája szerint 2022-ben az óvodába beírt gyermekek száma 1750 fő, ebből hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű 27 fő.

4.4. a) 2. táblázat – Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók (TEIR, KSH Tstar)

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül
	Fő	Fő	%
2015	5546	259	4,67%
2016	5502	252	4,58%
2017	5469	169	3,09%
2018	5446	244	4,48%
2019	5429	114	2,10%
2020	5366	66	1,23%



A statisztikai adatok szerint a 2020-as év lecsökkent adatához képest 2021-ben a 2019. évhez közeli állapot állt vissza, a hátrányos és halmozottan hátrányos tanulók száma 101 fő volt. 2022-re az adatbázis nem tartalmaz adatot.

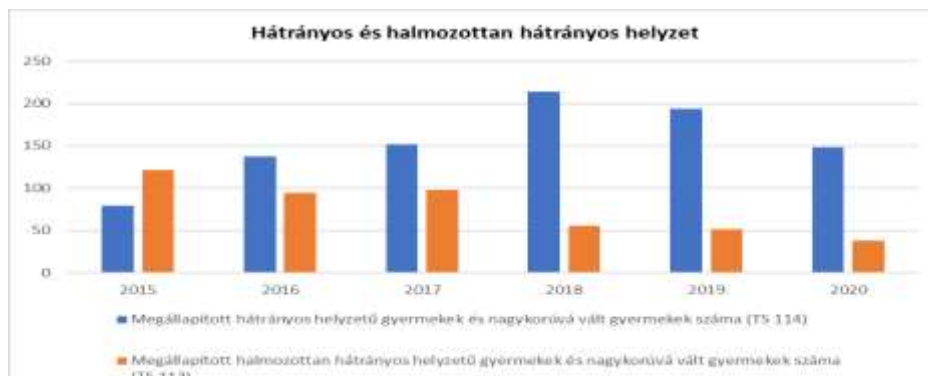
4.4.a) 3. táblázat – Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban
(TEIR, KSH Tstar)

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-
2016	39	2,39%	0	1,56%	5	0,31%
2017	3	0,21%	2	8,48%	29	2,06%
2018	2	0,16%	1	1,97%	6	0,48%
2019	2	0,15%	0	0,80%	13	0,98%
2020	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-

A TEIR adatbázis 2021-re és 2022-re vonatkozóan nem tartalmaz adatot.

4.4.a) 4. táblázat – Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet
(TEIR, KSH Tstar)

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma
	fő	fő
2015	79	121
2016	137	94
2017	152	98
2018	214	56
2019	194	51
2020	148	38



A TEIR adatbázis szerint a megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 2021-ben 96 fő, 2022-ben 132 fő volt, a megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 2021-ben 68 fő, 2022-ben 37 fő volt.

b) A közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

13. önkormányzati tábla – Óvodai nevelés adatai
(Önkormányzat)

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai		
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	17	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	n.a.	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	2289	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	83	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6	18
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	30	
Személyi feltételek		
	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	213	25
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	213	25
Gyógypedagógusok létszáma	3	0
Dajka/gondozónő	83	0
Kisegítő személyzet	45	0



Kerületünkben 14 óvoda van, ebből három rendelkezik telephellyel, ezért szerepel a táblázatban 17 az óvoda telephelyeinek száma sorban.

4.4.2. táblázat – Óvodai nevelés adatai
(TEIR, KSH Tstar, Önkormányzat)

Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma – gyógypedagógiai neveléssel együtt	Óvodai férőhelyek száma – gyógypedagógiai neveléssel együtt	Óvodai feladatellátási helyek száma – gyógypedagógiai neveléssel együtt	Óvodába beíratott gyermekek száma – gyógypedagógiai neveléssel együtt	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma – gyógypedagógiai neveléssel együtt	Gyógypedagógiai oktatásban részesező óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma
2015	2748	125	3 195	27	2 618	1	12	21
2016	2611	125	3 200	27	2 613	1	12	21
2017	2529	128	3 064	27	2 587	2	14	20
2018	2429	127	3 129	27	2 578	2	18	20
2019	2394	121	3 123	27	2 526	2	17	21
2020	2295	117	3 039	25	2 340	2	17	20



2021-ben 2258 fő volt a 3-6 évesek száma, 118 az óvodai gyermekcsoportok száma. A férőhelyek száma 3082-re növekedett. A feladatellátási helyek száma 26-ra, a beíratott gyermekek száma 2251 főre módosult. Változatlan maradt a gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (2), az ebben résztvevő gyermekek száma növekedett (19 fő). Az egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma 19 főre módosult.

2022-re vonatkozóan az adatbázis nem tartalmaz adatot.

4.4.4. táblázat – Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

(TEIR, KSH Tstar)

Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanuló száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban
	db	db	db	fő	%
2014/2015	33	266	19	21	5,93%
2015/2016	25	261	18	21	5,85%
2016/2017	26	265	18	21	5,78%
2017/2018	26	261	18	21	7,53%
2018/2019	27	266	19	20	6,22%
2019/2020	27	271	20	20	4,41%



2021. évben az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban 26-ra, az általános iskolai osztályok száma 270-re csökkent. Nem változott az általános iskolai feladatellátási helyek, valamint az egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (20 fő). A más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban 7,52%-ra növekedett. 2022-re vonatkozóan nincs adat a TEIR-ben.

4.4.5. táblázat – a 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban (TEIR, KSH Tstar)

A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	Fő
2014/2015	602
2015/2016	577
2016/2017	587
2017/2018	630
2018/2019	586
2019/2020	656



A 2020-2021-es tanévben 664 fő fejezte be eredményesen a 8. évfolyamot.

c) Hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek

Az Önkormányzatnak nincs tudomása a kerületben működő intézmények esetében hátrányos megkülönböztetésről, jogellenes elkülönítésről, intézmények közötti, illetve intézményen belüli szegregációról.

d) Az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

A fenti pontot az IT-k között szerepeltetni szükséges, ennek kifejtését a Kelet-Pesti Tankerületi Központ tudja elkészíteni. A felelős a Kelet-Pesti Tankerületi Központ vezetője, közreműködők az általános- és középiskolák. Az IT befejezésének határideje a HEP következő felülvizsgálatának időpontja. Jelenleg adatokkal nem rendelkezünk.

e) Előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások

4.4.6. táblázat – Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások

(TEIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok)

Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos Kezdet Gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma
	Fő	Fő	Fő	Fő
2015	n.a.	n.a.	210	n.a.
2016	n.a.	n.a.	1064	n.a.
2017	n.a.	n.a.	1295	97
2018	n.a.	n.a.	937	118
2019	n.a.	n.a.	877	96
2020	n.a.	n.a.	681	71



A család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma 2021-ben 830 fő, 2022-ben 934 fő. Szünidei étkezésben 2021-ben 64 gyermek, 2022-ben 62 gyermek részesült.

A 2017-es évben kezdődött el az aktív jelzőrendszeri tájékoztatás az intézményeknél (bölcsődék, óvodák, iskolák) és emiatt hirtelen megugrott a jelzések száma. Az adatok nem pontosak, mivel átfedések lehetnek a Bárka különböző intézményei által gondozott családok, gyermekek között. Ennek kiszűrése szinte lehetetlen, így ez az oszlop valószínűségi számadatokat mutat.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
1. A kerületi fiatal korosztály számára nehézséget okoz a hivatalos ügyek intézése, többen szabadidejükben sem találnak korosztályuknak, érdeklődési körüknek megfelelő szabadidős tevékenységet.	A Radar Ifjúsági Iroda további működésének biztosítása, a kerületben élő gyermekek, fiatalok segítése, szabadidejük hasznos eltöltése érdekében.
2. Élnek a kerületben olyan családok, ahol nem vagy nehezen tudják a nem kötelező oltásokat megfizetni a gyermekek részére.	A térítésmentes védőoltások biztosításával az alacsony jövedelemmel rendelkező szülők is igénybe tudják venni gyermekük számára az

	oltást. Az egészséghez való egyenlő hozzáférés érdekében a fertőző agyhártyagyulladás, valamint a rotavírus elleni kedvezményes védőoltások fenntartása.
3. A kerületben élő nehézsorsú gyermekek nehezebben szerzik meg azt a tudást, mely kitorési lehetőségeiket biztosítja.	Szociálisan hátrányos helyzetű, jól tanulók pályázat útján történő támogatása annak érdekében, hogy kellő inspirációt kapjanak a tanuláshoz, mert ezáltal képessé válhatnak a kitorésre. A „Kőbánya Számít Rád” szociális alapú ösztöndíj pályázat fenntartása, valamint további csatlakozás a Bursa Hungarica Ösztöndíjpályázathoz.
4. A gyermekbántalmazás, illetve droproblémák látens jelenléte a családokban.	A Bárka munkatársai továbbra is legyenek jelen a kerület általános iskoláiban azért, hogy a veszélyeztetett gyermekek érdekében a KEF munkatársaival segítsék az intézmény pedagógusait a kábítószerhasználat elleni munkában.
5. Az óvodákban, iskolákban jelentős számban jelen vannak hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek.	Óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás további fenntartása a Bárka Központ részvételével, ezzel segítve az óvodapedagógusok, tanítók, tanárok munkáját a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátásában.
6. Nincsen pontos adat az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérésekről.	A Kelet-Pesti Tankerületi Központ készítsen statisztikai felmérést az intézmények között a tanulók eredményességéről, valamint az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérésekről. A statisztikai adatok birtokában dolgozzon ki stratégiai tervet a különbségek közel egy szintre hozására.
7. A 21. században folyamatos változás, megújulás jellemzi az oktatást, a digitális oktatás előtérbe kerül, az ehhez szükséges hely, eszközpark biztosítása elengedhetetlen.	Az oktatás megújulása, folyamatos fejlesztése, digitális oktatóközpont kialakítása a mindenkori költségvetés lehetőségei és pályázati források adta lehetőségek figyelembevételével.
8. A kerületi köztéri, valamint intézményi játszóterek biztonságos használata, a játszóeszközök, az azokat körülvevő terek szabványoknak megfelelő kialakítása, fenntartása jelentős költséggel jár.	A köztéri, valamint intézményi játszóterek felújításának, megújításának folytatása a mindenkori költségvetés lehetőségei és pályázati források adta lehetőségek figyelembevételével.
9. A kerület városközpontjában kevés a lehetőség és a hely a szabadban minőségi idő eltöltésére.	Részvétel az „Egészséges Utcák” program pályázaton a környezeti ártalmak csökkentése érdekében, így a városközpontban élő gyermekek lakóhelyükhöz közel is minőségi időt tölthetnek a szabadban.
10. A gyermekeket érintő, folyamatosan változó körülmények indokolják a gyermekvédelmi rendszer helyi áttekintését, javaslatok megfogalmazását a veszélyeztetettség megelőzése és csökkentése érdekében.	Átfogó felülvizsgálati és fejlesztési program indítása a gyermekvédelem kőbányai rendszerének felülvizsgálatára és fejlesztési lehetőségeinek megállapítására. Ennek részeként egyrészt a jelzőrendszer és az azt követő eljárások nyomonkövetésének felülvizsgálata, másrészt megvalósíthatósági

vizsgálatot követően, szükség esetén – a jogszabályi környezetet figyelembe véve – egy új, a meglévő jelzőrendszerrel független, a helyi önkormányzathoz kötődő, a gyermekvédelmi ügyek eredményességét követő kontrollrendszer felállítása és működtetése.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

E tématerület esetén a központi adatszolgáltatásban kevés információ áll rendelkezésre.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A családi szerepek tradicionális értelmezése a nőket gyereknevelési és háztartási feladatokra biztatja, amelyet a modern társadalom nem, vagy csak kevéssé ismer el aktív munkavégzőként. Ma Magyarországon azonban egyre több nő és férfi gondolja úgy, hogy a tradicionális szerepek megoszthatók.

a) Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nők munkaerőpiaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség. A férfiak és nők Kőbányán való foglalkoztatottságának mutatói arról adnak tájékoztatást, hogy milyen arányban érinti a nemeket a munkanélküliség. A táblázatból látható, hogy 2012-től a munkavállalók száma viszonylag kiegyenlített, a munkakeresők száma mindkét nem esetén csökkent.

5.1.1. táblázat – Munkanélküliségi ráta nemek szerint

(TEIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya	Nők aránya	Összesen
	%	%	%
2015	2,70%	3,20%	2,95%
2016	2,11%	2,61%	2,36%
2017	1,57%	2,07%	1,82%
2018	1,27%	1,65%	1,46%
2019	1,16%	1,49%	1,33%
2020	2,11%	2,89%	2,50%



A 2021-es és 2022-es adatokat vizsgálva láthatjuk, hogy a nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 2021-es évben tovább csökkent: férfiak 1,63%, nők 1,99%, míg a 2022-es évben újra emelkedni kezdett: férfiaknál 1,9%-ra, nőknél 2,12%-ra csökkent.

5.1.2. táblázat – A 180 napnál nem hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők
(TEIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül
	%	%
2015	57,39%	58,88%
2016	50,29%	56,25%
2017	50,92%	57,54%
2018	41,36%	58,53%
2019	31,11%	55,72%
2020	40,57%	61,78%

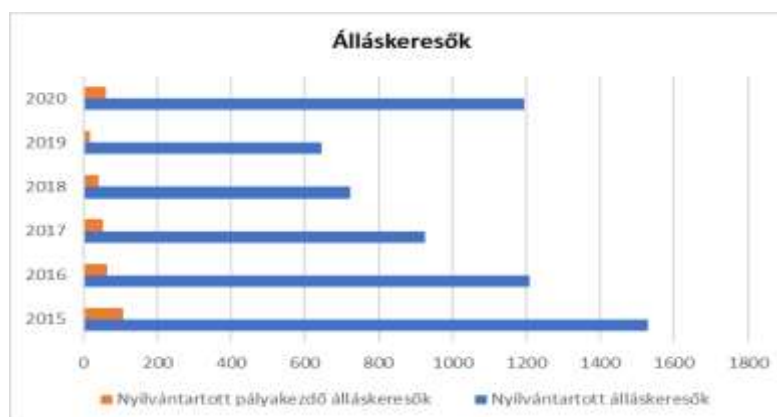


A 2022-es évben 51,44% volt a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya, ezen belül a nők aránya 63,23%. 2022-ben minimálisan csökkent ez az arány 48,79%-ra, ezen belül a nők aránya 62,03%.

A táblázatból látható, hogy 2020-tól növekedik a nők aránya a 180 napon túl nyilvántartott álláskeresőknél.

5.1.3. táblázat – Pályakezdő álláskeresők száma
(TEIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma
	Fő	Fő
2015	1530	107
2016	1209	63
2017	925	51
2018	723	40
2019	646	18
2020	1193	60



2021-ben a nyilvántartott álláskeresők száma 937 fő volt, a pályakezdő 33 fő, 2022-ben 988 fő nyilvántartott és 32 fő nyilvántartott pályakezdő volt. A táblázatból látszik, hogy a 2020-as évhez viszonyítva a nyilvántartott álláskeresők és a nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma közel a felére esett vissza.

b) Nők részvétele a foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit. A kisgyermekes anyák részére nagy segítséget jelenthet a távmunka, így fontos lenne olyan képzési programok keresése, meghirdetése, mely a távmunka adta lehetőségeket megragadva biztosít munkát a nők számára.

c) Alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Nem áll rendelkezésre megfelelő adat a helyi viszonyok tartalmi kifejtéséhez.

d) Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Nem áll rendelkezésre megfelelő adat a helyi viszonyok tartalmi kifejtéshez.

5.2 A munkaerőpiaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A védőnői szolgálat nemcsak a gyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem feladata a család (gyakorlati és lelki) segítése, hogy ezzel támogassa a felügyelete alá tartozó gyermek megfelelő testi és mentális fejlődésének biztosítását. A védőnő kapcsolatban áll a családdal, a kisgyermekellátó intézményekkel és a gyermekorvossal is, így adott településen árnyalt képpel rendelkezik a családok gyermekellátási és nevelési helyzetéről. Az iskolavédőnők felvilágosító előadásokat tartanak középiskolákban többek között az egészséges táplálkozás, fogamzásgátlás, családtervezés, barátság, szerelem, párkapcsolat, káros szenvedélyek, személyes és társas kapcsolatok témakörben. Ezen tanácsadásokkal is segítik a nők családon belüli, munkahelyi kiegyensúlyozott szerepvállalását.

Kőbányán az önkormányzati fenntartású bölcsődék, óvodák elegendő férőhellyel rendelkeznek, helyhiány miatt gyermekek elutasítására nem került sor. A Polgármesteri Hivatalban a kisgyermekes anyák részére lehetőség van a munkaidő alakítására oly módon, hogy az a kisgyermek intézményben töltött idejéhez igazodjék.

5.2.1. táblázat – Védőnői álláshelyek

(TEIR, KSH Tstar, Önkormányzat)

Védőnői álláshelyek száma (a 26. táblázattal azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2015	33	2797	85
2016	35	2 34	78
2017	34	2673	79
2018	37	2614	71
2019	34	2537	75
2020	32	2549	80



2021-ben 35 betöltött védőnői álláshely volt a kerületben, a 0-3 éves gyermekek száma 2424 fő volt.

A nők munkaerőpiaci esélyeit és az ideális családtervezést is pozitívan befolyásolja, ha a gyermekek napközbeni ellátása biztosított a településen.

5.2.2. a) táblázat – Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (Önkormányzat)

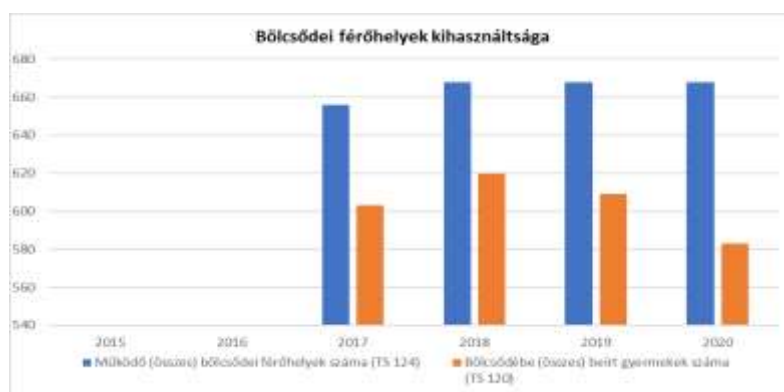
Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (2.8.1 számú táblázatból)		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beíratott gyermekek száma
	db	Fő
2015	0	0
2016	0	0
2017	594	545
2018	525	581
2019	618	565
2020	618	542



2021-ben a férőhelyek száma 640, a beíratott gyermekek száma 539, 2022-ben a férőhelyek száma 602, a beíratott gyermekek száma 523.

5.2.2. b) táblázat – Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma
(TEIR, KSH Tstar)

Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma	Munkahelyi bölcsődébe beíratott gyermekek száma	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma	Családi bölcsődébe beíratott gyermekek száma	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma	Mini bölcsődébe beíratott gyermekek száma	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Bölcsődébe (összes) beíratott gyermekek száma
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2015*	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016*	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	7	3	55	55	0	0	656	603
2018	7	7	36	32	0	0	668	620
2019	7	1	43	43	0	0	668	609
2020	7	1	43	40	0	0	668	583



*A TEIR adatbázisban a 2017-től érvényes módszertan alapján szerepelnek az adatok.

2021-ben és 2022-ben a működő munkahelyi és mini bölcsődei férőhelyek száma 0, valamint a beíratott gyermekek száma is 0 volt. 2021-ben a családi bölcsődei férőhelyek száma 28, az ide beíratott gyermekek száma 27 fő, az összes bölcsődei férőhely száma 668, míg a beíratott gyermekek száma 566 fő volt. 2022-ben a családi bölcsődei férőhelyek száma 30, az ide beíratott gyermekek száma 24 fő, az összes bölcsődei férőhely száma 632, míg a beíratott gyermekek száma 547 fő volt.

Az Egyesített Bölcsődék kerületi intézményeiben európai uniós pályázat segítségével 2013-ban indult be családbarát szolgáltatásként az időszakos gyermekfelügyelet. A projektzárást követően 2014. november 1-je és december 31-e között is térítésmentesen biztosították a szolgáltatást, majd 2015. január 1-jétől a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló 22/2012. (V. 23.) önkormányzati rendelet határozta meg a szolgáltatás díját, amely jelenleg nettó 400 Ft/óra. A térítési díj ellenére a szülők továbbra is nagy számban veszik igénybe a szolgáltatást.

A pályázat másik igen pozitív hozadéka, hogy a Bárka és az Egyesített Bölcsődék közös újjáélesztésként már 2013-ban kialakította a bölcsődei szociális munkás munkakört, amelynek tartalmi elemeit a pályázat keretén belül közösen határozták meg. 2014-ben minden bölcsődében részt vettek a szociális munkások az új szülők számára tartott szülői értekezleteken. Több helyen szülőcsoportos megbeszélésre is meghívták őket, valamint minden bölcsődében havonta fogadóórát tartottak egy-egy alkalommal, ahol mind a szülőknek, mind a bölcsődei dolgozóknak tájékoztatást, segítséget adtak. Ez a szolgáltatás fontos és kiemelt prevenció a kerületi bölcsődei ellátásban. A szolgáltatás azóta folyamatosan működik, keretei a mindenkori igényekhez alkalmazkodnak.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A védőnők – mint korábban írtuk – már a középiskolai tanácsadás során segítséget nyújtanak, előadások, tanácsadás keretében a családtervezéssel kapcsolatban. Az anya- és gyermekgondozás

területe szintén az ő feladatuk, melyet ez idáig a Bárka munkatársaiként láttak el. 2023. év közepétől a kerületi védőnők a Dél-Pesti Centrumkórház munkatársaiként végzik tevékenységüket. A HEP 2026. évi felülvizsgálatakor érdemes egy kérdőívvel vizsgálni az átvételük okozta előnyöket, esetleges hátrányokat.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A Szolgálat látókörébe kerülő nők egy része rendszeres fizikai, verbális és érzelmi bántalmazást szenved el otthonában férjétől/partnerétől. Lelkileg nagyon különböző mértékben állnak készen arra, hogy bántalmazó kapcsolatukból kilépjenek, így ehhez mérten tudnak adekvát segítséget nyújtani számukra a rendőrségi feljelentésben való támogatáson keresztül az áldozatsegítés szolgáltatásainak igénybevételén át a hosszabb távú terveik kidolgozásáig.

Jellemzően az erőszak többnyire még mindig a családban marad, a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A jelzőrendszer egyre hatékonyabb működése és a rendőri tevékenység eredményeként ugyanakkor egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért. A családon belüli erőszak a kapcsolati erőszak körébe tartozó bűncselekményeknél jellemző a látencia. A bántalmazott fél jellemzően nehezen határozza el magát a segítség kérésre, a veszélyeztetett helyzet felszámolásának elindítására. Sokszor évekig tűri a bántalmazást és csak akkor jelez, amikor már ténylegesen tűrhetetlen, életveszélyes helyzet áll elő. Ilyen esetben halmozottan traumatizált, társadalmilag elszigetelt és ellehetetlenült személy(ek) kerül(nek) a hatóságok látókörébe, akik mellé azonnali, és sokféle segítséggel kell(ene) felsorakozni ahhoz, hogy érdemben változtatni lehessen a kialakult helyzeten. Ehhez nem minden esetben áll rendelkezésre elég eszköz, lehetőség. Az elmúlt évek során a rendőrség által életre hívott új intézkedések, valamint a Gyvt. módosulásai mindenképpen kicsit sűrűbbé teszik a védőhálót az ilyen bűncselekményekben érintett áldozatok számára.

A családon belüli erőszak jellemzően olyan személyeket érint, akik valamilyen szempontból kiszolgáltatott helyzetben vannak az őket bántalmazó elkövetővel szemben. Ugyanakkor az ilyen jellegű elkövetési magatartásoknak leginkább kitett csoportok a nők, a gyerekek, illetve az idős szülők. Megnyilvánulási formáját tekintve a családon belüli erőszaknak ötféle fajtáját szokás elkülöníteni: a szóbeli, a lelki, a testi, a szexuális és a gazdasági (anyagi) erőszakot. A párkapcsolati erőszak az elkövető és az áldozat közötti ismeretségből fakadó intim viszony miatt válik „családi jellegű”-vé. A nőbántalmazással azért kell kiemelten foglalkozni, mert ha anyák is egyben, akkor a gyermekükkel együtt szenvedik el az erőszakot. Ha az elkövető nem bántalmazza a gyermekeket, ők akkor is sérülnek, hiszen az anya bántalmazása a gyermekben félelmet és önvádat kelthet. A BRFK X. kerületi Rendőrkapitányságon megjelenő esetek alapján megállapítható, hogy a fent tárgyalt bántalmazási formák mindegyike jelen van Kőbányán.

A családon belüli erőszak körébe tartozó bűncselekmények súlyosabb büntetését teszi lehetővé a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 2013. július 1-jével hatályba lépett módosítása, amely önálló tényállássá teszi a kapcsolati erőszakot. A jogszabály lehetőséget biztosít arra is, hogy az elkövetőt eltiltsák a bántalmazott hozzátartozóval való kapcsolattartástól.

2009. óta a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló törvény jóvoltából a rendőrségnek lehetősége van a családon belüli erőszak elkövetőivel szemben ideiglenes távoltartás elrendelésére, amely 72 óra időtartamra lehetővé teszi a bántalmazó fél eltiltását a bántalmazottal, bántalmazottakkal való kapcsolatfelvételtől.

A családon belüli erőszak körébe tartozó bűncselekmények esetén elengedhetetlen a különböző segítő szervezetekkel való szoros együttműködés, hiszen a nyomozás elindításával párhuzamosan szükség van az érintettekkel való további törődésre, a felmerülő problémáik megoldásában a folyamatos segítségre, támogatásra. A hatékonyabb együttműködést szolgálja a kerületben az Áldozatvédelmi Szakmai Együttműködési Rendszer (a továbbiakban: ÁSZER) megalakulása, melyre a rendőrség koordinálásával 2015 végén került sor.

Az ÁSZER-modell igyekszik hatékonyabbá tenni a rendőri, a kerületi állami, valamint a civil szervezetek tevékenységét és együttműködését a bűncselekmények számának csökkentése, az ismételt áldozattá válás elkerülése és az áldozatok segítése érdekében. Az ÁSZER-program hálózatán keresztül az áldozat olyan személyre szabott segítséget kaphat, amely igazodik a bűncselekmény során keletkezett kár természetéhez és annak orvoslásához. Az ÁSZER-programban – a rendőrség mellett – részt vesz az Önkormányzat és intézményei, az idősgondozó intézmények, idősklubok, a kormányhivatal áldozatsegítő szolgálata, az egyházak képviselői, valamint polgárőr- és civil szervezetek.

Nagyon fontos terület a megelőzés, melynek során a lehető legtöbb fórumon kell arra törekedni, hogy a potenciálisan veszélyeztetett réteg minél több olyan információval legyen felvértezve, ami segítheti őt a vészhelyzetek elkerülésében vagy az azokból való mielőbbi kimenekülésben. A bűnmegelőzési felvilágosító munkát már iskolás korban indokolt elindítani az ilyen irányú bűncselekmények vonatkozásában is. Erre a rendőrség minden korosztály számára lehetőséget nyújt, szakoktató, illetve szakmai koordináció révén.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Az Önkormányzat a lakhatási krízishelyzetbe került családok ellátása érdekében ellátási szerződést kötött

- az Anyaoltalmazó Alapítvánnyal, ahol 2025. december 31-éig két lakhatási krízishelyzetbe került család részére biztosítanak családok átmeneti otthona szolgáltatást,
- a „RÉS” Szociális és Kulturális Alapítvánnyal, ahol 2021 januárjától öt éven keresztül nyolc lakhatási krízishelyzetbe került család részére biztosítanak családok átmeneti otthona szolgáltatást.

Az Átmeneti Otthonban a gyermek mellett a szülő is fogadható. A gyermekek átmeneti gondozásának helyén a gyermek otthontalanná vált szülője is elhelyezhető. Az Átmeneti Otthonról a HEP 3. pontjában található részletes tájékoztatás.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Alaptörvény fent hivatkozott, XV. cikkére visszavezelve vizsgálható, hogy a helyi közéletben a nők és férfiak azonos jogai a politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében érvényesülnek-e. Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselő. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem azért is, mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

Az Önkormányzat Képviselő-testületében a nemek aránya a 2010-2014-es és 2014-2019-es választási ciklusban 14 férfi és 3 nő, a 2019-2024-es ciklusban 13 férfi és 4 nő. A Polgármesteri Hivatal vezetése: a jegyző férfi, az aljegyző nő, míg a főosztályvezetők és osztályvezetők tekintetében szignifikánsan magasabb számban találunk nőket. A Polgármesteri Hivatal munkatársi közösségében nagyobb százalékban nők dolgoznak.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A kitűzött feladatok, célok a megvalósításához elengedhetetlenül szükséges, hogy a kerület vezetése aktív, élő együttműködést alakítson ki a civil szervezetekkel és megismerje tevékenységüket. A civil szféra nagyon sokat tesz az esélyek növeléséért, az életminőség jobbításáért, de az Önkormányzat forrásai nélkül a terveket nehezen tudják megvalósítani. Amit nyújtani tudnak az elsősorban a tartalmi kidolgozás, az önkéntesség, a jó szándék, az eszmei, fizikai, lelki segítség nyújtás. A civil szervezetek a lakosság egy-egy rétegének a helyzetét közvetlenül ismerik, jelzőrendszerként is működnek a város vezetése számára. Képzési, átképzési programokba nagyon jól bevonhatók.

A civil szervezetek programjaihoz az Önkormányzat segítsége, anyagi támogatása is szükséges lehet. Az Önkormányzat évek óta pályázati lehetőségeket biztosít a kerületi civil szerveződések számára. 2023-ban a civil szervezetek és egyházak részére kiírt pályázatra az Önkormányzat 4 000 000 Ft összeget biztosított, melyből 25 pályázatot támogatott. A pályázaton nyert támogatási összegek hozzájárulnak a kulturális, hagyományápoló, ismeretterjesztő, környezet- és természetvédelmi, egészségmegőrző és életmódjavító programok megvalósításához, a közösségfejlesztéshez, rehabilitációs és szociális tevékenység folytatásához, a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítéséhez, gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásához. A sikeres pályázatok a kőbányai lakosság közösségformálását is szolgálják. A kerületi civil szervezetek a következő módon képviseltetik magukat a helyi médiában (pl. Centrum TV, ATV Kőbányai Híradó, Kőbányai Hírek, www.kobanya.hu honlap, 10ker.kult honlap): programok közzététele, tájékoztatók megvalósult programokról, beszámolók adott civil szervezet tevékenységéről. A megjelentetni kívánt produktumot vagy a Polgármesteri Hivatal referensén keresztül vagy – a már kialakult jó viszonyunk köszönhetően – közvetlenül a médianak juttatják el a civil szervezetek.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
1. A nemek közötti családi feladatmegosztás kiegyensúlyozatlansága.	A nemek közötti családi feladatmegosztás, kiegyensúlyozottság érdekében családoknak szóló a munkamegosztást ösztönző szemléletformáló kerületi programok – Apák konferenciája – kampányok szervezése.
2. Kevés az adat a kerületben történt családon belüli erőszak bűncselekményekről.	A BRFK illetékes szervezeti egységétől szükséges az éves statisztikai adatok beszerzése.
3. Nincs teljeskörű ismerete a krízishelyzetben lévő nőknek, anyáknak az igénybevehető segítő szervezetekről.	Az összegyűjtött segítő szervezetek elérhetőségének folyamatos frissítése, a www.kobanya.hu honlapon történő közzététele.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

A fejlett európai társadalmakhoz hasonlóan a legnagyobb, hosszú távú demográfiai kihívást a népesség öregedésének felgyorsulása jelenti. Az alacsony születésszám és a javuló életkilátások következményeként növekszik a népesség arányán belül az időskorúak száma.

„Korunkban több idős ember él a Földön, mint bármikor ezelőtt és arányuk a lakosság egészéhez viszonyítva tovább növekszik. Ezek az idős felnőttek nagymértékben hozzá tudnak járulni a társadalom fejlődéséhez.” – fogalmazódott meg az UNESCO 1997-es Hamburgi Nyilatkozatában.

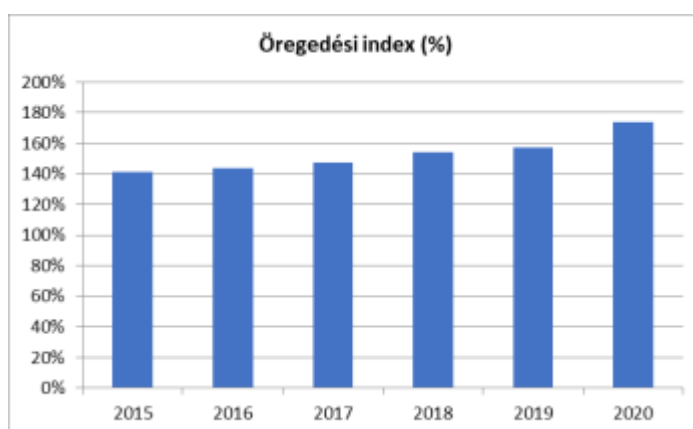
Az Idősügyi Nemzeti Stratégia legfőbb céljainak meghatározása hosszú távon, 2034-ig:

- a születéskor várható élettartam közelítése az európai uniós átlaghoz,
- az egészségben eltöltött évek számának növelése,
- az aktív élet fenntartásának növelése,
- az időskori jövedelembiztonság megteremtése,
- a társadalmi integráció erősítése,
- a különböző szolgáltatások (egészségügyi, szociális, oktatási, kulturális stb.) összehangolása az idősödők és idősek szükségleteinek és érdekeinek figyelembevételével,
- az idősök élethosszig való tanulásának támogatása, a digitális tananyagok hozzáférhetőségének biztosításával,
- az „aktív idősödés” feltételeinek erősítése, mely nem csupán a fizikai aktivitást, a munkaerőpiacon maradást jelenti, hanem a társadalmi, kulturális, civil életben való aktív részvételt is,
- az idősödési folyamat „menedzsméntjének” elterjesztése már a fiatalkorban,
- a társadalmi szemléletváltás mind a gazdasági, mind az idősödés társadalmi megítélését és megélését illetően.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1. táblázat – Öregedési index
(TEIR, KSH-Tstar)

Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index %
2015	13 626	9665	140,98%
2016	13 782	9602	143,53%
2017	13 846	9386	147,52%
2018	14 169	9201	153,99%
2019	14 364	9130	157,33%
2020	15 402	8874	173,56%



2021-ben 14 221 fő a 65 év feletti állandó lakosok, 8626 fő a 14 év alatti lakosok száma, 2022-ben 13 998 fő a 65 év felettiak, és 8369 fő a 14 év alattiak száma. Az öregedési index 2021-ben 164,86%, 2022-ben 167,26%.

6.1.1. táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma
(TeIR, KSH Tstar)

Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma	Összes nyugdíjas
2015	6932	12 167	19 099
2016	6904	11 952	18 856
2017	6704	11 656	18 360
2018	6567	11 430	17 997
2019	6424	11 204	17 628
2020	6206	10 962	17 168

2021-ben 5929 férfi, 10 662 nő, összesen 16 591 fő részesült nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban. 2022-re vonatkozóan az adatbázis nem tartalmaz adatot.



6.1.2. táblázat – Nyugdíjszerű ellátások
(TEIR, KSH Tstar)

Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő)
2015	338	215	5412	10 487	24	179	n.a.
2016	296	69	5445	10 486	27	159	n.a.
2017	294	66	5266	10 257	33	164	29
2018	282	59	5174	10 110	31	138	28
2019	252	47	5109	9970	27	131	29
2020	245	41	4918	9797	24	112	33



2021-ben az életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma 240 fő, a nők száma 36 fő, az öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma 4677 fő, a nőké 9530 fő. Özvegyi és szülői nyugdíjban 30 férfi és 110 nő részesült. Az időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma 41 fő. 2022-re vonatkozóan az adatbázis nem tartalmaz adatot.

A táblázatból látszik, hogy folyamatosan, lassú mértékben csökken a kerületben élő nyugdíjas lakosok száma.

6.2 Idősek munkaerőpiaci helyzete

Az idősek életkoruk és egészségi állapotuk miatt alacsony mértékben végeznek kereső tevékenységet. A nők kedvezményes nyugdíja saját jogú öregségi nyugdíjnak minősül. A közszférában dolgozó saját jogú nyugdíjas nyugdíjának folyósítását viszont mindaddig szüneteltetik, amíg közalkalmazotti vagy az alább felsorolt bármely hasonló jogviszony fennáll. A törvény e tekintetben azonos elbírálás alá vonja a korhatár előtti ellátást és a szolgálati járandóságot is. Szüneteltetni kell az öregségi nyugdíj – így a nők kedvezményes nyugdíja, valamint a korhatár előtti ellátás és a szolgálati járandóság – folyósítását, ha a nyugdíjas hölgy (korhatár előtti ellátott) szolgálati járandóságban részesülő

- közalkalmazotti jogviszonyban,
- kormányzati szolgálati jogviszonyban,
- állami vezetői szolgálati jogviszonyban,
- közszolgálati jogviszonyban,
- bírói szolgálati viszonyban,
- igazságügyi alkalmazotti szolgálati viszonyban,
- ügyészségi szolgálati viszonyban,
- fegyveres szervvel hivatásos szolgálati viszonyban, vagy
- a Magyar Honvédséggel szerződéses vagy hivatásos szolgálati viszonyban áll.

a) Idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A tapasztalatok azt mutatják, hogy az idős korosztály foglalkoztatottsága alacsony, mivel vagy leszálalékoltak vagy már nyugdíjasok. Az idős korra kialakult betegségek egyik következménye, hogy a társadalmi életben való aktív részvétel során az idős ember hátrányos helyzetben van.

6.2. táblázat – Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

(TEIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő összesen	1 530	1209	925	723	646	1193
41-45 év	Fő	192	169	143	88	102	180
	%	12,55%	13,98%	15,46%	12,17%	15,79%	15,09%
46-50 év	Fő	172	130	110	84	84	155
	%	11,24%	10,75%	11,89%	11,62%	13,00%	12,99%
51-55 év	Fő	193	138	79	76	69	133
	%	12,61%	11,41%	8,54%	10,51%	10,68%	11,15%
56-60 év	Fő	198	143	108	84	75	119
	%	12,94%	11,83%	11,68%	11,62%	11,61%	9,97%
61 éves vagy afeletti	Fő	177	157	136	109	71	140
	%	11,57%	12,99%	14,70%	15,08%	10,99%	11,74%

2021-ben és 2022-ben a nyilvántartott álláskeresők száma az alábbiak szerint alakult:

Életkor	2021. év	2022. év
41-45 év	129	133
46-50 év	134	139
51-55 év	106	109
56-60 év	107	108
61 éves vagy feletti	169	178

- b) Tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen

A különböző nyugdíjas klubokhoz, szervezetekhez való tartozás lehetőséget biztosít a kapcsolatok ápolására, az elmagányosodás elkerülésére. A kerületi nyugdíjasok és a nyugdíjas klubok tagjai rendszeresen részt vesznek a Kőrösi által szervezett egészségnapokon és egészségügyi előadásorozatokon, valamint a Sportközpont által szervezett, kifejezetten a nyugdíjas korosztály számára szervezett sportfoglalkozásokon.

A Kőrösi egyik kiemelkedő feladatának tekinti az idős, illetve nyugdíjas korosztályal való foglalataskodást. A kultúra területén számos szegmenst érintve segíti ezen korosztály közösségépítését, közművelődését. Az intézmény több nyugdíjas klubnak, nyugdíjas érdekvédelmi szervezetnek biztosít helyet rendszeres összejöveteleik megtartásához, ezáltal is segítve őket a programjaik, céljaik megvalósításában.

A Kőrösi számos rendezvényen biztosítja a szenior korosztály számára a kulturálódás lehetőségeit. A klubtagok jelentős része rendszeres látogatója az itt rendezett programoknak. A következő programok kedvezményes, illetve térítésmentes lehetőséget biztosítanak a nyugdíjas korosztály részére:

- a kedvezményes áron biztosított Nosztalgia Színházbérlet,
- a havonta megtartott térítésmentes helytörténeti előadások,
- a térítésmentes Nyugdíjasok Akadémia előadásorozat,
- a „Szeretlek Kőbánya” helytörténeti vetélkedő szépkorúak részére,
- az Idősek Világnapja alkalmából térítésmentes színházi előadással köszönti a kerület a nyugdíjasokat. A 2022-es igényeket figyelembe véve 2023-ban két egymást követő előadáson köszöntötték a szépkorúakat.

A Kőrösi segíti a klubokat pályázatok megírásában, a pénzügyi elszámolás elkészítésében. A nagyrendezvényeken is mindig figyelembe veszi a korosztály igényeit, így a programkínálatban megjelennek a szenior korosztály ízlésvilágának megfelelő elemek.

A Sportközpont is számos kifejezetten az időskorosztályt célzó programot szervez, amelynek során nemcsak a szabadidő hasznos eltöltése és közösségépítés a cél, hanem az idősek életkoruknak megfelelő mozgás biztosítása, életminőségük fejlesztése. A szenior sportmegmozdulások népszerűek a kerületi idősek körében. A Kőrösi is szervez heti rendszerességgel szenior tornafoglalkozásokat.

- c) Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A diszkrimináció felmérése rendkívül nehéz. Azt tudjuk a szakirodalomból, hogy az idősebb korosztály sokkal kiszolgáltatottabb a munkaerőpiaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkedik el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket. Elemezhető statisztikai adat nem áll rendelkezésre a munkahelyi diszkriminációval kapcsolatban.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A kerületben az öt idősek klubjából kettő akadálymentes, mozgáskorlátozottak számára is igénybe vehető (Borostyán Idősek Klubja, 1106 Budapest, Keresztúri u. 16/A, Örökifjak Idősek Klubja 1108 Budapest, Újhegyi sétány 1-3.). Tömegközlekedés szempontjából valamennyi alapszolgáltatást nyújtó intézmény jól megközelíthető, bútorzatuk és berendezési, felszerelési

tárgyaik megfelelnek a szolgáltatást igénybe vevők életkori sajátosságainak, egészségi- és mozgásállapotának. Nappali ellátás keretén belül a klubok az ellátást igénybe vevők részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatásokat nyújtanak, a helyi igényeknek megfelelő közösségi programokat szerveznek, helyet biztosítanak a közösségi szervezésű programoknak, csoportoknak. A nappali ellátás keretében az Idősek Klubja igény szerint biztosítja napi egyszeri meleg étkezést, szabadidős programok szervezését, szükség szerint az egészségügyi alapellátás megszervezését, a szakellátásokhoz való hozzájutás segítését, a mentális gondozást, a hivatalos ügyek intézésének segítését, az életvitelre vonatkozó tanácsadást, az életvezetés segítését, a speciális önszerveződő csoportok támogatását.

A Bárka és a Szivárvány Kft. étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodik, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük miatt. Orvosi javaslatra diétás étkezés igénybevételére is van lehetőség. Az étkezők érdeklődésük szerint részt vesznek az Idősek Klubjai által szervezett szabadidős programokon, de leggyakrabban a hivatalos, szociális ügyek (átmeneti segély, díjkompenzációk stb.) intézéséhez kérnek segítséget. A szociális étkeztetést a lakosság szükségleteinek megfelelően az étel kiszolgálásával egyidejű helyben fogyasztással az Idősek Klubjaiban, valamint házhoz szállítva biztosítják. Az étel házhozszállítását a Kórház- és Menzaétkeztetés Zrt. biztosítja, a klubok ellátását a Szivárvány Kft. konyhája biztosítja 2015 óta. Az ebéd házhozszállításának keretén belül heti öt, illetve a hét minden napján történő étkezés biztosított, melynek során lehetőség van cukor- és epediéta biztosítására. Az ebéd házhozszállítást 2011-től a Bárka biztosítja.

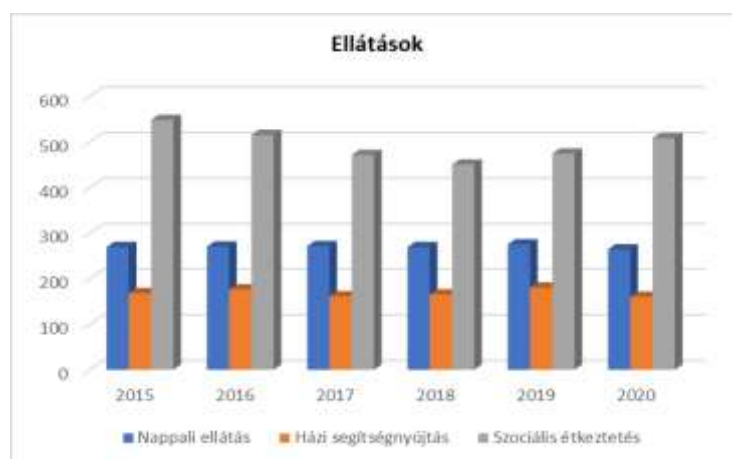
Az alapszolgáltatást nyújtó intézményekről történő tájékoztatás szórólapok formájában, az interneten keresztül, illetve a helyi médiumokon keresztül történik. Az igénybe vehető alapszolgáltatási formákról a következő társintézmények, egészségügyi szolgálatok, hivatali fórumok nyújtanak felvilágosítást: Bárka, Szivárvány Kft., házi orvosok, Kerkovics Gyula Központi Rendelőintézet, Bajcsy-Zsilinszky Kórház Szociális Gondozási Csoport, Polgármesteri Hivatal, civil szervezetek, Baptista Szeretetszolgálat, Vöröskereszt X. kerületi szervezete, egyházak.

A kerületben működő Kőbányai Idősügyi Tanács konzultatív, véleményező, javaslattevő testület. Célja a idősek ügyeiben érdekelt szereplők kommunikációjának, együttműködésének javítása, a generációk közötti párbeszéd fejlesztése, részvétel a sorsukat lényegesen érintő döntések meghozatalában, valamint idősekből álló önszerveződő csoportok koordinálása a helyi önkormányzat és az érintett korosztály bevonásával. Az Idősügyi Tanács segíti az Önkormányzat idősügyi politikájának kialakítását és annak megvalósítását. Feladata a kerületben élő időskorú lakosság érdekeinek védelme, képviselése, bevonásuk a helyi közéletbe, információ közvetítése a delegáló szervezetek, az Önkormányzat és az Idősügyi Tanács között. Az Idősügyi Tanács szervezésében rendszeresek a kerületi klubok, szervezetek és a kerületi időskorúak részére szervezett, az időseket érintő témákat szakértők segítségével feldolgozó programok. Az Idősügyi Tanács egyre aktívabban működik, tevékenysége meghatározó eleme a kerületi időspolitikának.

a) Az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

6.3.1. táblázat – 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TEIR, KSH Tstar)

65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	Házi segítségnyújtásban részesülők száma	Szociális étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő
2015	13 626	269	168	548
2016	13 782	270	176	515
2017	13 846	271	161	471
2018	14 169	269	165	450
2019	14 364	275	180	474
2020	15 402	264	160	508



2021-ben a 65 év feletti lakosság száma 14 221 fő volt, ebből nappali ellátásban részesült 261 fő, házi segítségnyújtásban részesült 154 fő, szociális étkezésben részesült 490 fő. 2022. évben 13 998 fő 65 év feletti lakos volt, nappali ellátásban 264 fő, házi segítségnyújtásban 152 fő, és szociális étkeztetésben 464 fő részesült.

A nappali ellátás szociális alapszolgáltatás, amely lehetőséget biztosít a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére a hajléktalan személyek és a saját otthonukban élő, következőkben felsorolt személyek részére:

- tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,
- tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,
- harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek. Igény szerint lehetőség van a napközbeni étkezésre is. Kőbányán ezen személyek száma igen alacsony.

A Bárka házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevők részére a saját lakókörnyezetükben biztosítja az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást; az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését; az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiénés körülményeinek megtartásában való közreműködést; a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást. A házi gondozók gondozási feladatai – többek között – az ellátást igénybe vevővel segítő kapcsolat kialakítása és fenntartása; az orvos előírása szerinti alapvető gondozási feladatok ellátása; közreműködés a személyi és lakókörnyezeti higiéné megtartásában, a háztartás vitelében; segítségnyújtás a környezettel való kapcsolattartásában, veszélyhelyzet kialakulásának megelőzésében, a kialakult

veszélyhelyzet elhárításában. Empatikus odafigyeléssel, a bizalom kialakításával segítséget nyújtanak a mentális állapot javításában, a magányosság, depresszió elkerülésében, oldásában.

A házi segítségnyújtás keretébe tartozó tevékenység különösen:

- az ellátást igénybe vevővel segítő kapcsolat kialakítása és fenntartása,
- az orvos előírása szerinti alapvető gondozási feladatok ellátása,
- közreműködés a személyi és lakókörnyezeti higiénia megteremtésében és megtartásában,
- közreműködés az ellátást igénybe vevő háztartásának vitelében,
- segítségnyújtás az ellátást igénybe vevő és környezete közötti kapcsolattartásban,
- segítségnyújtás az ellátást igénybe vevőt érintő veszélyhelyzet kialakulásának megelőzésében, a kialakult veszélyhelyzet elhárításában,
- az ellátást igénybe vevő segítése a számára szükséges szociális ellátásokhoz való hozzájutásban,
- az előgondozást végző személlyel való együttműködés,
- szükség esetén bentlakásos szociális intézménybe való beköltözés segítése.

Az étkeztetés a lakosság szükségleteinek megfelelően megszervezhető az étel kiszolgálásával egyidejű helyben fogyasztással, illetve lakásra történő szállítással.

Az étkeztetés keretében főétkezésként legalább napi egyszeri meleg ételt kell biztosítani. Ha az étkeztetésben részesülő személy egészségi állapota indokolja, a háziorvos javaslatára az ellátást igénybe vevő részére diétás étkeztetést kell biztosítani (epés, cukros diéta). Aki egészségi állapota miatt nem tudja igénybe venni a nappali ellátást, annak az ebéd házhoz szállítása jelent megoldást.

A házi segítségnyújtás igénybevételét megelőzően vizsgálni kell a gondozási szükségletet, majd annak módját, formáját, gyakoriságát. A házi segítségnyújtást a szakmai egységet irányító vezető határozza meg. Fontos feladat a betegségek és a szociális problémák megelőzése, illetve a meglévők kezelése az egyéni szükségletet figyelembe véve, a „minőségi élet időskorban” szemlélet előtérbe helyezésével. Prevenációs feladatok területei az időskorban: időskori táplálkozás, fizikális és szellemi aktivitás, időskori balesetek megelőzése (pl. akadálymentesítés), bűnelkövetés miatti áldozattá válás elkerülése, fertőző betegségek, influenza megelőzése, szociális helyzet romlásának megelőzése, érdekvédelem, tájékoztatás szűrővizsgálatokról. Annak érdekében, hogy ezt a feladatot minél nagyobb szakmaisággal lássák el, a Bárka fontosnak tartja a gondozónők képzését, továbbképzését.

A Szivárvány Kft. Örökifjak Idősek Klubja a nappali ellátást elsősorban a saját otthonukban élő, idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére. Cél a harmonikus közösségi élet kialakítása, a magány oldása. A klubban komplex gondozási tevékenység folyik, amely magába foglalja a fizikai, az egészségügyi és a pszichés gondozást.

A Szivárvány Kft. Időskorúak Gondozóházába azok az időskorúak, valamint azok a 18. életévüket betöltött beteg személyek vehetők fel, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni. Az elhelyezésre ideiglenes jelleggel legfeljebb egyévi időtartamra kerülhet sor. A határidő elteltét megelőzően egy hónappal megvizsgálják, hogy az ellátást igénybe vevő családi környezetébe visszahelyezhető-e, illetve ellátása otthonában biztosított-e. A szolgáltatás indokolt esetben az intézmény orvosának szakvéleménye alapján egy évvel meghosszabbítható. Az Időskorúak Gondozóházának ellátási területe Budapest főváros közigazgatási területe. Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy elmosódott a határ az Idősek Otthona és az Időskorúak Gondozóháza között.

A Szivárvány Kft. Idősek Otthonában elsősorban azoknak a nyugdíjkorhatárt betöltött személyeknek az ápolását, gondozását végzik, akik önmaguk ellátására nem vagy csak folyamatos segítséggel képesek, négy órát meghaladó gondozási szükséglettel rendelkeznek, de rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igényelnek. Az Idősek Otthonának engedélyezett férőhelyszáma 98, a kihasználtsága jellemzően 100%.

A Szivárvány Kft.-ben igénybe vehető szolgáltatásokról a kerületben rendszeresen megjelenő Kőbányai Hírekben, az Önkormányzat és a Szivárvány Kft. honlapján tájékozódhat a lakosság.

b) Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A kultúratranszfer az idősek számára saját társadalmi fontosságuk és értékük megerősítését jelenti. A nyugdíjas kor elérése olyan időmennyiség felszabadulását eredményezi, amelynek eltöltési módja nagymértékben meghatározza nemcsak az egyén közérzetét és társadalmi helyét, hanem a vele egy háztartásban élő közvetlen családtagjait is. A felszabaduló idő aktív és hasznos eltöltése az egyén számára önmegvalósítási sikert jelent, míg a társadalom működése szempontjából a kohéziót és a pozitív társadalmi identitást erősítő tényező. A korábbi tervek, vágyak megvalósítása vagy a civil szervezetekben való részvétel segíti az idős emberek munkaerőpiacról való kilépésének átmenetét, és egyben hozzájárul az idősek társadalmi integrációjához és környezetükön belüli elismertségük növeléséhez.

Mind az Újhegyi, mind a Kőbányai Könyvtár tömegközlekedéssel jól megközelíthető. A könyvtár állománya kialakításakor hangsúlyos szerepet kapnak az idős olvasók, hiszen a könyvtár kölcsönzői között magas számban vannak jelen a nyugdíjasok. Elsősorban a könnyed, olvasmányos irodalom népszerű ennél a korosztálynál, így a könyvtárosok kiemelten figyelnek ezen irodalom beszerzésére és téma szerinti csoportosításukra.

A könyvtárakba sok nyugdíjas olvasó, könyvtárhasználó jár. A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény kimondja, hogy a 70 év feletti olvasók számára a könyvtár használata ingyenes. A 70 év alatti nyugdíjas olvasók 50%-os kedvezményvel vehetik igénybe a szolgáltatást.

A Kőrösi tíz nyugdíjas klubnak ad helyet. Céljuk a szabadidő hasznos eltöltése, a rekreáció, az ismereteik bővítése, kulturális programok szervezése. A klubnapoknak, foglalkozásoknak közösségformáló ereje van. Ily módon vesznek részt többek között a Nostalgia bérlet színházi előadásain, valamint rendszeres látogatói a kiállításoknak is. Ezen felül kirándulásokat, múzeumlátogatásokat szerveznek. A Kőrösi aktív résztvevője az Idősügyi Tanácsnak is.

c) Idősek informatikai jártassága

Az internet használatára a Kőbányai Könyvtárban, az Újhegyi Könyvtárban, valamint a Kőrösiben van lehetőség. A Kőrösiben a senior korosztály részére tanfolyamokat szerveztek, ahol megismerkedhettek az internet rejtelmivel és veszélyeivel. Használat során kérésre mindkét intézmény munkatársai segítséget nyújtanak nem csak az idős, hanem bármely korosztály számára.

d) A generációk közötti programok

A Kőrösi által szervezett programok, rendezvények nagy része a kerületben élők részére, korosztályi megkötés nélkül kerül megszervezésre. A nagyrendezvényeken – a koncertek, bemutatók mellett – szerveznek családi programokat is, ahol a legkisebektől a nagyszülőig várják az érdeklődőket.

A Pongrác Községi házban is kiemelt figyelmet fordítanak a generációk között átívelő programokra: gyermek programok, családi események, neves ünnepekről történő megemlékezések. Ezen túl számos programot szerveznek kifejezetten az idős korosztály számára, ezzel is csökkentve az elmagányosodást, valamint erősítik a közösségi életet.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az idősek és a nyugdíjasok szervezetei önkormányzati segítséggel működnek. Az idősek és nyugdíjasok civil szervezeteinek, szövetségeinek működése szervezettséget, aktivitást, társadalmi elismertséget és támogatottságot tükröz, programjaik jól illeszkednek az idősek igényeihez.

A Kőbányai Könyvtár és az Újhegyi Könyvtár által szervezett programok változatos lehetőséget kínálnak az idősödő korosztály részére. Szerveztek önvédelmi előadást, gasztronómiai bemutatót, vendégül látták a Kőbányai Írók, Költők Egyesületét egy-egy irodalmi délután megtartása okán. Az évente megrendezésre kerülő Országos Könyvtári Napokon is szerveznek számukra előadást (egészséges életmód, egészséges táplálkozás, kreatív kézműves foglalkozás, gyógynövény bemutatók témakörökben).

A sportnak az életminőség javításában és megtartásában kiemelt szerepe van. Kerületünkben ennek a korosztálynak is országos szinten elismert szervezettsége van. Számos sportágban a hét szinte minden napján tartanak foglalkozásokat. Sok budapesti, országos rendezvényen sikerrel képviselik a kerületet. Az Önkormányzat jelentős mértékben támogatja a szépkorúak sportolási lehetőségét. Kedvezményesen látogathatják az Újhegyi Uszoda és Strandfürdő uszodáját, a Sportközpont évente megrendezi a Kőbányai Szenior Tízkarikás Játékokat. A Kőbányai Sportszövetség és a Sportközpont a szépkorúak számára szervez rekreációs mozgásjavító tornát.

A Szivárvány Kft.-ben a klubtagok, lakók részére biztosított, hogy vallási igényeiknek megfelelően szokásaikat, vallásukat szabadon gyakorolhatják, ennek érvényre juttatását minden eszközzel elősegítik. A lakók az intézményen belül katolikus, református és evangélikus istentiszteleteken vehetnek részt, a klubtagok jellemzően a lakóhelyükön vesznek részt a vallási életben. A vallásosság a lelki egészség egyik fontos mutatója, számos vizsgálat igazolja a vallásosság, a vallási közösséghez tartozás egészségvédő szerepét. Mind a vallásgyakorlás, mind a vallás fontossága igen jelentős védőfaktor az önkárosító magatartásformákkal kapcsolatban. A vallásgyakorlás kiemelten fontos védőfaktor a társas támogatás, a társadalmi kohézió erőssége szempontjából is.

A Szivárvány Kft. célja az aktív életmód elősegítése. A klubtagoknak, lakóknak lehetőségük van a személyes fejlődésre és az ehhez szükséges aktivitási lehetőségekre. Közös séták, gyógytorna, szellemi, szórakoztató, kulturális tevékenységek, kerületi nagyrendezvényeken való közös részvétel segíti a fizikai és szellemi képességek frissen maradását. Évről évre egyre nagyobb hangsúlyt kap az Idősek Hónapja rendezvénysorozat, ahol minden klubtag, lakó megtalálja a számára tetsző programot. Az idősek részére telepített szabadtéri tornaeszközök is az idősek fizikai állapotának fenntartását, javítását szolgálják.

Az Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít az idősekre, évente hagyományosan ingyenes színházi előadással ünnepli meg az Idősek Világnapját, és minden évben rendkívül kedvező térítéssel lehetőséget biztosít a kerületi nyugdíjasoknak az önkormányzat Balaton-parti üdülőjében a pihenésre. Az idősüdtetés lebonyolítását a Bárka végzi. Az idősek oda- és visszautaztatása az Önkormányzat által bérelt autóbusszal történik. A hatnapos csoportok résztvevői számára napi háromszori étkezést és különböző programokat is biztosít az Önkormányzat az üdülés során.

Ezek a kezdeményezések maximálisan szolgálják azt a HEP-ben megfogalmazott alapelvet, hogy az idősödő kerületben nem csak a nyugdíjas korosztály védelmére, hanem számukra programok, szabadidős tevékenységek biztosítására is szükség van, hisz ezek által elkerülhető az elmagányosodás, és biztosítható a tevékeny öregkor.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
1. Magas az egyedül élők aránya.	A kerületben működő, nyugdíjasok részére szervezett programok segítik a kapcsolatépítést, csökkenti az elmagányosodást.
2. Jelentős igény mutatkozik az élethosszig tartó tanulásra.	Nyugdíjas Akadémia szervezése a kerületi nyugdíjasok részére, ahol biztosított a tanulás, valamint jó hatással van a társas kapcsolatok alakulására.
3. Jelentős számú nyugdíjasnak nehézséget jelent az üdülés finanszírozása.	A Balatonalmádiban nyugdíjas üdültetés biztosítása annak érdekében, hogy azok is eljussanak nyaralni, akik más módon ezt nem tehetik meg.
4. Jelentős az igény a kerületben az egészségmegőrző és sportprogramokra a nyugdíjasok körében.	A Sportközpont által, nyugdíjasok részére szervezett programok, az egészséges életmód kialakítása, megőrzése érdekében.
6. Az érdekképviselő biztosítása a szenior korosztály körében viszonylag nehéz.	A Kőbányai Idősügyi Tanács közreműködésével a városvezetés közvetlen ismereteket szerez a kerületi nyugdíjasok életéről, nehézségeiről, így az őket érintő döntéseket ezek ismeretében hozza meg, valamint a tagok az önkormányzati döntésekről közvetlenül tudják tájékoztatni a korosztályukat.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy: aki érzékszervi, így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékos, illetve megváltozott munkaképességűek nem eltartottjai, hanem jogaival élni képes, önálló tagjai kell legyenek a társadalomnak. A fogyatékosok okozta társadalmi részvételkorlátozottság sajátos megjelenési formája a munkaképesség változása, mely megnyilvánulhat egy adott munka, foglalkozás, illetve ezek szűkebb vagy tágabb csoportja ellátásra való képesség elvesztésében vagy csökkenésében. A fogyatékosok társadalmilag kezelhetők és így kezelendők. A fogyatékosok a károsodásnak a környezet által is meghatározott következménye, mely különböző tényezők együtt hatásából alakul ki. Ugyanakkor az is tény, hogy a fogyatékkal élő emberek jelentős részének a legideálisabb környezetben is megmaradnak a korlátai. A támogató fizikai és társadalmi környezet csökkentheti ezeket a függőségeket.

A fogyatékoság kapcsán megoldást a társadalmi reintegráció terén kell keresni, a hangsúlyt a társadalmi szolidaritás fejlesztésére kell helyezni. A fogyatékos emberek számára meg kell teremteni a rokkantság elkerülésének a lehetőségét, választási lehetőségeket kell számukra biztosítani a foglalkoztatás, illetve a speciális szolgáltatások igénybevétele között.

A fogyatékoság az egyénnel szemben támasztott személyi, társadalmi, foglalkoztatási vagy törvényes igények, kötelezettségek teljesítését biztosító képességek károsodás miatti kedvezőtlen változása. A fogyatékoság mértéke az egyéntől – önmaga és a társadalom által – elvárt, illetve az aktuálisan, a korlátozottság állapotában nyújtott teljesítmény különbségével jellemezhető. A fogyatékoság alatt általában az alapvető tevékenységek korlátozottságát értjük.

A jogszabályrendszerek, a rendelkezésre álló anyagi erőforrások, azok célirányos, hatékony felhasználása, valamint a társadalmi közakarat egysége teremtheti csak meg a fogyatékos emberek számára is a társadalom többi polgárával azonos esélyt a teljes életre.

Az egészségkárosodás következtében kialakult fogyatékoság és rokkantság gazdasági kihatásai is jelentősek, valamint a költségvetés egyensúlyára is hatással bírnak. A kapcsolódó tételes kiadások mellett figyelembe kell venni a munkából való kiesés okozta veszteségeket is:

- munkából származó jövedelmek kiesése,
- a kiadások nagy hányadát képviselik az egészségügyi szolgáltatások, a gyógyszer és gyógyászati segédeszköz támogatások, rehabilitációs szolgáltatások költségei,
- a fiatal, munkaképes korú egyének esetében a rokkantsággal kapcsolatos jövőbeni veszteségek és költségek (pl. az életjövdelem csökkenése) és ezeknek megfelelő módszerekkel történő prognosztizálása.

A megváltozott munkaképesség kezelésének politikájában a fő cél a modern társadalmi elveknek megfelelő, a gazdasági hasznosságot is eredményező, újfajta munkaerő piaci részvétel és szociális reintegráció megvalósítása. A fogyatékosok civil szervezetei egyre nagyobb szerepet vállalnak a fogyatékoság társadalmi kezelésének alakításában és célkitűzéseinek megvalósításában.

7.1.1. táblázat – Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként

(TEIR, KSH Tstar)

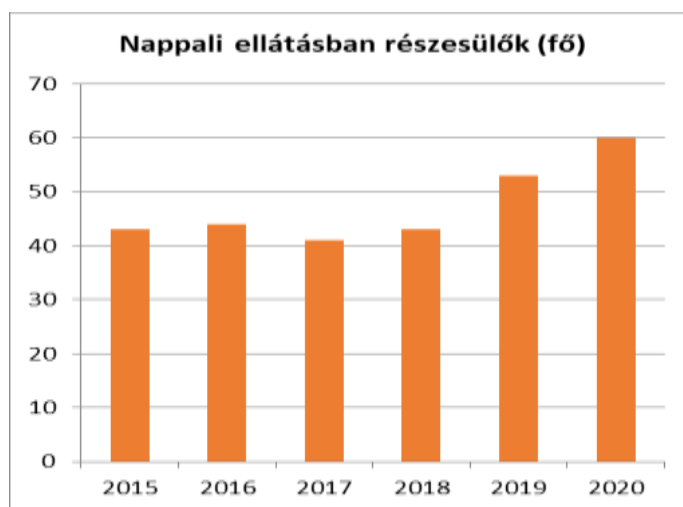
Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők	Összesen
2015	817	976	1793
2016	806	940	1746
2017	795	897	1692
2018	766	850	1616
2019	726	803	1529
2020	716	771	1487



2021-ben 696 férfi és 747 nő, összesen: 1443 fő megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülő volt Kőbányán. 2022-re vonatkozóan a TEIR nem tartalmaz adatot.

7.1.2. táblázat – Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma
(TEIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók)

Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma
2015	43
2016	44
2017	41
2018	43
2019	53
2020	60



2021-ben és 2022-ben 60-60 fő volt a nappali ellátásban részesülő, fogyatékkal élők száma kerületünkben.

Az Önkormányzat a Down Alapítvánnyal kötött ellátási szerződés útján látja el a fogyatékos személyek nappali ellátására és átmeneti gondozására vonatkozó feladatokat. A Down Alapítvány Gondozóházában 10 férőhelyen nappali ellátást, és 10 férőhelyen átmeneti gondozást biztosít a Budapest X. kerületi értelmi fogyatékos igénylők részére.

- a) Fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- rehabilitációs ellátásban részesül,
- aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült.

Gyakori probléma, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség és nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben. Probléma továbbá, ha nem áll rendelkezésre olyan foglalkoztatási szakember, aki a fogyatékos személy állapotának ismeretében javaslatot tesz a foglalkoztatás jellegére és helyére. Amennyiben nincs képzett szakember, aki a munkahelyi beillesztést kísérelje, úgy az sikertelen lehet. Ennek következménye a fogyatékos munkavállaló alkalmatlanságának rövid időn belüli megállapítása.

A Polgármesteri Hivatal vezetése nagy hangsúlyt fektet a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatására. 2023. évben 16 fő megváltozott munkaképességű dolgozója van a Polgármesteri Hivatalnak. 2015-ben egy nagylétszámú, majd több kiscsoportos érzékenyítő tréning valósult meg a munkatársi közösség részére az akkor itt dolgozó látás- és hallássérült munkatársak bevonásával. Ez az érzékenyítés, valamint a munkatársi közösséget jellemző elfogadó és befogadó attitűd a záloga annak, hogy a megváltozott munkaképességű foglalkoztatottakat teljes értékű munkatársaként fogadja el a közösség.

b) Munkavállalást segítő lehetőségek

A Kőbányai SzakmaFeszt rendezvény további megrendezésekor a résztvevő, munkalehetőséget kínáló résztvevők figyelmét előre fel kell hívni a megváltozott munkaképességű foglalkoztatottak részére álláslehetőség felkínálására. A rendezvényen külön standot lehet biztosítani ezen munkavállalók részére, ahol részletes tájékoztatást kaphatnak a foglalkoztatásról.

c) Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen (pl. felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.).

A fizikai akadályozottság esetében célszerű felmérni, hogy a fogyatékos személy alkalmazásának mely feltételei hiányoznak. Az akadálymentesítési javaslatban indokolt a fogyatékos jellege és a fogyatékos személyek száma alapján rangsorolni, hogy az akadálymentesítés lépései milyen sorrendben és ütemezéssel kövessék egymást. A rámpa és kijelölt parkoló nemcsak a mozgássérült személyek, hanem más csoportok részére is hasznosak (nők, kisgyermekesek, idősek). Segítséget jelentenek a különböző információs táblák elhelyezése, a vizuális információk megerősítése akusztikus információkkal, például a közlekedési eszközökön vagy jelzőlámpáknál alkalmazva. Fontos a célpályázatok felkutatása és az akadálymentesítés komplex, rövid-, közép- és hosszú távú terveinek elkészítése.

A foglalkoztatás területéről statisztikai adat nem szerezhető be arról, hogy érte-e hátrányos megkülönböztetés a munkavállalókat fogyatékoságuk miatt.

d) Önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Minden évben legalább egy alkalommal megrendezésre kerül az Egészségnap a Kőrösiben számos, az egészségügyben dolgozó (orvos, nővér, dietetikus, stb.) részvételével. A rendezvény évről évre ismertebb, kedveltebb lett a kerületi lakosok körében.

Az Érbetegek Rehabilitációja Alapítvány kerületünkben kiemelten foglalkozik a fogyatékkal élőkkel. Az alapítvány kuratóriumi elnöke, Kiss Judit klinikai pszichológus a motorja, mozgatója az Érbetegek Rehabilitációja Alapítványnak. Közös programok, színház-, mozi-, cirkuszlátogatás, adománygyűjtés, a fogyatékkal élőket érintő hasznos információk közzététele, csak egy kis szelet a tevékenységükből. Az Önkormányzat a civil szervezetek részére kiírt pályázaton elnyert támogatással, valamint egyéb, nem anyagi tevékenységgel (pl. fogyatékoság fája elültetésekor a faültetésben való tevékeny részvétel) segíti a munkájukat.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Az Önkormányzat ápolási és egészségügyi támogatással segíti, többek között a fogyatékkal élő kerületi lakosokat. A pályázati lehetőségről a 3. fejezet tartalmaz részletes információkat.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az alábbiakban kiemeljük azokat a területeket jogszabályi hivatkozással, amelyek a fogyatékkal élő személyek jogait biztosítják.

Környezet: a fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékozódási lehetőségekre.

Kommunikáció: a fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékozódás és a személyi segítség feltételeit. Az Önkormányzat akadálymentesített honlapján a látásukban korlátozottak a közérdekű információkhoz hozzáférnek, onnan tájékozódni tudnak a kerület életéről, a helyi lakókat érintő információkról.

Közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés: a fogyatékos személy számára – figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit – biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.

Közlekedés: a közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek – beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is – alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni.

Támogató szolgálat, segédeszköz: fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybevételét, továbbá segédeszközt. Az árhoz nyújtott támogatással beszerezhető segédeszközök körét és a támogatás módját, valamint mértékét külön jogszabály határozza meg.

Egészségügy: a fogyatékos személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire. A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során törekedni kell arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációját, társadalmi beilleszkedését, továbbá, hogy ne erősítse a betegségtudatát.

Az Önkormányzat a kerület összes felnőtt és gyermek háziorvosi rendelőjét felújította úgy, hogy azok a mozgásukban korlátozottak részére akadálymentesek.

Oktatás, képzés: a fogyatékos személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben, szakképzésben, felnőttképzésben, továbbá felsőoktatásban vegyen részt a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint. A kiskorú fogyatékos személyt megilleti az a jog, hogy fejlesztése késedelem nélkül megkezdődjék, amint fogyatékoságát megállapították.

A kerület óvodáiban az alapító okiratukban meghatározottak szerint fogadják a fogyatékkal élő gyermekeket. A Kőbányai Gesztenye Óvodában autista csoport működik. Ezt a HEP 4.4 pontjában részletesen bemutatjuk.

A kerületi bölcsődékben a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátására fenntartói támogatással 2000. szeptember 1-jétől van lehetőség. Az ellátás iránt jelentkező folyamatosan növekvő igények kielégítése, valamint a humánerőforrás hatékonyabb kihasználása érdekében 2008 szeptemberétől létrejött a Kőbányai Fecskefészkek Bölcsődében a Korai Fejlesztő Központ. Az intézmény három csoportszobájában részleges integrációban, öt csoportszobájában pedig teljes integrációban történik a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése, gondozása, nevelése. A sajátos nevelési igényű gyermekek egyre nagyobb számban történő jelentkezése, valamint a spontán integráció magas száma indokolta, hogy 2014. október 1-jétől a Kőbányai Gyermeksziget Bölcsődében is fogadják eleinte teljes integrációban, majd 2016-tól részleges integrációban a gyermekeket. A Kőbányai Fecskefészkek Bölcsődében összesen 40 fő sajátos igényű gyermek nevelése, gondozása és korai fejlesztése valósul meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása során a fő cél, hogy a tagintézményekben nevelkedő eltérő fejlődésmentű gyermekek képessé váljanak létszükségeik önálló vagy segítséggel történő ellátására, emberi kapcsolatok létesítésére és fenntartására, a korosztályuknak megfelelő társadalmi elvárások teljesítésére. Fontos szempont, hogy elősegítsék a fogyatékos emberekkel szembeni a jövőben kívánatos magatartásformák kialakítását, az elfogadást, a megértést, a nyitottságot, az együttműködést, az egyenrangúságot, az önzetlen segítségnyújtást, a pozitív diszkrimináció elfogadását. Mindezek kialakításának megkezdésére, alapjaik lerakására a bölcsőde a legalkalmasabb intézménytípus, mivel a gyermekek életében ez az első szocializációs nevelési intézmény. Ebben az életkorban a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésbeli különbsége egészséges társaikhoz képest a legkisebb, sok esetben a megfelelő fejlesztési móddal a különbség minimalizálható, esetleg teljesen eltüntethető. A korai fejlesztésben részesülő gyermek jó eséllyel érheti utol társait. Az a gyermek, aki a szükséges korai fejlesztést nem kapja meg, egyre nagyobb mértékben lemarad kortársaitól. A fejlődésbeli különbség – hasonlóan egy kinyíló ollóhoz – egyre növekvő mértékű lesz, és a gyermek felzárkóztatása egyre nehezebbé válik.

Azon gyermekek számára, akiknek szülei nem igénylik a napközbeni kisgyermekellátást vagy más bölcsődébe járnak, de fejlesztésre szorulnak, ambuláns ellátás keretében biztosítja a kerületi szakszolgálat a korai fejlesztést, fejlesztő felkészítést a Kőbányai Gyermeksziget Bölcsődében, valamint a Kőbányai Fecskefészkek Bölcsődében működő Korai Fejlesztő Központban. A fejlesztést a szakszolgálat alkalmazásában lévő gyógypedagógusok végzik, valamint a szakértői véleménnyel rendelkező gyermekek esetében a Kőbányai Gyermeksziget Bölcsődében a Kőbányai Egyesített Bölcsődék kötelékében dolgozó gyógypedagógusok.

Lakóhely, közösségbe való befogadás, önálló életvitel: a fogyatékos személynek joga van a fogyatékoságának, személyes körülményeinek megfelelő – családi, lakóotthoni, intézményi – lakhatási forma megválasztásához.

Kultúra, sport: a fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára a sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez, a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni.

Az Önkormányzat évek óta kiemelt költségvetési támogatásban részesíti a Törekvés Sportegyesület kerekesszékes-vívó és kerekesszékes-kosárlabda szakosztályait. A Sportközpont üzemelteti a Paraolimpiai Központot, mely teljes mértékben akadálymentesített. Ezt a termet a kerekesszékes vívók mellett az ülőröplabdások is használják edzésekre, valamint bocsa pályák is kialakításra kerültek.

A Sportközpont kiemelt figyelmet fordít arra, hogy az általa szervezett sportrendezvények között helyet kapjanak a fogyatékkal élő sportolók, hogy bemutassák és az érdeklődők kipróbálhassák azokat sporttevékenységeket, melyeket a fogyatékkal élők üznek.

A Kőrösi központi épülete akadálymentes. Jelenleg az Önkormányzat vizsgálja azon lehetőséget, amely megteremti, hogy a kerekesszékes, illetve a mozgásukban korlátozott személyek feljussanak az emeleti színházterembe. A Kőrösi KÖSZI épületének a földszinti része, a Tanuszoda, az Újhegyi Községi Ház a mozgásukban korlátozottak részére akadálymentesített.

A rehabilitációhoz való jog: a fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják. Az érintett célcsoport sok esetben nem rendelkezik megfelelő információval a saját jogai és lehetőségei tekintetében.

A helyi politikai életben és közéletben való részvételhez való jog: másokkal azonos alapon, hatékonyan és teljeskörűen vehessenek részt a helyi politikai életben és a közéletben választott képviselőknél keresztül, beleértve a fogyatékossgal élő személyek jogát és lehetőségét a szavazásra és választhatóságra.

Az Önkormányzat minden választás alkalmával a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően biztosítja a fogyatékkal élők számára a részvételt.

A fogyatékossgal élő választópolgár a következő segítséget igényelheti választójogának gyakorlása érdekében:

- Braille-írással készült értesítő megküldése,
- könnyített formában megírt tájékoztató anyag megküldése,
- Braille-írással ellátott szavazószablon alkalmazása a szavazóhelyiségben és a mozgóurna szavazás során,
- akadálymentes szavazóhelyiség alkalmazása.

A közlekedni egyáltalán nem tudó fogyatékkal élők részére mozgóurna biztosításával válik lehetővé a választás jogának gyakorlása.

a) Egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése

Az Érbetegek Rehabilitációja Alapítvány igen sokat tesz annak érdekében, hogy a fogyatékkal élők megismerjék jogukat, lehetőségeiket, tudjanak kihez fordulni, ha segítségre van szükségük. Emellett mozgásszervi rehabilitációt is végeznek a Bajcsy-Zsilinszky Kórház Mozgásszervi Rehabilitációs Osztályával együttműködve.

b) Települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A vonatkozó szabályozás szerint az épített környezet akkor akadálymentes, ha annak kényelmes, biztonságos, önálló használata minden ember számára biztosított, ideértve azokat az egészségkárosodott egyéneket vagy embercsoportokat is, akiknek ehhez speciális eszközökre, illetve műszaki megoldásokra van szükségük. Az elsődlegesen fogyatékos személyek használatára szolgáló épületet, épületrészt, önálló rendeltetési egységet és helyiséget az akadálymentes

használatot biztosító módon kell tervezni és megvalósítani. Az akadálymentesség vonatkozik az épületek megközelítésére, az épületekben történő mozgásra, valamint a megfelelő számú mozgássérült gépjármű-parkoló kialakítására is. Az építési engedélyezési tervdokumentáció elkészítését megelőzően a tervezőnek tervezési programban kell meghatároznia a közhasználatú építmény azon építményrészeit, amelyeknél az akadálymentes használatot biztosítani kell.

Az Önkormányzat 1102 Budapest, Állomás utca 26. szám alatti Ügyfélközpontjában a nagy ügyfélforgalmat bonyolító szervezeti egységei kaptak helyet. Az épület kialakítása során az akadálymentes használat kiemelt szempont volt. Az épület akadálymentes megközelítése az Állomás utcai bejáraton keresztül biztosított. A fogadótérben történő tájékozódás után az ügyfelek közvetlenül érik el az új épületrész földszintjét, és lift vagy lépcső használatával az új épület emeleti irodáit, illetve a pincszinti vizes helyiségeket, valamint a régi épület pincszinti földemébe harapó lépcső segítségével a régi épület ügyfélváró területét.

Ügyfélforgalmi funkció az új épületrész földszinti és emeleti szintjén, valamint a régi épületrész földszintjén található. Az új épületrész teljesen akadálymentesített, a szintek közötti közlekedést lift biztosítja. Az épületrész földszintje a kertben kialakított rámparendszeren keresztül érhető el kerekesszékekkel akadálymentesen. Emellett a mozgáskorlátozott ügyfelek kényelmesebb ügyintézés érdekében az új épületrész földszintjén dedikált ügyfélszolgálati pont létesült, ahol a mozgáskorlátozott ügyfelek az összes ügyet egy helyen intézhetik. Az ügyfélforgalmi térhez kapcsolódóan a mozgáskorlátozottak számára használható vizesblokk készül a pincszinten, amely lifttel megközelíthető. A látásukban korlátozottakat a földszinti fogadótérben a padlón és a lépcsőkön vezető vonalak és eltérő színű burkolat segíti. A hallásukban korlátozottak az ügyfélhívó rendszer monitorján tájékozódhatnak hívószámukról és az ügyintézés helyéről, a látásukban korlátozottakat hangosbeszélő tájékoztatja.

Az Önkormányzat főépülete részben akadálymentesített, kerekesszékekkel az épületbe való bejutás megoldott, a lift beüzemelésével az emeleti részek is elérhetők mozgásukban korlátozottak részére. Az épület felújítása során a mozgáskorlátozottak részére WC és mosdó került kialakításra.

Az európai uniós támogatással megvalósuló projektek esetében követelmény a projektarányos akadálymentesítés. „A kőbányai Kis-Pongrácz lakótelep szociális városrehabilitációja” projekt keretében a Pongrácz Községi Ház teljes körű akadálymentesítéssel valósult meg: kerekesszékek-emelő, külön mozgássérült WC, széles ajtók, taktilis vezetősáv és színezés a gyengén látók számára stb. A terveket akadálymentesítéssel foglalkozó környezettervezési szakmérnök ellenőrizte.

A Kőrösiben az esélyegyenlőséget figyelembe véve mozgáskorlátozottak részére mosdót alakítottak ki, valamint az akadálymentesítésnél figyelembe vették a látás- és hallásfogyatékkal élők igényeit is. Az intézmény parkolóiban is kialakítottak a mozgáskorlátozottak részére parkolóhelyet, valamint közlekedést segítő rámpát. A Kőrösi KÖSZI épületének csak a földszinti része akadálymentesített az emeletre nem tudnak feljutni a mozgáskorlátozottak. Mivel az emeleti részen az irodák, kiszolgálóhelyiségek helyezkednek el, ezért a programokon a mozgásukban gátoltak is részt tudnak venni. A Kőrösi intézmény hálózatának legújabb épülete, az akadálymentesített Újhegyi Községi Ház. Ez az Újhegyi lakótelepen fogyatékkal élők számára biztosítja a lakóhelyükhöz közeli közösségi művelődés lehetőségét.

A kerület összes felnőtt és gyermek háziorvosi rendelője a mozgásukban korlátozottak részére akadálymentes.

- c) Közzolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A Sportközpont dolgozói több alkalommal érzékenyítő tréningen vettek részt a paralimpiai sportolók vezetésével, a parasportágak megismerése céljából. Ülőröplabda, ülőfrizbi, bocsa, kerekesszékes-kosárlabda, kerekesszékes-vívás szerepelt a programban.

Az Újhegyi Könyvtár megközelítése akadálymentes, a Kőbányai Könyvtár részben akadálymentes. A szolgáltatást úgy szervezték meg, hogy minden könyvtárlátogató minden szolgáltatást igénybe tudjon venni. A Kőbányai Könyvtárban felújításkor a földszinten speciális mosdóhelyiséget alakítottak ki a mozgásukban gátoltak részére. A számítógépes asztalok kerekesszékekkel is használhatók. A fogyatékkal élők ingyenesen vehetik igénybe a könyvtári szolgáltatásokat és heti 2 CD-t, vagy DVD-t térítésmentesen kölcsönözhetnek. A Kőbányai Könyvtár hangoskönyvet kölcsönöz a gyengénlátóknak, az Újhegyi Könyvtár átkéréssel tudja biztosítani a kölcsönzést. A rászorulókat térítésmentesen vehetik igénybe a szolgáltatást. Külön kiemelve tárolják az ún. öregbetűs könyveket, könnyített olvasmányokat időseknek, gyengén látóknak.

- d) Munkahelyek akadálymentesítettsége

Nincs elegendő információ a kerület munkahelyeinek akadálymentesítettségéről.

- e) Közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Az európai uniós támogatással megvalósuló projektek esetében követelmény a projektarányos akadálymentesítés. „A kőbányai Kis-Pongrácz lakótelep szociális város rehabilitációja” projekt keretében megvalósult komplex közterület-megújítás során a járdák kialakítása akadálymentesen történt (süllyesztett járdalehajtó, taktilis vezető sáv), valamint a parkolók építése során az előírt számú mozgáskorlátozott parkolóhely is megépítésre került.

Az eltelt években az útfelújítások úgy valósultak meg, hogy a kerekesszékekkel közlekedők részére a gyalogos átkelőhelyek akadálymentes kialakítása megtörtént.

- f) Fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.)

Kőbányán a Kőbányai Komplex Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény alapfeladatként végzi azoknak a sajátos nevelési igényű gyerekeknek a nevelését-oktatását, akik a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság javaslata alapján szegregáltan oktathatók eredményesen. Céljuk a sajátos nevelési igényű tanulókat úgy fejleszteni, hogy eredményesen tudjanak képességeikhez mért munkafolyamatokat végezni, képesek legyenek egyszerű, társas kapcsolatokat kialakítani, azaz védőfeltételek biztosításával kiegyensúlyozott emberi életet élhessenek.

A sajátos nevelési igényű gyermekek, fiatalok fejlesztését szolgáló nevelő-oktató munka szinterei

- gyógypedagógiai óvoda (gyógypedagógus + óvónő alkalmazásával),
- általános iskola enyhe értelmi fogyatékos tanulók részére (tanulásban akadályozottak), középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók részére (értelmileg akadályozottak), készségfejlesztő speciális szakiskola előkészítő tagozat (9-10. csoport), készségfejlesztő speciális szakiskola,

- mozgásfejlesztő csoport, autista csoport, fejlesztő-felkészítő iskola (súlyosan, halmozottan sérült tanulók részére),
- logopédiai tagozat.

Az Önkormányzat 2015 szeptemberétől óvodáskorú, nem integrálható autista gyermekek részére csoportot működtet annak érdekében, hogy ezen sajátos nevelési igényű gyermekek a lehető legjobb magas szintű ellátásban részesüljenek, így a Kőbányai Gesztenye Óvodában a 2015-2016-os nevelési évtől működik az autista csoport.

g) Előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az Önkormányzat az ápolási támogatásra kiírt pályázattal kívánja segíteni a tartósan beteg, illetve fogyatékkal élő kerületi lakosokat és családjukat. Az ápolási támogatásra kiírt pályázat szociális rászorultság figyelembevételével állapíthat meg támogatást az ápolási többletkiadás kiegészítésére, tartósan beteg személy részére.

Bevezetésre került az egészségügyi támogatás, mely a gyógyászati segédeszközökön túl az egészségi állapot megőrzését, illetve javítását szolgáló egészségügyi eszközre vagy szolgáltatásra is kérhető támogatás.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Az Érbetegek Rehabilitációja Alapítvány évente több alkalommal szervez fogyatékkal élőknek színház, cirkuszlátogatást, kirándulást. Ezen programokat kifejezetten a mozgásukban korlátozottak részére hirdetik meg. A lebonyolításnál maximálisan figyelembe veszik a résztvevők speciális igényeit.

A fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programokról a 7.3 pont c) alpontjában is tájékoztatást adtunk.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Az Önkormányzat részletes információval nem rendelkezik a fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémákról.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékossgal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
1. Érzékenyítés hiánya.	Érzékenyítő tréningek szervezése. Az érzékenyítő tréningen való részvétel segíti a fogyatékossgal élők beilleszkedését a társadalomba, valamint segíti elfogadásukat.
2. A fogyatékossgal élőknek sokszor van szükségük az életminőséget javító eszközök használatára, melyet önerőből nem tudnak megvásárolni.	Az egészségügyi támogatás fenntartása, mely segít a rászorulóknak az életminőségüket javító eszközök beszerzésében, javításában.
3. A fogyatékossgal élők nehezen közlekednek, tájékozódnak az akadálymentesítés hiánya miatt.	Az önkormányzati fenntartású intézmények akadálymentesítése pályázati források, valamint a mindenkori költségvetés figyelembe vételével. Részvétel az „Egészséges Utcák” program pályázaton annak érdekében, hogy a

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
	városközpontban a fogyatékkal élők számára akadálymentesítéssel legyen biztosított az egyenlő esélyű hozzáférés a gyalogos felületeken. A közterületi felújítások kapcsán a süllyesztett járdaszegélyek kialakítása.
4. A fogyatékkal élő személyek sokszor szorulnak állandó ápolásra, felügyeletre.	Az ápolási támogatás, szociális rászorultságot figyelembe vevő pályázat segíti a tartósan betegeket az ápolás többletkiadásainak finanszírozásában, ezzel segítve életminőségüket.
5. A fogyatékkal élő gyermekeket fogadó intézmények játékaik, fejlesztő eszközei, eszközparkja folyamatosan amortizálódik.	Az intézmények eszközbeszerzésének támogatása a mindenkori költségvetés függvényében.
6. A fogyatékkal élő gyermekek részére kevés a speciális játszótér, játszótéri eszköz.	Az önkormányzati fenntartású játszótérek felújítása során kerüljön kialakításra a fogyatékkal élő gyermekek részére is játszóeszköz, a mindenkori költségvetés és pályázati lehetőségek figyelembe vételével.

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
1. A munkaerőpiaci elhelyezkedés, munkahelykeresés nehézségekbe ütközik.	A kerületi pályakezdők és munkakeresők segítése a Kőbányai SzakmaFeszt rendezvény további fenntartásával.
2. Az önkormányzati bölcsődék, óvodák, valamint a Bárka épületei, az azokat körülvevő udvarok az idő elteltével avulnak, a használat során kopnak, elhasználódnak, viszont fontos ezen intézmények biztonságos, kellemes helyszínt biztosító fenntartása.	Annak érdekében, hogy az ellátást biztosító intézmények a megfelelő színvonalon működhessenek, biztonságos helyszínen folyjon a szakmai munka, szükséges az épületek és az udvarok folyamatos felújítása, javítása a mindenkori költségvetés lehetőségei és pályázati források adta lehetőségek figyelembe vételével.
3. Az intézményi főzőkonyhák állapota a használat következtében folyamatosan romlik.	Az önkormányzati intézményi főzőkonyhák felújítása, modernizálása a pályázati lehetőségek és a mindenkori költségvetés lehetőségeinek figyelembevételével.
4. Az idősök körében jelentős az elmagányosodás.	Korosztályok között átívelő, a különböző korosztályokat érintő programok szervezésével kialakíthatók új kapcsolatok, csökkenthető az elmagányosodás. Részvétel az „Egészséges Utcák” program pályázaton annak érdekében, hogy a városközpontban a közösségi aktivitást segítő helyszín kerüljön kialakításra.
5. Az internet mindennapos használata, az interneten történő tájékozódás korosztálytól függetlenül egyre elterjedtebb.	A Bárka honlapjának áttekintése, felhasználóbarát megújítása, aktuális, a felhasználók részére részletes és pontos

	információkkal történő működtetése.
6. Szakmai továbbképzések támogatása.	Továbbképzések támogatása a védett tulajdonságú csoportba tartozók problémáival foglalkozó intézmények szakemberei részére.
7. Adatok hiányában hiányzó adattáblák.	Határidőn belül a táblák kitöltése.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) A 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma)

A civil szervezetek feltérképezése megtörtént, de szükséges az adatbázis folyamatos ellenőrzése, frissítése. Az Önkormányzat honlapján az adatbázis megtalálható, az abban szereplő segítő szervezetek meglétét, tevékenységüket folyamatosan ellenőrizzük. A kerületi intézmények részére az adattáblát további használatra megküldtük, és kértük az intézményvezetőket, ha van kapcsolatuk más segítő szervezetekkel, arról értesítsenek, hogy az adatbázisba szerepeltessük.

- b) Helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása

Az Önkormányzat aktív kapcsolatot tart fenn az egyházakkal és civil szervezetekkel. A kölcsönös egymásra figyelés, az Önkormányzat segítő szándéka, az egyházi és civil szervezetek aktív közreműködése a helyi közéletben elősegíti a partnerséget, a HEP-ben megnevezett öt célcsoport minél hatékonyabb segítségét.

A 2024. évi önkormányzati választást követően szükséges az újonnan alakult nemzetiségi önkormányzatokkal – különösen a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal – a kapcsolat felvétele, a HEP folyamatába történő bevonásuk, javaslataik, ötleteik figyelembevétele a védett célcsoportokkal kapcsolatban.

- c) Önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása

A Zuglói Család- és Gyermekjóléti Állás-les Munkaközvetítő Irodával évekkorábban megkezdődött együttműködés folytatódik, ahonnan konkrét álláslehetőségeket kapnak ügyfeleik számára. Az együttműködés lehetőséget biztosít a tanácsadó munkatársak közötti tapasztalatcserére.

Az Átmeneti Otthon 2014. július 1-étől ellátási szerződés keretében átmeneti gondozásban részesíti – 2 férőhely erejéig – a Budapest XIV. kerület, Zugló területén életvitelszerűen tartózkodó rászorultakat, a zuglói gyermekjóléti alapszolgáltatást nyújtó szolgáltató támogató javaslatára.

Az Önkormányzatnak térségi, területi társulásokkal nincsen kapcsolata.

- d) A nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A 2024. évi nemzetiségi önkormányzati választásokat követően szükséges az újonnan megalakuló nemzetiségi önkormányzatokkal a kapcsolat felvétele. Kiemelt cél, hogy az új Roma Nemzetiségi

Önkormányzatot hatékonyan tudjuk bekapcsolni a HEP megvalósítási folyamatába. Fontos, hogy képviseljék a mélyszegénységben élők és romák célcsoportját, hogy a közös munka során – mint a védett csoportot jól ismerők, a védett csoport tagjaival legjobban szót érteni tudók – javaslataikkal, ötleteikkel segítsék a célcsoport esélyegyenlőségének javítását.

e) Civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Továbbra is szükséges biztosítani a helyi civil szervezetek támogatását, segítségét. Tevékenységük hatékonyságának növelése a közvetlen, élő kapcsolattal lehetséges. A lakosság és a civil szervezetek kapcsolata a kerületben jól működik, ennek fenntartása, segítése továbbra is fontos.

f) For-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A nyereségorientált kerületi szereplők esélyegyenlőségi feladatellátására az Önkormányzat nem lát rá. Érdemes a kerületben működő nagyvállalatokat, nagyvállalkozásokat megkeresni, folytatnak-e esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenységet, illetve a társadalmi felelősségvállalás keretén belül kívánnak-e részt venni a helyi HEP megvalósításában.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a)* A helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, valamint egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába

A 2024-2029. év közötti Kőbányai Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítése során az Önkormányzat együttműködött az önkormányzati intézmények, nemzetiségi önkormányzatok, civil szervezetek, egyházak, egyéb állami szervek képviselőivel. Folyamatos konzultáció segítette a HEP elkészítését, az IT-k megfogalmazását.

- b)* Az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot

A HEP készítésében résztvevők folyamatos konzultációval, véleménycserével, az időszerű tudnivalók, adatok egyeztetésével alkották meg a 2024-2029. évre vonatkozó HEP-et. A készítés során figyelemmel voltak a saját szakterületük HEP védett csoportjaival való kapcsolatára, az ott szükséges intézkedésekre, de az elemzés során a célcsoportokat egységben is figyelembe vették.

A lakosság az Önkormányzat honlapján tekintheti meg a hatályos HEP-et.

A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság esélyegyenlőségi mentora részére. A Társadalmi

Esélyteremtési Főigazgatóság az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelentet.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

Jövőképünk

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők és a romák felzárkózási esélyei és életminőségük javuljon.

Különösen fontosnak tartjuk, hogy a hátrányos helyzetű csoportok lakhatási körülményei se köztulajdonban, se magántulajdonban ne romoljanak, és erőforrásaink vagy külső támogatások függvényében azokat fejleszteni is tudjuk, vagy azok fejlesztéséhez szakmai és anyagi támogatást is felkínálhassunk.

Kiemelt területnek tartjuk a gyermekek testi és lelki fejlődését, megfelelő és biztonságos környezetük kialakítását, magatartásuk, viselkedésük fejlesztését.

Tudatosabb, felelősségteljesebb gondolkodásmód megjelenését szeretnénk előmozdítani a hátrányos helyzetű közösségekben bízva abban, hogy nő az önkéntesség és megjelennek a közösség-alapú erőforrások.

Folyamatosan odafigyelünk az idős személyek szociális, egészségügyi szolgáltatásainak biztosítására, életminőségük javítására, a tevékeny idős kor megőrzésére és a nemzedékek közötti szolidaritásra.

Olyan településen kívánunk élni, ahol érvényesül a nők szülői és munkahelyi feladatainak sikeres összeegyeztetése.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők integrációjára, az egyenlő esélyű hozzáférésre, az akadálymentesítésre és arra, hogy a fogyatékkal élő emberek másokkal egyenrangú állampolgárokként, a közösség elismert tagjaiként élhessenek.

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	1. A kerületi közszférában dolgozók nagy százalékának nehézséget okoz a kulturális, közművelődési rendezvényeken, eseményeken való részvétel, mert anyagi lehetőségük a napi kiadásokra elegendő.	A kerületi közszférában dolgozók részére térítésmentesen szervezett kulturális, közművelődési programok fenntartása.
	2. Sok kerületben élő számára egyre nagyobb nehézséget okoz a kulturális, közművelődési, felvilágosító programokon való részvétel.	A kerületben élők részére térítésmentesen szervezett kulturális, közművelődési, felvilágosító programok fenntartása.
	3. A mindenkori bérminimum emelkedésével növekszik az egy főre jutó átlagkereset a családban, és emiatt több rászoruló kieshet a támogatottak köréből.	A mindenkori bérminimumhoz igazodva szükséges megállapítani a támogatásoknál az egy főre jutó értékhatárt oly módon, hogy a valóban rászorulóknak ténylegesen hozzájuthassanak az önkormányzati segítség különböző formáihoz.

	4. A szegregátumokban élő roma és mélyszegénységben élő közösségeknek minimális a kitörési lehetősége.	A 2024. évi nemzetiségi választást követően megalakuló roma nemzetiségi önkormányzat hathatós bevonása a HEP folyamataiba.
	5. Megnövekedett a tudatmódosítószert fogyasztók száma Kőbányán.	Az Utcafront Menedék Hajléktalan Személyek és Szenvedélybetegek Integrált Intézménye részlegével a meglévő kapcsolat erősítése a szenvedélybetegek segítése érdekében. A KEF programjainak folytatása a hátrányos helyzetű gyermekek részére motivációs előadások szervezésével, edukációs előadások megtartásával a droghasználat témakörében.
	6. Megnövekedett Kőbányán a hajléktalan személyek száma.	Országos Szociális Intézményfenntartó Központ Baptista Szeretetszolgálat hajléktalanokat ellátó részlegeivel, valamint a BMSZKI-vel a meglévő kapcsolat erősítése a hajléktalanok segítése érdekében.
Gyermekek	1. A kerületi fiatal korosztály számára nehézséget okoz a hivatalos ügyek intézése, többen szabadidejükben sem találnak korosztályuknak, érdeklődési körüknek megfelelő szabadidős tevékenységet.	A Radar Ifjúsági Iroda további működésének biztosítása, a kerületben élő gyermekek, fiatalok segítése, szabadidejük hasznos eltöltése érdekében.
	2. Élnek a kerületben olyan családok, ahol nem vagy nehezen tudják a nem kötelező oltásokat megfizetni a gyermekek részére.	A térítésmentes védőoltások biztosításával az alacsony jövedelemmel rendelkező szülők is igénybe tudják venni gyermekük számára az oltást. Az egészséghez való egyenlő hozzáférés érdekében a fertőző agyhártyagyulladás, valamint a rotavírus elleni kedvezményes védőoltások fenntartása.
	3. A kerületben élő nehézsorsú gyermekek nehezebben szerzik meg azt a tudást, mely kitörési lehetőségeiket biztosítja.	Szociálisan hátrányos helyzetű, jól tanulók pályázat útján történő támogatása annak érdekében, hogy kellő inspirációt kapjanak a tanuláshoz, mert ezáltal képessé válhatnak a kitörésre. A „Kőbánya Számít Rád” szociális alapú ösztöndíj pályázat fenntartása, valamint további csatlakozás a Bursa Hungarica Ösztöndíjpályázathoz.
	4. A gyermek bántalmazás, illetve drog problémák látens jelenléte a családokban.	A Bárka munkatársai továbbra is legyenek jelen a kerület általános iskoláiban azért, hogy a veszélyeztetett gyermekek érdekében a KEF munkatársaival segítsék az intézmény pedagógusait a kábítószer használat elleni munkában.

	5. Az óvodákban, iskolákban jelentős számban jelen vannak hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek.	Óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás további fenntartása a Bárka Központ részvételével, ezzel segítve az óvodapedagógusok, tanítók, tanárok munkáját a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátásában.
	6. Nincsen pontos adat az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérésekről.	A Kelet-Pesti Tankerületi Központ készítsen statisztikai felmérést az intézmények között a tanulók eredményességéről, valamint az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérésekről. A statisztikai adatok birtokában dolgozzon ki stratégiai tervet a különbségek közel egy szintre hozására.
	7. A 21. században folyamatos változás, megújulás jellemzi az oktatást, a digitális oktatás előtérbe kerül, az ehhez szükséges hely, eszközpark biztosítása elengedhetetlen.	Az oktatás megújulása, folyamatos fejlesztése, digitális oktatóközpont kialakítása a mindenkori költségvetés lehetőségei és pályázati források adta lehetőségek figyelembevételével.
	8. A kerületi köztéri, valamint intézményi játszóterek biztonságos használata, a játszóeszközök, az azokat körülvevő terek szabványoknak megfelelő kialakítása, fenntartása jelentős költséggel jár.	A köztéri, valamint intézményi játszóterek felújításának, megújításának folytatása a mindenkori költségvetés lehetőségei és pályázati források adta lehetőségek figyelembevételével.
	9. A kerület városközpontjában kevés a lehetőség és a hely a szabadban minőségi idő eltöltésére.	Részvétel az „Egészséges Utcák” program pályázaton a környezeti ártalmak csökkentése érdekében, így a városközpontban élő gyermekek lakóhelyükhöz közel is minőségi időt tölthetnek a szabadban.
	10. A gyermekeket érintő, folyamatosan változó körülmények indokolják a gyermekvédelmi rendszer helyi áttekintését, javaslatok megfogalmazását a veszélyeztetettség megelőzése és csökkentése érdekében.	Átfogó felülvizsgálati és fejlesztési program indítása a gyermekvédelem kőbányai rendszerének felülvizsgálatára és fejlesztési lehetőségeinek megállapítására. Ennek részeként egyrészt a jelzőrendszer és az azt követő eljárások nyomonkövetésének felülvizsgálata, másrészt megvalósíthatósági vizsgálatot követően, szükség esetén – a jogszabályi környezetet figyelembe véve – egy új, a meglévő jelzőrendszertől független, a helyi önkormányzathoz kötődő, a gyermekvédelmi ügyek eredményességét követő kontrollrendszer felállítása és működtetése.

Nők	1. A nemek közötti családi feladatmegosztás kiegyensúlyozatlansága.	A nemek közötti családi feladatmegosztás kiegyensúlyozottsága érdekében a családoknak szóló a munkamegosztást ösztönző szemléletformáló kerületi programok, kampányok – Apák konferenciája – szervezése.
	2. Kevés az adat a kerületben történt családon belüli erőszak bűncselekményekről.	A BRFK illetékes szervezeti egységétől szükséges az éves statisztikai adatok beszerzése.
	3. Nincs teljeskörű ismerete a krízishelyzetben lévő nőknek, anyáknak az igénybevehető segítő szervezetekről.	Az összegyűjtött segítő szervezetek elérhetőségének folyamatos frissítése, a www.kobanya.hu honlapon történő közzététele.
Idősek	1. Magas az egyedül élők aránya.	A kerületben működő, nyugdíjasok részére szervezett programok segítik a kapcsolatépítést, csökkenti az elmagányosodást. A programok folytatása szükséges.
	2. Jelentős igény mutatkozik az élethosszig tartó tanulásra.	Nyugdíjas Akadémia szervezése a kerületi nyugdíjasok részére, ahol biztosított a tanulás, valamint jó hatással van a társas kapcsolatok alakulására.
	3. Jelentős számú nyugdíjasnak nehézséget jelent az üdülés finanszírozása.	Balatonalmádiban a nyugdíjas üdültetés biztosítása annak érdekében, hogy azok is eljussanak nyaralni, akik más módon ezt nem tehetik meg.
	4. Jelentős az igény a kerületben az egészségmegőrző és sportprogramokra a nyugdíjasok körében.	A Sportközpont által, nyugdíjasok részére szervezett programok, az egészséges életmód kialakítása, megőrzése érdekében
	5. Az érdekképviselő biztosítása a szenior korosztály körében viszonylag nehéz.	A Kőbányai Idősügyi Tanács közreműködésével a városvezetés közvetlen ismereteket szerez a kerületi nyugdíjasok életéről, nehézségről, így az őket érintő döntéseket ezek ismeretében hozza meg, valamint a tagok az önkormányzati döntésekről közvetlenül tudják tájékoztatni a korosztályukat.
Fogyatékkal élők	1. Érzékenyítés hiánya.	Érzékenyítő tréningek szervezése. Érzékenyítő tréningen való részvétel segíti a fogyatékkal élők beilleszkedését a társadalomba, valamint segíti elfogadásukat
	2. A fogyatékkal élőknek sokszor van szükségük az életminőséget javító eszközök használatára, melyet önerőből nem tudnak megvásárolni.	Az egészségügyi támogatás fenntartása, amely segít a rászorulóknak az életminőségüket javító eszközök beszerzésében, javításában.
	3. A fogyatékkal élők nehezen	Az önkormányzati fenntartású

	közlekednek, tájékozódnak az akadálymentesítés hiánya miatt	intézmények akadálymentesítése pályázati források, valamint a mindenkori költségvetés figyelembevételével. Részvétel az „Egészséges Utcák” program pályázaton annak érdekében, hogy a városközpontban a fogyatékkal élők számára akadálymentesítéssel legyen biztosított az egyenlő esélyű hozzáférés a gyalogos felületeken. A közterületi felújítások kapcsán a süllyesztett járdaszegélyek kialakítása.
	4. A fogyatékkal élő személyek sokszor szorulnak állandó ápolásra, felügyeletre.	Az ápolási támogatás, szociális rászorultságot figyelembe vevő pályázat segíti a tartósan betegeket az ápolás többletkiadásainak finanszírozásában, ezzel segítve életminőségüket.
	5. A fogyatékkal élő gyermekeket fogadó intézmények játékaik, fejlesztő eszközei, eszközparkja folyamatosan amortizálódik	Az intézmények eszközbeszerzésének támogatása a mindenkori költségvetés függvényében.
	6. A fogyatékkal élő gyermekek részére kevés a speciális játszótér, játszótéri eszköz.	Az önkormányzati fenntartású játszótérek felújítása során kerüljön kialakításra a fogyatékkal élő gyermekek részére is játszóeszköz, a mindenkori költségvetés és pályázati lehetőségek figyelembevételével.
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	1. A munkaerőpiaci elhelyezkedés, munkahelykeresés nehézségekbe ütközik.	A kerületi pályakezdők és munkakeresők segítése a Kőbányai SzakmaFeszt rendezvény további fenntartásával.
	2. Az önkormányzati bölcsődék, óvodák, valamint a Bárka épületei, az azokat körülvevő udvarok az idő elteltével avulnak, a használat során kopnak, elhasználódnak, viszont fontos ezen intézmények biztonságos, kellemes helyszínt biztosító fenntartása.	Annak érdekében, hogy az ellátást biztosító intézmények a megfelelő színvonalon működhessenek, biztonságos helyszínen folyjon a szakmai munka, szükséges az épületek és az udvarok folyamatos felújítása, javítása a mindenkori költségvetés lehetőségei és pályázati források adta lehetőségek figyelembevételével.
	3. Az intézményi főzőkonyhák állapota a használat következtében folyamatosan romlik.	Az önkormányzati intézményi főzőkonyhák felújítása, modernizálása a pályázati lehetőségek és a mindenkori költségvetés lehetőségeinek figyelembevételével.
	4. Az idősek körében jelentős az elmagányosodás.	Korosztályok között átívelő, a különböző korosztályokat érintő programok szervezésével kialakíthatók új kapcsolatok, csökkenthető az elmagányosodás. Részvétel az „Egészséges Utcák” program

		pályázaton annak érdekében, hogy a városközpontban a közösségi aktivitást segítő helyszín kerüljön kialakításra.
	5. Az internet mindennapos használata, az interneten történő tájékozódás korosztálytól függetlenül egyre elterjedtebb.	A Bárka honlapjának áttekintése, felhasználóbarát megújítása, aktuális, a felhasználók részére részletes és pontos információkkal történő működtetése.
	6. Szakmai továbbképzések támogatása.	Továbbképzések támogatása a védett tulajdonságú csoportba tartozók problémáival foglalkozó intézmények szakemberei részére.
	7. Adatok hiányában hiányzó adattáblák.	Határidőn belül a táblák kitöltése.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Településszintű probléma												
1.	A kerületi pályakezdeők és munkakeresők segítése a Kőbányai SzakmaFeszt rendezvény további fenntartásával	A munkaerőpiaci elhelyezkedés, munkahelykeresés nehézségeibe ütközik	A munkanélküliek és a pályakezdeő munkakeresők, valamint a munkáltatók között közvetlen kapcsolat lehetőségével a munkába állás segítése	Nem releváns	Nem releváns	A Kőbányai SzakmaFeszt évenkénti megrendezése	Kőrösi ügyvezetője	2026. 06. 30.	Az állást kínáló és állást kereső résztvevők száma	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
2.	Annak érdekében, hogy az ellátást biztosító intézmények a megfelelő színvonalon működhessenek, biztonságos helyszínen folyjon a szakmai munka, szükséges az épületek és az udvarok folyamatos felújítása, javítása a mindenkori költségvetés lehetőségei és pályázati források adta lehetőségek figyelembevételével	Az önkormányzati bölcsődék, óvodák, valamint a Bárka épületei, az azokat körülvevő udvarok az idő elteltével avulnak, a használat során kopnak, elhasználódnak, viszont fontos ezen intézmények biztonságos, kellemes helyszínt biztosító fenntartása	A gyermekek minél magasabb színvonalon történő napközbeni ellátása	Nem releváns	Nem releváns	Az önkormányzati bölcsődék, óvodák, valamint a Bárka épületeinek, az azokat körülvevő udvaroknak a felújítása	Pályázati referens	2026. 06. 30.	Felújított épületek száma	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
3.	Az önkormányzati intézményi főzőkonyhák felújítása, modernizálása a pályázati lehetőségek és a mindenkori költségvetés lehetőségeinek figyelembevételével	Az intézményi főzőkonyhák állapota a használat következtében folyamatosan romlik	A főzőkonyhák folyamatos felújításával a gyermekek minél magasabb színvonalon történő napközbeni ellátása	Nem releváns	Nem releváns	A főzőkonyhák felújítása	Pályázati referens	2026. 06. 30.	Felújított főzőkonyhák száma	Humán és pénzügyi erőforrás		Nem releváns
4.	Korosztályok között átívelő, a különböző korosztályokat érintő programok szervezésével kialakíthatók új kapcsolatok, csökkenthető az elmagányosodás. Részvétel az	Az idős korban jelentős az elmagányosodás	Az idős korosztály elmagányosodásának csökkentése	Nem releváns	Nem releváns	Részvétel az „Egészséges Utcák” program pályázaton	Pályázati referens	2026. 06. 30.	A közösségi aktivitást segítő helyszín látogatottsága	Humán és pénzügyi erőforrás		Nem releváns

	„Egészséges Utcák” program pályázaton annak érdekében, hogy a városközpontban a közösségi aktivitást segítő helyszín kerüljön kialakításra											
5.	A Bárka honlapjának áttekintése, felhasználóbarát megújítása, aktuális, a felhasználók részére részletes és pontos információkkal történő működtetése	Az internet mindennapos használata, az interneten történő tájékozódás korosztálytól függetlenül egyre elterjedtebb	Naprakész, pontos információk biztosítása	Nem releváns	Nem releváns	A Bárka honlapjának megújítása	Bárka intézményvezetője	2025. 06. 30.	A honlap látogatóinak száma	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
6.	Továbbképzések támogatása a védett tulajdonságú csoportba tartozók problémáival foglalkozó intézmények szakemberei részére	Szakmai továbbképzések támogatása	A védett tulajdonságú csoportokkal foglalkozó szakemberek naprakész tudáshoz juttatása	Nem releváns	Nem releváns	Továbbképzések ajánlása, a figyelem felhívása a továbbképzéseken történő részvételre	Humánszolgálati Főosztály vezetője	2026. 06. 30.	A tanfolyamokon résztvevők száma	Humán erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
7.	Határidőn belül a táblák kitöltése	Adatok hiányában hiányzó adattáblák.	A kitöltött adattáblák segítségével a beazonosított problémák pontos meghatározása	Nem releváns	Nem releváns	Az adattáblák folyamatos feltöltése	Esélyegyenlőségi referens	2026. 06. 30.	A kitöltött adattáblák száma	Humán erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1.	A kerületi közszférában dolgozók részére térítésmentes kulturális, közművelődési programok szervezése	A kerületi közszférában dolgozók nagy százalékának nehézséget okoz a kulturális, közművelődési rendezvényeken, eseményeken való részvétel, mert anyagi lehetőségük a napi kiadásokra elegendő	A közszféra munkatársainak kulturális programokhoz történő segítése	A helyi közművelődésről szóló 25/2012. (V. 23.) önkormányzati rendelet	Nem releváns	Évente köszínházi program szervezése, térítésmentes kerületi kulturális programok évenkénti megszervezése	Közművelődési referens	2026. 06. 30.	Az eseményeken résztvevők száma	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
2.	A kerületben élők részére térítésmentesen szervezett kulturális, közművelődési, felvilágosító programok fenntartása	Sok kerületben élő számára egyre nagyobb nehézséget okoz a kulturális, közművelődési, felvilágosító programokon való részvétel	A kerületben élők kulturális, közművelődési programokhoz, tanfolyamokhoz való segítése	A helyi közművelődésről szóló 25/2012. (V. 23.) önkormányzati rendelet	Nem releváns	Térítésmentes kerületi kulturális, közművelődési programok, felvilágosító előadások szervezése minden évben	Kőrösi ügyvezetője Közművelődési referens	2026. 06. 30.	A résztvevők száma	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
3.	A mindenkori bérminimumhoz igazodva szükséges megállapítani a támogatásoknál az egy főre jutó értékhatárt oly módon, hogy a valóban rászorulókat ténylegesen	A mindenkori bérminimum emelkedésével növekszik az egy főre jutó átlagkereset, és emiatt több rászoruló kieshet a támogatottak köréből	A rászorulókat részére a különböző segélyezési formák biztosítása	A szociális igazgatást érintő helyi rendeletek	Nem releváns	A hatályos szociális rendeletekben megállapított egy főre jutó értékhatár módosítása	Humánszolgálati Főosztály vezetője	2026. 06. 30.	A támogatottak száma	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns

	hozzájuthassanak az önkormányzati segítség különböző formáihoz											
4.	A 2024. évi nemzetiségi választást követően megalakuló roma nemzetiségi önkormányzat határozatos bevonása a HEP folyamataiba	A szegregátumokban a roma és mélyszegénységben élő közösségeknek minimális a kitörési lehetősége	A kerületben élő roma és mélyszegénységben élő lakosság segítése munkába állás, továbbtanulás, tanulás területén	Nem releváns	Nem releváns	Pályázatokon történő részvétel, programok, tanfolyamok szervezése az érintett körnek	Nemzetiségi referens Kőbányai Roma Önkormányzat Bárka	2026. 06. 30.	Az utcán tudatmódosítószert használók számának csökkenése	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
5.	Az Utcafront Menedék Hajléktalan Személyek és Szenvedélybetegek Integrált Intézménye részlegével a meglévő kapcsolat erősítése a szenvedélybetegek segítése érdekében. A KEF programjainak folytatása a hátrányos helyzetű gyermekek részére motivációs előadások szervezésével, edukációs előadások megtartásával a droghasználat témakörében.	Megnövekedett a tudatmódosítószert fogyasztók száma Kőbányán	Az utcán tudatmódosítószert használók számának csökkentése	Nem releváns	Nem releváns	Az Utcafront Integrált Intézményével szoros, együttműködő kapcsolat kialakítása	Esélyegyenlőségi referens	2026. 06. 30.	A hajléktalanok számának csökkenése, a hajléktalanokat ellátó kerületi intézményekben ellátott hajléktalanok száma	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
6.	Az Országos Szociális Intézményfenntartó Központ – Baptista Szeretetszolgálat hajléktalanokat ellátó részlegeivel, valamint a BMSZKI-vel a meglévő kapcsolat erősítése a hajléktalanok érdekében	Megnövekedett Kőbányán a hajléktalan személyek száma	A hajléktalanok számának csökkenése	Az Országos Szociális Intézményfenntartó Központ és az Önkormányzat közötti támogatási szerződés	Nem releváns	Az Országos Szociális Intézményfenntartó Központ – Baptista Szeretetszolgálat hajléktalanokat ellátó részlegeivel, valamint a BMSZKI intézményeivel meglévő kapcsolat erősítése	Esélyegyenlőségi referens	2026. 06. 30.	Szakmai továbbképzéseken résztvevők száma	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1.	A Radar Ifjúsági Iroda további működésének biztosítása, a kerületben élő gyermekek, fiatalok segítése, szabadidejük hasznos eltöltése érdekében	A kerületi fiatal korosztály számára nehézséget okoz a hivatalos ügyek intézése, többen szabadidejükben sem találnak korosztályuknak, érdeklődési körüknek megfelelő szabadidős tevékenységet	A fiatal korosztály segítése a mindennapi ügyek intézésében. A fiatal korosztály csellengésének megelőzése, érdekes, hasznos szabadidős programok felkínálásával	Nem releváns	Nem releváns	A CIKK által működtetett Radar további fenntartása, tevékenységének támogatása a mindenkori költségvetés figyelembevételével	Esélyegyenlőségi referens	2026. 06. 30.	A Radart felkeresők száma, a programok száma, programokon résztvevők száma	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns

2.	A térítésmentes védőoltások biztosításával az alacsony jövedelemmel rendelkező szülők is igénybe tudják venni gyermekük számára az oltást. Az egészséghez való egyenlő hozzáférés érdekében a fertőző agyhártyagyulladás, valamint a rotavírus elleni kedvezményes védőoltások fenntartása	Élneka kerületben olyan családok, ahol nem vagy nehezen tudják a nem kötelező oltásokat megfizetni a gyermekek részére	A nem kötelező védőoltások térítésmentes biztosításával az alacsony jövedelmű szülők segítése gyermekük egészsége megőrzése érdekében	A védőoltások támogatásáról szóló 16/2015. (VI. 25.) önkormányzati rendelet	Nem releváns	Az Önkormányzat által térítésmentesen biztosított védőoltások lehetőségének fenntartása	Egészségügyi referens	2026. 06. 30.	A térítésmentes oltásokat igénybe vevők száma	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
3.	Szociálisan hátrányos helyzetű, jól tanulók pályázat útján történő támogatása annak érdekében, hogy kellő inspirációt kapjanak a tanuláshoz, mert ezáltal képessé válhatnak a kitörésre. A „Kőbánya Számít Rád” szociális alapú ösztöndíj pályázat fenntartása, valamint további csatlakozás a Bursa Hungarica Ösztöndíjpályázathoz	A kerületben élő nehézsorsú gyermekek nehezebben szerzik meg azt a tudás, mely kitörési lehetőségeiket biztosítja	A nehézsorsú gyermekek kitörési lehetőségeinek növelése a pályázati lehetőséggel	A „Kőbánya számít Rád” szociális alapú tanulmányi ösztöndíjról szóló 39/2011. (X. 24.) önkormányzati rendelet	Nem releváns	A szociálisan hátrányos tanulók részére a „Kőbánya számít Rád” tanulmányi ösztöndíj fenntartása, valamint további csatlakozás a Bursa Hungarica Ösztöndíjpályázathoz	Civil-kapcsolati referens Szociálpolitikai referens	2026. 06. 30.	a pályázaton résztvevők száma	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
4.	A Bárka munkatársai továbbra is legyenek jelen a kerület általános iskoláiban azért, hogy a veszélyeztetett gyermekek érdekében a KEF munkatársaival segítsék az intézmény pedagógusait a kábítószer használat elleni munkában	A gyermek bántalmazás, illetve drog problémák látens jelenléte a családokban	A látens drogproblémák megelőzése, hatékonyabb kezelése	Nem releváns	Nem releváns	A drogproblémák hatékony kezelése	Bárka, KEF vezetője	2026. 06. 30.	A megtartott foglalkozások száma, az azokon résztvevő tanulók száma	Humán erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
5.	Óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás további fenntartása a Bárka Központ részvételével, ezzel segítve az óvodapedagógusok, tanítók, tanárok munkáját a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátásában	Az óvodákban, iskolákban jelentős számban jelen vannak a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek	A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hatékony segítése a közvetlen kapcsolat kialakításával	Nem releváns	Nem releváns	A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hatékony ellátása, fejlesztése	Bárka, iskola, óvoda igazgatók	2026. 06. 30.	Az ellátott hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	Humán erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
6.	A Kelet-Pesti Tankerületi Központ készítsen statisztikai felmérést az	Nincsen pontos adat az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az	A statisztikai adatok segítségével stratégiai terv kidolgozása a különbségek	Nem releváns	Nem releváns	A tanulók iskolai eredményességében megmutakozó szignifikáns	Kelet-Pesti Tankerületi Központ	2026. 06. 30.	Az intézmények mérésbeli különbségei	Humán erőforrás	Folyamatos	Nem releváns

	intézmények között a tanulók eredményességéről, valamint az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérésekről. A statisztikai adatok birtokában dolgozzon ki stratégiai tervet a különbségek közel egy szintre hozására	oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérésekről	csökkentése érdekében			különbségek csökkentése	vezetője					
7.	Az oktatás megújulása, folyamatos fejlesztése, digitális oktatóközpont kialakítása a mindenkori költségvetés lehetőségei és pályázati források adta lehetőségek figyelembevételével	A 21. században folyamatos változás, megújulás jellemzi az oktatást, a digitális oktatás előtérbe kerül, az ehhez szükséges hely, eszközpark biztosítása elengedhetetlen	A tanulók hozzásegítése a 21. századi digitális oktatáshoz	Nem releváns	Nem releváns	A digitális oktatás fejlesztése	Pályázati referens	2026. 06. 30.	A digitális oktatóközpontok száma	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
8.	A köztéri, valamint intézményi játszóterek felújításának, megújításának folytatása a mindenkori költségvetés lehetőségei és pályázati források adta lehetőségek figyelembevételével	A kerületi köztéri, valamint intézményi játszóterek biztonságos használata, a játszóeszközök, az azokat körülvevő terek szabványoknak megfelelő kialakítása, fenntartása jelentős költséggel jár	A játszóterek biztonságossá, akadálymentessé tételével a gyermekek szabadidős tevékenységének minél jobbá, változatosabbá tétele	Nem releváns	Nem releváns	A köztéri és intézményi játszóterek felújítása	Pályázati referens	2026. 06. 30.	A felújított játszóterek száma	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
9.	Részvétel az „Egészséges Utcák” program pályázaton a környezeti ártalmak csökkentése érdekében, így a városközpontban élő gyermekek lakóhelyükhöz közel is minőségi időt tölthetnek a szabadban.	A kerület városközpontjában kevés a lehetőség és a hely a szabadban minőségi idő eltöltésére	A városközpontban a minőségi szabadidő eltöltésének biztosítása	Nem releváns	Nem releváns	A városközpontban élők szabadidős tevékenységének javítása	Pályázati referens	2026. 06. 30.	A városközpontban kialakított minőségi szabadidő eltöltésére biztosított hely látogatottsága	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
10.	Átfogó felülvizsgálati és fejlesztési program indítása a gyermekvédelem kőbányai rendszerének felülvizsgálatára és fejlesztési lehetőségeinek megállapítására. Ennek részeként egyrészt a jelzőrendszer és az azt követő eljárások nyomonkövetésének felülvizsgálata, másrészt megvalósíthatósági	A gyermekeket érintő, folyamatosan változó körülmények indokolják a gyermekvédelmi rendszer helyi áttekintését, javaslatok megfogalmazását a veszélyeztetettség megelőzése és csökkentése érdekében	A gyermekek minél hatékonyabb védelme, a veszélyeztetettség minél korábbi felismerése, a veszélyeztetettség okainak mielőbbi megszüntetése	Nem releváns	Nem releváns	A gyermekvédelmi alapellátás fejlesztése	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője	2026. 06. 30.	A beérkezett jelzések száma, a jelzések alapján lezárt esetek száma	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns

	vizsgálatot követően, szükség esetén – a jogszabályi környezetet figyelembe véve – egy új, a meglévő jelzőrendszerrel független, a helyi önkormányzathoz kötődő, a gyermekvédelmi ügyek eredményességét követő kontrollrendszer felállítása és működtetése.											
III. A nők esélyegyenlősége												
1.	A nemek közötti családi feladatmegosztás, kiegyensúlyozottság érdekében családoknak szóló a munkamegosztást ösztönző szemléletformáló kerületi programok, kampányok szervezése	A nemek közötti családi feladatmegosztás kiegyensúlyozatlansága	Nemek közötti családi feladatmegosztás kiegyensúlyozottá tétele	Nem releváns	Nem releváns	Rendezvények, programok szervezése, melyek a családi feladatmegosztásban segítséget nyújtanak	Körösi ügyvezetője	2026. 06. 30.	A rendezvények száma, a rendezvényeken résztvevők száma	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
2.	A BRFK illetékes szervezeti egységétől szükséges az éves statisztikai adatok beszerzése	Kevés az adat a kerületben történt családon belüli erőszak bűncselekményekről	A statisztikai adatok ismeretében intézkedések kezdeményezése a családon belüli erőszak csökkentése érdekében	Nem releváns	Nem releváns	A statisztika alapján intézkedési terv kidolgozása	BRFK vezetője	2026. 06. 30.	A családon belüli erőszak száma éves bontásban	Humán erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
3.	Az összegyűjtött segítő szervezetek elérhetőségének folyamatos frissítése, a www.kobanya.hu honlapon történő közzététele	Nincs teljeskörű ismerete a krízishelyzetben lévő nőknek, anyáknak az igénybevehető segítő szervezetekről	Naprakész segítség nyújtása a krízishelyzetben lévő nők, anyák számára	Nem releváns	Nem releváns	A segítő szervezetek listájának folyamatos frissítése	Civilkapcsolati referens	2026. 06. 30.		Humán erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1.	A kerületben működő, nyugdíjasok részére szervezett programok segítik a kapcsolatépítést, csökkentik az elmagányosodást	Magas az egyedül élők aránya	Az elmagányosodás csökkentése	Nem releváns	Nem releváns	Nyugdíjasok részére programok szervezése	Körösi ügyvezetője	2026. 06. 30.	A programok száma, a programon résztvevők száma	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
2.	Nyugdíjas Akadémia szervezése a kerületi nyugdíjasok részére, ahol biztosított a tanulás, valamint jó hatással van a társas kapcsolatok alakulására	Jelentős igény mutatkozik az élethosszig tartó tanulásra	A tanulás biztosítása az idősebb korosztály részére	Nem releváns	Nem releváns	Nyugdíjas Akadémia további megszervezése	Körösi ügyvezetője	2026. 06. 30.	A Nyugdíjas Akadémián résztvevők száma	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns

3.	Balatonalmádiban a nyugdíjas üdültetés biztosítása annak érdekében, hogy azok is eljussanak nyaralni, akik más módon ezt nem tehetik meg	Jelentős számú nyugdíjasnak nehézséget jelent az üdülés finanszírozása	Nyári üdülés, pihenés biztosítása a rászoruló nyugdíjasok részére	Nem releváns	Nem releváns	Nyugdíjas üdültetés további fenntartása	Bárka, Humánszolgáltatói Főosztály vezetője	2026. 06. 30.	A nyugdíjas üdültetésen résztvevők száma	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
4.	A Sportközpont által, nyugdíjasok részére szervezett programok, az egészséges életmód kialakítása, megőrzése érdekében	Jelentős az igény a területben az egészségmegőrző és sportprogramokra a nyugdíjasok körében	Az aktív mozgás, a közösségi élmény biztosításával az elmagányosodás csökkentése, a betegségek megelőzése	Nem releváns	Nem releváns	A Szenior Tízkarikás Játékok további megszervezése	Sportközpont vezetője, sportreferens	2026. 06. 30.	A Szenior Tízkarikás Játékokon résztvevők száma	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
5.	A Kőbányai Idősügyi Tanács közreműködésével a városvezetés közvetlen ismereteket szerez a kerületi nyugdíjasok életéről, nehézségeiről, így az őket érintő döntéseket ezek ismeretében hozza meg, valamint a tagok az önkormányzati döntésekről közvetlenül tudják tájékoztatni a korosztályukat	Az érdekképviselő biztositása a szenior korosztály körében viszonylag nehéz	Az időseket célzottan érintő intézkedések meghozatala	Nem releváns	Nem releváns	A Kőbányai Idősügyi Tanács további működésének biztositása	Humánszolgáltatói Főosztály vezetője	2026. 06. 30.	A Kőbányai Idősügyi Tanács üléseinek száma, az azon résztvevők száma, az ő javaslatukra a nyugdíjasok érdekében meghozott intézkedések száma	Humán erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
V. A fogyatékkal élő személyek esélyegyenlősége												
1.	Érzékenyítő tréningen való részvétel segíti a fogyatékkal élők beilleszkedését a társadalomba, valamint segíti elfogadásukat	Érzékenyítés hiánya	A fogyatékkal élők elfogadásának segítése	Nem releváns	Nem releváns	Érzékenyítő tréning(ek) szervezése	Humánszolgáltatói Főosztály vezetője, esélyegyenlőségi referens	2026. 06. 30.	Az érzékenyítő tréningek száma, az azokon résztvevők száma	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
2.	Az egészségügyi támogatás segít a rászorulóknak az életminőségüket javító eszközök beszerzésében, javításában	A fogyatékkal élőknek sokszor van szükségük az életminőséget javító eszközök használatára, melyet önerőből nem tudnak megvásárolni	Az életminőséget segítő eszközökhöz való hozzájutás segítségével az életminőség javítása	A szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II. 20) önkormányzati rendelet	Nem releváns	Az egészségügyi támogatás további fenntartása	Egészségügyi referens	2026. 06. 30.	A támogatottak száma	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
3.	Az önkormányzati fenntartású intézmények akadálymentesítése pályázati források, valamint a mindenkori költségvetés figyelembevételével. Részvétel az „Egészséges Utcák” program pályázaton annak érdekében, hogy a városközpontban a fogyatékkal élők	A fogyatékkal élők nehezen közlekednek, tájékozódnak az akadálymentesítés hiánya miatt	A teljeskörű akadálymentesítés elérése a közintézményekben	Nem releváns	Nem releváns	Az akadálymentes használat biztositása az önkormányzati fenntartású intézményekben	Pályázati referens	2026. 06. 30.	Az akadálymentesített intézmények száma	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns

	számára akadálymentesítéssel legyen biztosított az egyenlő esélyű hozzáférés a közlekedésben											
4.	Az ápolási támogatást célzó, szociális rászorultságot figyelembe vevő pályázat segíti a tartósan betegeket az ápolás többletkiadásainak finanszírozásában, ezzel segítve életminőségüket	A fogyatékkal élő személyek sokszor szorulnak állandó ápolásra, felügyeletre	Az ápolás kiadásainak segítségével az életminőség javítása	A szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II. 20) önkormányzati rendelet	Nem releváns	Az ápolási támogatás további fenntartása	Egészségügyi referens	2026. 06. 30.	A támogatottak száma	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
4.												
5.	Az intézmények eszközbeszerzésének támogatása a mindenkori költségvetés függvényében figyelembevételével	A fogyatékkal élő gyermekeket fogadó intézmények játékaik, fejlesztő eszközei, eszközparkja folyamatosan amortizálódik	A fogyatékkal élő gyermekeket fogadó intézményekben a minél magasabb színvonalú ellátás biztosítása	Nem releváns	Nem releváns	Az intézményi eszközpark és játékok folyamatos megújítása	Pályázati referens	2026. 06. 30.	Az intézmények száma, ahol megújult a játék- és eszközpark	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns
6.	Az önkormányzati fenntartású játszótérek felújítása során kerüljön kialakításra a fogyatékkal élő gyermekek részére is játszóeszköz, a mindenkori költségvetés és pályázati lehetőségek figyelembevételével	A fogyatékkal élő gyermekek részére kevés a speciális játszótér, játszótéri eszköz	A fogyatékkal élő gyermekek speciális játszótéri eszközök, játszótér kialakításával életminőségük javítása	Nem releváns	Nem releváns	Játszóterek kialakítása fogyatékkal élő gyermekek részére	Pályázati referens	2026. 06. 30.	A fogyatékkal élő gyermekek számára alkalmas játszótérek száma	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos	Nem releváns

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Az Önkormányzat az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során felkéri, hogy a HEP-et valósítsák meg, illetve támogassák.

Az Önkormányzat azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, amelyek az Önkormányzat HEP-ben részletesen leírásra kerültek.

Az Önkormányzat elvárja, hogy intézményei a HEP IT-ben szereplő vállalásokról, a feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Az Önkormányzat a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

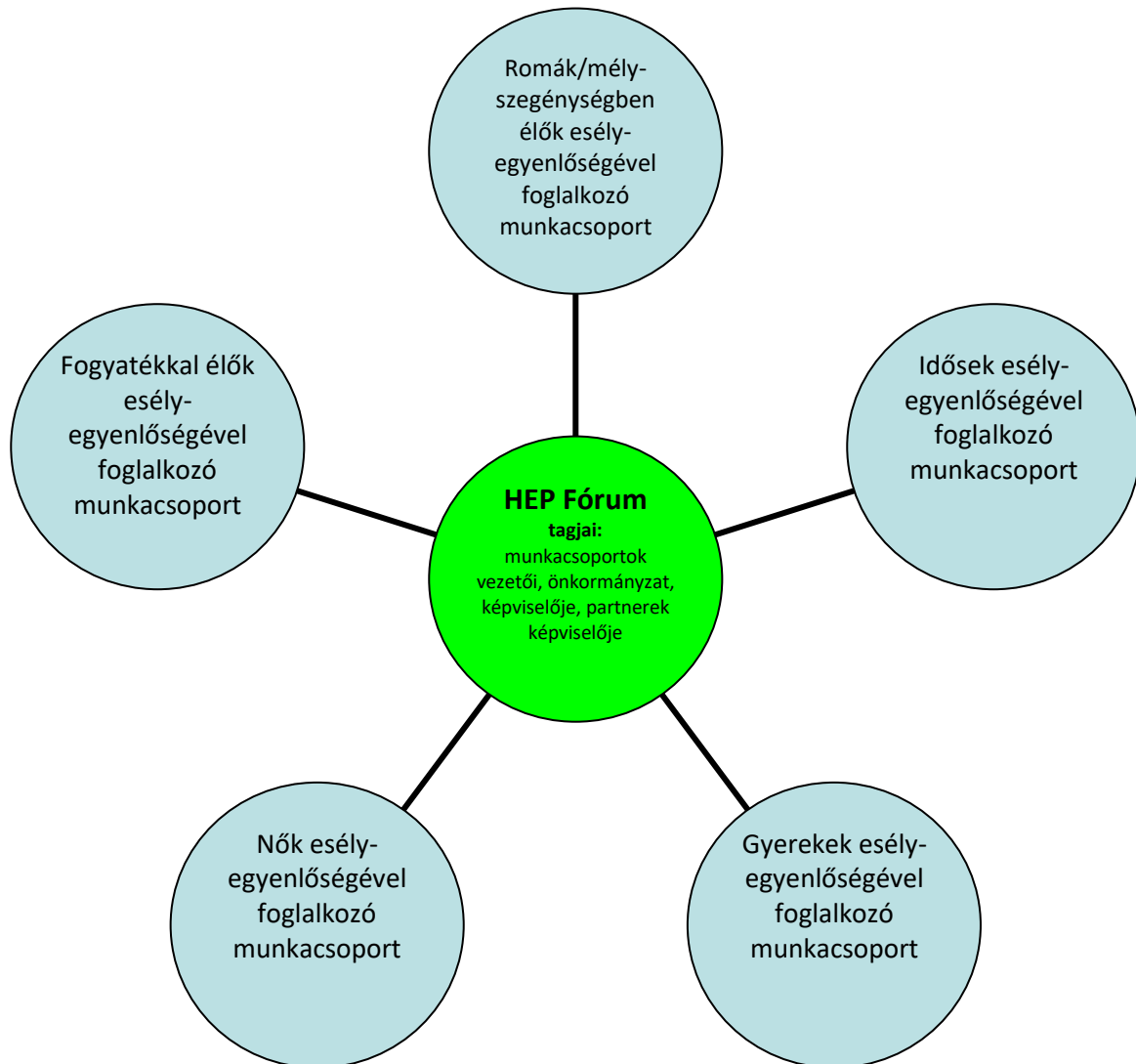
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az Önkormányzat esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában a HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása,
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre,
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása, valamint
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása és kommunikálása.

Az esélyegyenlőség fókuszában lévő célcsoportjaihoz és/vagy a kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportok alakíthatók a 2000 fő feletti

településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai a HEP Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról a HEP Fórum számára.



A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz a HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórum javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő a HEP célcsoportjai kapcsán érintett civil szervezetek és egyházak képviselői,
- a HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A HEP megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja a HEP nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az Önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az Önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A HEP végrehajtásáért az Önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az Önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a HEP,
 - o figyelemmel kíséri azt, hogy az Önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat,
 - o támogatnia kell, hogy az Önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához, és
 - o kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben megtennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni.

A település vezetése, az Önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek,
- felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában,
- az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak,
- az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az HEP-ben foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladatmegosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatot** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben a HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Budapest Főváros X. kerület Kőbánya Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP IT-be beépítettük.

II. Ezt követően Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete a HEP-t (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 2024 és 2029 közötti időszakra vonatkozó Kőbányai Helyi Esélyegyenlőségi Programról szóló 104/2024. (III. 21.) KÖKT határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Budapest, időbélyegző szerint

D. Kovács Róbert Antal
Kőbánya polgármestere



KIVONAT
BUDAPEST FŐVÁROS X. KERÜLET KŐBÁNYAI ÖNKORMÁNYZAT
KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK
2024. március 21-ei ülésének jegyzőkönyvéből

104/2024. (III. 21.) KÖKT határozat
a 2024 és 2029 közötti időszakra vonatkozó Kőbányai Helyi Esélyegyenlőségi
Programról

(16 igen, egyhangú szavazattal)

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (1) bekezdése alapján a „Kőbányai Helyi Esélyegyenlőségi Program 2024-2029” című dokumentumot az 1. melléklet szerinti tartalommal jóváhagyja.

Határidő:

azonnal

Feladatkörében érintett:

a Humánszolgáltatási Főosztály vezetője

A 104/2024. (III. 21.) KÖKT határozat 1. számú mellékletének szövege mindenben megegyező az előterjesztésben szereplővel.

Budapest, időbélyegző szerint

Dr. Szabó Krisztián jegyző megbízásából

Csász Anna
osztályvezető